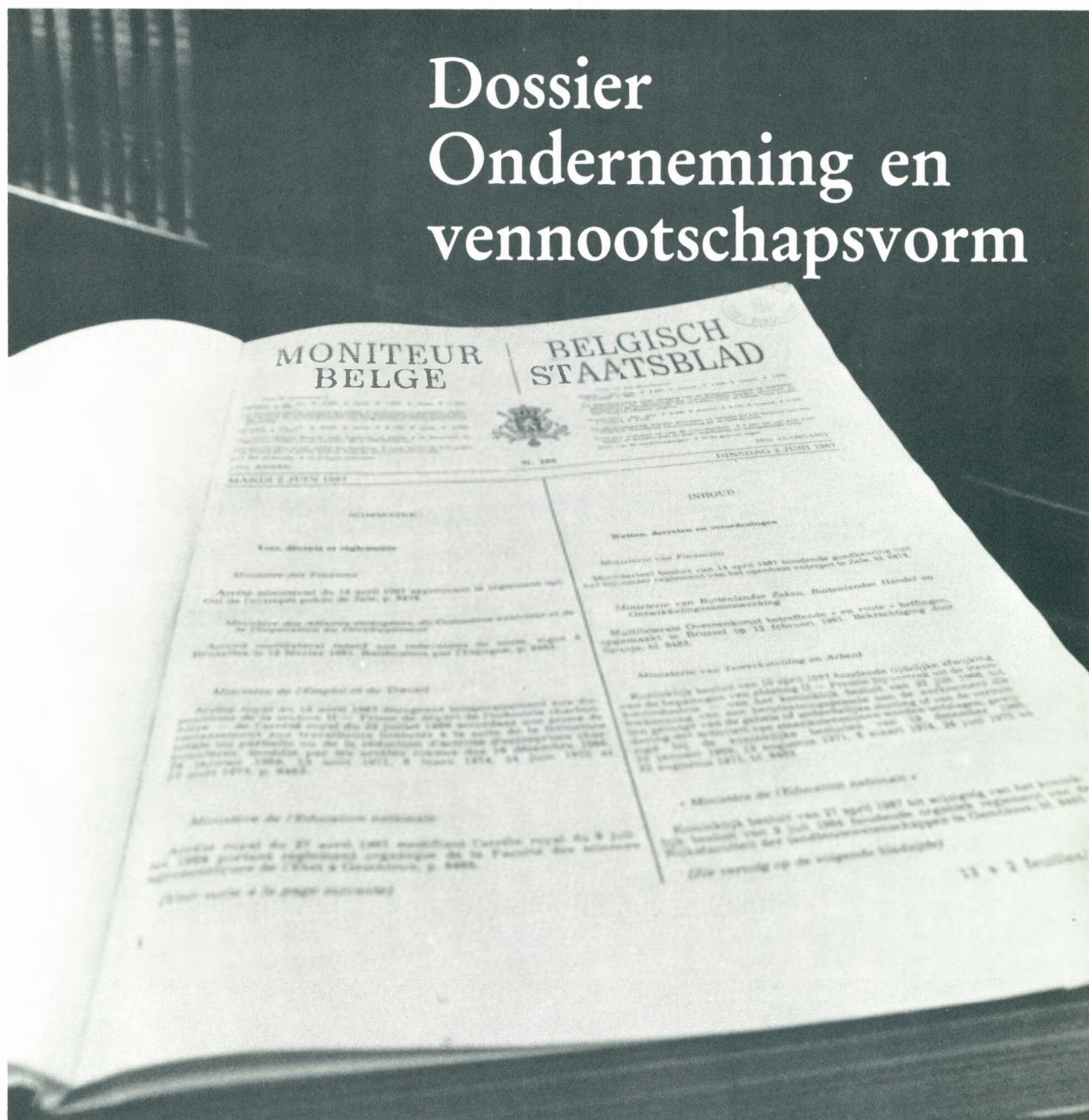

West-Vlaanderen Werkt

Dossier Onderneming en vennootschapsvorm

WES

4/1988

September / oktober 1988

Tweemaandelijks tijdschrift

Versijnt niet in juli en augustus

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijks uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

4.1988

30e Jaargang

Inhoud

O. Vanneste
Ten geleide:
Onderneming en vennootschapsvorm 197

J. Lievens
Recente tendensen in het
Belgisch Vennootschapsrecht 198

F. Bouckaert
Opvolging van bedrijf en vennootschappen 200

R. Deblauwe
Het fiscaal belang van de keuze
van de vennootschapsvorm 206

W. van Eeckhoutte
Sociaalrechtelijke aspecten van een
vennootschapsvorm 210

L. Schatteman / I. Sagaert
Beursintroducties 217

Tabel: Inkomens onderworpen aan de
personenbelasting en aan de belasting
van de niet-verblijfhouders, 1986 222

Spektrum
Tewerkstelling groeiend /225/ Vestigingen
Leiedal /225/ Toeristische index /225/
Oscars: Mortier; Libeltex; Reznor Europe /226/
Technologie-overdracht /226/ Spinnerij van
Veurne /229/ Dakpannenfabriek Pottelberg /230/
Email Brugge /230/ Axxis /233/ Sunaquapark /233/
Sioen-groep /234/ Tricofor /235/
Barco-Industries /235/ Prijsindex Kust /235/
Lannoo /236/ Bulcke Hybrid Technology /236/
De Witte Lietaer / De Beauvoorder /237/
Roularta /238/ Binnenvaartterminal Avelgem
/238/ Industriepark Deerlijk-Waregem /238/

Nieuwtjes 240

WES

Westvlaams Economisch Studie bureau

Baron Ruzettelaan 33 8320 Brugge 4

Telefoon: 050/35.84.42

Telefax: 050/36.31.86

Postrekening 000-0125243-16

BTW: 408.382.668

Beschermkomitee

Baron P. van Outryve d'Ydewalle,

Ere-gouverneur, Ere-voorzitter WES;

De heren H. Smisaert (+), P. Monballyu en H. De fauw,
Ere-voorzitters Raad van Beheer WES;

Prof. Dr. O. Vanneste,

Gouverneur, Voorzitter WES;

De heren G. Defreyne, H. Olivier, F. Peuteman, P. Rosseel,
Mevrouw M.C. Van der Stichele-De Jaegere, de heer W. Vens
Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee

De heren L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine,
P. Meurrens, J. Pattyn, J. Theys, F. Van Damme,
N. Vanhove.

Redaktiesekretaris

De heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Abonnement 1988: 325 fr. (BTW en port inbegrepen)

Postrekening 000-0125243-16

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Ontwerp lay-out

Johan Mahieu, Brugge.

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk.

Foto kaft

J. Breyne, Oostkamp

Onderneming en vennootschapsvorm

Het bedrijfsleven staat voor de dringende en permanente opdracht zich een waardevolle plaats te veroveren of deze te behouden in een steeds groter wordende markt. Dit stelt heel wat vereisten aan de moderne ondernemer. Deze vereisten worden gesitueerd op het vlak van het management, de technologische kennis, de technische uitrusting, de commercializatie, de marketing en de financiering van de onderneming.

Deze schaalvergroting, inherent aan de moderne bedrijfsvoering en nu versterkt door het vooruitzicht op een interne Europese markt eind 1992, vraagt een doorbreken van heel wat gewoonten en structuren.

Een van de belangrijke structuren is de juridische vorm die een bedrijf heeft of die het zich voor de toekomst wil aanmeten. De keuze van de juiste juridische vorm is een zeer belangrijke aangelegenheid, die overigens mede evolueert met de groei van het bedrijf. Zij is bepaald door tal van factoren die liggen op het persoonlijke en het familiale vlak, op het vlak van het huidige en de toekomstige uitstraling van het bedrijf. Zij heeft te maken met een vroegere of een toekomstige vormgeving van het bedrijf, evenzeer als met de financiële en fiscale gegevens die de toekomst van het bedrijf kunnen bepalen.

De Belgische wetgever biedt onze bedrijven een ganse reeks mogelijkheden. Sommige juridische vormen bestaan sinds lang en worden wellicht iets minder gebruikt, andere – denk maar aan de eenpersoonsbvba – zijn eerder recent in voege gekomen, en aldus ook iets minder gekend door het breder publiek.

Wel is het opvallend hoezeer ook de beter gekende vormen – de nv en de bvba – systematisch worden aangepast aan de aktuele noden van het bedrijfsleven.

Het ligt niet in de bedoeling van dit 'Dossier' om de lezers van 'West-Vlaanderen Werkt' een handleiding te bezorgen omtrent alle eigenschappen die de verschillende vormen kenmerken. Wel is het belangrijk even te duiden hoe belangrijk de keuze is in bepaalde omstandigheden.

Ook wordt de keuze niet uitgetekend tot een duidelijk te volgen baan. Hier worden slechts enkele 'stapstenen' gelegd; het uittekenen en realiseren van een duidelijk tracé voor dit bepaald bedrijf, met zijn eigenheden, familiale achtergronden en eigen toekomstperspektieven is een werk van specialisten, die met de bedrijfsleiding, samen de beste oplossing dienen te zoeken voor het bedrijfsprobleem in zijn totaliteit. Daar volstaat het niet meer om enkele algemeenheden te kennen; het uitschrijven van de beste formule voor dit specifiek bedrijf vraagt een aandachtige analyse van het bedrijf en een gedetailleerde kennis van de wetgeving. Dit dossier is alleen een aansporing om deze problematiek ernstig te nemen en met de nodige zorg te benaderen.

Prof. Dr. Ec. O. Vanneste
Gouverneur van West-Vlaanderen

Recente tendensen in het Belgisch Vennootschapsrecht

Prof. mr. Jozef Lievens, Docent Economische Hogeschool St.-Aloysius, Brussel

Het Belgisch Vennootschapsrecht heeft de jongste jaren een stormachtige ontwikkeling gekend.

Tussen 1973 en 1988 werden er 11 wetswijzigingen doorgevoerd die de oorspronkelijk uit 1873 daterende vennootschapswetgeving op zeer ingrijpende wijze hebben vernieuwd.

Het is de bedoeling van deze bijdrage de meest in het oogspringende tendensen van deze evolutie nader te analyseren.

Toenemende internationalisering

De internationalisering van het Belgisch Vennootschapsrecht loopt als een rode draad doorheen de wetswijzigingen van de jongste jaren.

Waar wetswijzigingen vroeger op initiatief van de Belgische wetgever ontstonden, gaan de impulsen thans uit van de Europese Gemeenschap.

Zo had de wet van 5 december 1984 tot doel de Belgische vennootschapswet aan te passen aan de tweede richtlijn inzake de harmonisering van het vennootschapsrecht.

De wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het revisoraat was in ruime mate gebaseerd op de achtste EG-richtlijn inzake de harmonisering van het vennootschapsrecht.

De Belgische wetgever moet binnenkort het vennootschapsrecht nog aanpassen aan de derde richtlijn (nationale fusie van vennootschappen), de zesde richtlijn (splitting van vennootschap) en de zevende richtlijn (gekonsolideerde jaarrekening).

Daarnaast heeft de Europese Commissie nog een zevental ontwerpen van richtlijnen op stapel staan.

Het vennootschapsrecht heeft derhalve niet op 1992 gewacht om een diepgaande invloed van het Europees recht te ondergaan.

Deze tendens zal zich in de komende jaren ongetwijfeld doorzetten.

Verhoogde techniciteit

De recent doorgevoerde wetswijzigingen hebben de techniciteit van het vennootschapsrecht in aanzienlijke mate verhoogd.

Dit houdt natuurlijk verband met het feit dat de wetswijzigingen voornamelijk betrekking hadden op de kapitaalstructuur van de naamloze vennootschap, die op zichzelf een vrij ingewikkelde materie vormt.

Dat er ook na de wetswijzigingen nog verschillende punten onduidelijk zijn, wordt geïllustreerd door de recente zaak van de Generale Maatschappij van België.

Zo besliste het Hof van Beroep te Brussel bij arrest van 1 maart 1988 dat een beslissing van de raad van

bestuur tot verhoging van het maatschappelijk kapitaal in het kader van het toegestaan kapitaal niet noodzakelijk bij authentieke akte moet gebeuren.

De meeste auteurs waren nochtans van mening dat dit wel nodig was.

Een en ander illustreert dat de wetswijzigingen niet meteen elke rechtsonzekerheid hebben weggenomen.

De éénpersoonsvennootschap

Met de wet van 14 juli 1987 betreffende de éénpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid heeft de wetgever aan de fundamente van het vennootschapsrecht geraakt.

Tot vóór deze wetswijziging was de pluraliteit van de oprichters een der hoekstenen van het vennootschapsrecht.

De wetgever heeft resoluut dit heilig principe verlaten om voortaan de oprichting van een éénpersoons-BVBA door één (natuurlijke) persoon toe te laten.

De praktijk heeft uitgewezen dat vooral beoefenaars van vrije beroepen een dergelijke éénpersoons-BVBA oprichten.

Dit hoeft weinig verwondering te wekken: dergelijke professionele vennootschap laat toe op fiscaal vlak de pletwals van de progressiviteit te vermijden en de inkomsten oordeelkundig over de vennootschap (winst) en de vennoot (loon en huur) te spreiden.

Hoewel de fiskus zich argwanend opstelt t.a.v. deze ontwikkeling dient benadrukt dat de éénpersoonsvennootschap een verworvenheid is, die ook door de fiscale administratie moet erkend worden.

Toename van formaliteiten

De toename van de te vervullen formaliteiten is ongetwijfeld een ander kenmerk van het vernieuwd vennootschapsrecht.

Zo leert een eenvoudig rekensommetje dat in de diverse stadia van het leven van een naamloze vennootschap liefst negen verschillende verslagen moeten worden opgesteld, waarin een of andere operatie moet worden toegelicht.

In een aantal gevallen hebben deze verslagen tot doel een zekere rechtsbescherming te bieden aan de derden, waarmee de vennootschap handelt.

Hoe nobel dit doel ook is, toch kan men zich afvragen of deze papiermolen verantwoord is.

Laat ons dit met een eenvoudig voorbeeld illustreren.

Stel dat de enige vennoot van een éénpersoonsvennootschap met 750.000 fr. maatschappelijk kapitaal zijn privé-wagen tegen de prijs van 100.000.000 fr. verkoopt aan de vennootschap.

Het gaat hier om een zogenaamde quasi inbreng waarvoor een verslag van de enige vennoot-zaakvoerder en van een bedrijfsrevisor vereist is (art. 120 quater Venn. W.).

Daarnaast moet de enige vennoot handelend als algemene vergadering deze aankoop voorafgaandelijk goedkeuren (art. 136bis Venn. W.).

Hij moet deze beslissing notuleren in het register van de beslissingen van de enige vennoot.

Vermits het bovendien gaat om een handeling met tegenstrijdig belang — de vennootschap koopt van de enige vennoot — moet deze handeling nog eens worden toegelicht in een stuk dat tegelijk met de jaarrekening wordt neergelegd (art. 133 §3 Venn. W.).

Het is de enige vennoot geraden deze formaliteiten stipt na te leven omdat anders civielrechtelijke, fiscale en in bepaalde hypotesen zelfs penale gevolgen dreigen.

Sukses van de koöperatieve vennootschap

Het nog steeds toenemend sukses van de koöperatieve vennootschap (begin 1988 bestonden er ongeveer 14.000 KV's tegenover 2.300 in 1978) is waarschijnlijk te verklaren door het feit dat deze vennootschapsvorm op merkwaardige wijze ontsnapt is aan de recente wetswijzigingen en derhalve ook aan de door hen opgelegde formaliteiten.

Op het eerste gezicht is de koöperatieve vennootschap meer dan aantrekkelijk.

Men kan ze bij onderhandse akte oprichten, het minimum kapitaal is niet wettelijk vastgesteld (in tegenstelling tot 750.000 fr. voor de BVBA en 1.250.000 fr. voor de NV), er is geen verplichting tot volstorting van het onderschreven kapitaal, inbrengen in natura moeten niet door een bedrijfsrevisor worden onderzocht, e.d.m.

Nochtans hebben wij de indruk dat men zich op dit vlak moet hoeden voor gezichtsbedrog.

Het lijkt o.i. niet uitgesloten dat de rechtbanken zich streng zullen opstellen, wanneer zij gekonfronteerd zullen worden met het fantaisistisch gedrag van bepaalde oprichters en vennoten van koöperatieve vennootschappen.

Een eerste teken aan de wand in die zin is wellicht een vonnis van de rechtbank van koophandel van Brussel van 27 januari 1988, waarbij na faillissement van een koöperatieve vennootschap een feitelijke bestuurder werd veroordeeld om aan de curator 17 miljoen frank schadevergoeding te betalen.

Maatschappelijke betekenis van de vennootschap

Dat de oprichting en het bestuur van een vennootschap niet langer uitsluitend de zaak is van de kontrasterende partijen, doch ook een zekere maatschappelijke betekenis heeft, blijkt uit de hervorming van het bedrijfsrevisoraat (wet van 21 februari 1985).

In grote vennootschappen kijkt de samenleving via de bedrijfsrevisor mee over de schouders van het bestuur.

In bepaalde gevallen is ook een rapporteringsplicht aan de ondernemingsraad voorzien.

Deze evolutie kan slechts worden toegejuicht.

Het vroegere systeem van de niet-professionele commissaris, die zijn toezichtsfunctie dikwijls louter als een

anti-chambre van een bestuursmandaat beschouwde, voldeed helemaal niet meer.

Misschien kan betreurd worden dat een (beperkt) toezicht op kleine- en middelgrote ondernemingen ontbreekt.

Wat bijvoorbeeld te denken van een verplichte controle van de jaarrekening van een KMO door een erkend accountant? Zou dergelijke maatregel voor de bedrijfsleiders van deze KMO's geen steun hebben betekend?

Nieuw wetgevend initiatief nodig

De recente gebeurtenissen rond de Generale Maatschappij van België hebben aangetoond dat de Belgische reglementering met betrekking tot het openbaar bod op aandelen ernstig tekortschiet.

Iedereen wacht hier op een wetgevend initiatief.

Hier zal uiteraard dienen rekening gehouden met de EG-imperatieven.

Enkele onvolmaaktheden

Hoe paradoxaal het ook moge klinken, er dient vastgesteld dat de wetgever in zijn haast onblusbare ijver een aantal belangrijke punten over het hoofd heeft gezien.

Waarom werd er niet gedacht aan een wettelijke regeling van geschillen tussen vennoten naar Nederlands voorbeeld? Al te veel dient in de praktijk vastgesteld dat (familiale) vennootschappen tenonder gaan aan steriele twisten tussen twee groepen vennoten (bijv. twee broers).

In dergelijke hypotese biedt de gerechtelijke ontbinding van de vennootschap vaak de enige juridische uitweg, doch zij is een bedrijfseconomische zelfmoord.

Het is spijtig dat de wetgever op dit vlak weinig creativiteit aan de dag heeft gelegd.

Men kan zich overigens niet van de indruk ontdoen dat in de ganse vernieuwingsbeweging weinig aandacht is besteed aan specifieke KMO-problemen. Nochtans maken dit soort vennootschappen het leeuwenaandeel van onze ondernemingen uit.

Ook de minderheidsaandeelhouder is in de kou blijven staan. Zijn wettelijke bescherming is uiterst summier.

Misschien kan van de komende wetswijzigingen gebruik worden gemaakt om ook deze euvels te verhelpen.

Opvolging van bedrijf en vennootschappen

Frans Bouckaert, Notaris te Brugge, Hoogleraar K.U.Leuven

Over het algemeen start een bedrijf als kleine eenmanszaak. Tijdens de eerste jaren die gekenmerkt worden door expansie en financiële besommeringen, hoeft de bedrijfsleider zich geen zorgen te maken over zijn opvolging. In het beginstadium zijn andere zorgen prioritair.

Doch eens de zaak uitgebouwd werd en de bedrijfsleider tot rijpere leeftijd is gekomen, komt onwillekeurig de vraag op hoe de continuïteit van het bedrijf moet verzekerd worden.

De man die een zaak heeft opgebouwd, denkt aan vrouw en kinderen. Hij heeft een zoon die al jaren een afdeling van het bedrijf verzorgt, terwijl zijn twee dochters nooit voor de zaak interesse hebben betoond. Die dochters zijn gehuwd. Hij praat er met zijn vrouw over en ook zij maakt zich zorgen. Wat zal er met haar gebeuren als de man komt te overlijden, indien de dochters hun erfdeel komen opeisen?

Op een goeie dag trekken ze naar hun notaris. Die man is een vijftiger die wat ervaring heeft met kleine familiebedrijven.

Als ze hun verhaal hebben verteld, legt de notaris uit wat er gebeuren zal, indien de echtgenoten geen voorzorgen nemen: indien de man overlijdt, valt de zaak voor de ene helft in volle eigendom toe aan de vrouw en voor de andere helft aan de kinderen. Op de andere helft oefent de vrouw evenwel het vruchtgebruik uit.

De onverdeeldheid

Bij overlijden van de man ontstaat er dus een onverdeeldheid en die onverdeeldheid moet actief worden beheerd, wil men voorkomen dat de zaak over de kop gaat. In principe zal de vrouw als vruchtgebruikster de zaak beheeren en er de vruchten van plukken, doch onder gehoudenheid de zaak te behouden.

De toestand van de weduwe kan echter aanzienlijk verbeteren, indien de echtgenoten een huwelijkskontraat laten opmaken dat in een verblijvingsbeding voorziet. Daarmee bedoelt de notaris een clause waarbij gans het gemeenschappelijk bezit, de zaak inclusief, aan de langstlevende echtgenoot zou worden toegescheiden. In die onderstelling beschikt de langstlevende echtgenoot over de zaak in volle eigendom en kan zij ermee doen wat zij wil.

De vrouw van de bedrijfsleider voelt hier niet veel voor: zij acht zich niet in staat om de zaak na het overlijden van haar echtgenoot voort te zetten. Bovendien zullen de problemen van opvolging met een verblijvingsbeding niet zijn opgelost, hoogstens uitgesteld. Na het overlijden van de langstlevende komt de zaak toch in onverdeeldheid met alle gevolgen vandien. Zij denkt bovendien aan haar zoon die al jaren in het bedrijf werkzaam is. Die zoon heeft ambities, wil in het bedrijf investeren, een nieuwe verkoopspolitiek voeren enz.

De schenking

Er moet dan naar een andere oplossing worden gestreefd waarbij op zijn minst de zoon de zaak in handen kan krijgen zonder de andere kinderen te benadelen, terwijl de moeder in staat moet blijven om na het overlijden van haar echtgenoot een zorgeloos bestaan te leiden.

Kan de zaak dan niet aan de zoon worden geschonken?

De notaris denkt na. Wat wordt er geschonken? Bovendien voorraden en vaste activa, schuldvorderingen en schulden, is er cliënteel en goodwill aan de zaak verbonden; die verschaffen aan de zaak een aanzienlijker waarde dan de materiële activa. Ouders en zoon moeten dus eerst eens praten over de omvang en de inhoud van de handelszaak. En dat is heel moeilijk: immers de zaak waar het om gaat is, net als elke handelszaak of onderneming, onderhevig aan fluctuaties zodat de toestand van dag tot dag wisselt.

Ook moet je duidelijk preciseren of samen met de zaak, schuldvorderingen en schulden eveneens worden overgedragen. Ingaande en uitgaande facturen die achterwege zijn gelaten, blijven voor rekening van degene die de zaak heeft overgedragen. Een zaak is immers, in tegenstelling tot een vennootschap, geen afzonderlijk vermogen met eigen activa en passiva. Het is hooguit een instrument door middel waarvan de handelaar, industrieel winsten kan maken.

Ook op het stuk van het erfrecht is een schenking niet van gevaren ontbloot. Gesteld dat de zaak het belangrijkste bestanddeel is van het patrimonium van de ouders, dan kan de zoon na het overlijden van zijn ouders last krijgen, indien hij meer heeft ontvangen dan zijn erfdeel. De andere kinderen kunnen hem dan dwingen tot teruggave van hetgeen hij teveel heeft ontvangen en in voorkomend geval zal dit zelfs kunnen leiden tot teruggave van de zaak zelf.

Op de koop toe is een schenking een dure zaak. Schenkingen moeten voor notaris gebeuren; de kosten hiervan kunnen hoog oplopen, in acht genomen de registratierechten die op een schenking verschuldigd zijn.

De verkoop

Je kunt uiteraard ook de zaak aan de zoon verkopen, maar ook tegen deze verrichting bestaan ernstige bezwaren. Zoals bij schenking moet je weten m.b.t. de zaak welke lading de vlag dekt en bovendien moet nog de prijs worden vastgesteld.

Als over de inhoud van de zaak en over de prijs een overeenkomst bereikt is, moet nog beslist worden hoe de zoon zal betalen. De vraag of hij alles ineens kan verrichten, dan wel in schijven, hangt hoofdzakelijk af van

zijn financiële draagkracht. Is hij niet in staat onmiddellijk te betalen, dan moet hem uitstel van betaling worden verleend.

Tegen insolventie van de zoon is de vader echter niet gewapend; een voorrecht op een handelszaak (of een onderneming) kan alleen maar gevestigd worden ten voordele van kredietinstellingen zodat de vader als privépersoon zich er niet op kan beroepen om zijn schuldvordering te waarborgen. Bij faillissement van de zoon, zal de vader dus als gewone schuldeiser kunnen opkomen. Dit is maar een magere troost.

Weliswaar zal bij overlijden van de ouders, de schuld van het erfdeel van de zoon verrekend kunnen worden, zodat de overige kinderen uit de erfenis een compensatie zullen ontvangen voor het teloorgaan van de schuld maar indien de schuld van de zoon hoger is dan diens erfdeel, blijven de broers en zusters in de kou staan voor het saldo.

Dit zijn geen aangename vooruitzichten.

Bij verkoop van de handelszaak kan bedongen worden dat de ouders en de langstlevende van hen zich het vruchtgebruik op de handelszaak voorbehouden. Dit houdt dan in dat de zoon de zaak koopt voor de blote en alle winsten van de zaak afstaat aan zijn ouders. Niemand zal in deze omstandigheden bereid zijn om een zaak over te nemen, tenzij hiervoor een vergoeding wordt betaald door de ouders.

Bovendien is het zo dat krachtens een vermoeden van de wet (art. 918B) en behoudens eenparige goedkeuring van de verrichting door de andere erfgerechtigden, de verkoop met vruchtgebruik met een schenking buiten deel gelijkgesteld wordt. Tenzij de broers en zusters instemmen met de verrichting, betaalt de zoon die een zaak in blote eigendom overneemt en inmiddels de koopprijs heeft betaald dus twee maal: een eerste maal als hij inderdaad de koopprijs betaalt, een tweede maal bij overlijden van de ouders door verrekening van de waarde van de zaak op zijn erfdeel.

De vennootschap

Heeft de bedrijfsleider ooit aan een vennootschap gedacht?

A. Voordelen

Aan een vennootschap zijn toch aanzienlijke voordelen verbonden.

Wat zijn die voordelen dan wel?

1. Er wordt bij oprichting van een kapitaalvennootschap een volledige scheidingsmuur opgericht tussen het privé-vermogen van de bedrijfsleider en het vermogen van de vennootschap. Gaat de vennootschap over de kop, dan blijft het persoonlijk vermogen van haar aandeelhouders dus buiten schot.

2. Nu het vermogen van de vennootschap een afzonderlijk doelvermogen is, dienen er bepaalde boekhoudkundige normen te worden nageleefd. De boekhouding, inzonderheid de jaarrekening laat dus toe te weten wat er in de vennootschap aanwezig is. In de boekhouding zitten dus voldoende elementen verwerkt opdat men zich een beeld zou kunnen vormen van de waarde van de onderneming.

3. Management en kapitaal vallen niet meer samen.

Het is dus best mogelijk dat familieleden aandeelhouders zijn, terwijl één onder hen de zaak als bestuurder leidt of de leiding ervan aan zijn kinderen overdraagt. Leiding van een vennootschap vereist dus geen deelneming in het kapitaal.

4. Waar een eenmanszaak moeilijk kan worden overgedragen, zal dank zij de inbreng van een zaak in vennootschap, de verkoop van aandelen veel vlotter verlopen. Op de eerste plaats geeft de boekhouding van de vennootschap duidelijke aanwijzingen omtrent de samenstelling en de waarde van de onderneming zodat de aandelen gemakkelijker kunnen geschat worden; op de tweede plaats kunnen betalingsfaciliteiten aan de overnemer worden toegekend, indien deze de aandelen niet ineens kan overkopen. Om de rechten van de overdrager te beveiligen kan zelfs worden bepaald dat de eigendom van de aandelen slechts op de koper overgaat naar gelang van de betalingen.

5. Vermits aandelen gemakkelijk van de ene generatie op de andere overgaan, zal de bedrijfsleider er voor zorgen dat zijn aandelen tijdig in handen komen van de volgende generatie. Drie jaren moeten er immers verlopen opdat de aandelen aan de greep van de successierechten zouden ontsnappen. Voor aandelen aan toonder voldoet de afgifte van de effecten, terwijl voor aandelen op naam een overeenkomst moet bestaan gepaard gaande met een overboeking op het aandelenregister.

Bij schenking van aandelen zijn andere vormvereisten in acht te nemen, naar gelang de vennootschap aandelen op naam, dan wel aandelen aan toonder heeft uitgegeven. Aandelen op naam worden geschonken bij notariële akte; voor aandelen aan toonder voldoet de loutere afgifte van de effecten.

6. Ten slotte kan de vennootschapsbelasting een uitweg bieden voor de bedrijfsleider wiens bedrijfsinkomsten te zwaar worden belast. Wegens haar vaste aanslagvoet kan de vennootschapsbelasting in geval van hoge bedrijfsinkomsten gunstig uitvallen.

B. Nadelen

Vanzelfsprekend zijn er ook nadelige kanten.

1. Allereerst is er de oprichtersaansprakelijkheid. De oprichters van een vennootschap die drie jaar na haar oprichting failliet wordt verklaard, kunnen door de rechter veroordeeld worden om het geheel of een deel van het passief voor hun rekening te nemen, indien is komen vast te staan dat de vennootschap werd opgericht met een ontoereikend kapitaal.

2. Ook de bestuurders kunnen voor hun fouten terecht staan. Bestuurder zijn in een vennootschap is al lang geen ere-functie meer. Het ambt van bestuurder vereist deskundigheid, economisch inzicht en een vrij goede kennis van het vennootschappenrecht en van de boekhouding.

Zo is het niet uitgesloten dat de bestuurder die een kennelijk grove fout heeft begaan welke heeft bijgedragen tot het faillissement van de vennootschap, een deel van de schulden van de vennootschap zal moeten betalen.

Bestuurders moeten steeds voor ogen houden dat de belangen van de vennootschap niet de hunne zijn. In de rechtspraak zijn heel wat gevallen bekend waar bestuurders persoonlijk werden failliet verklaard omdat zij geen onderscheid wisten te maken tussen hun persoonlijk ver-

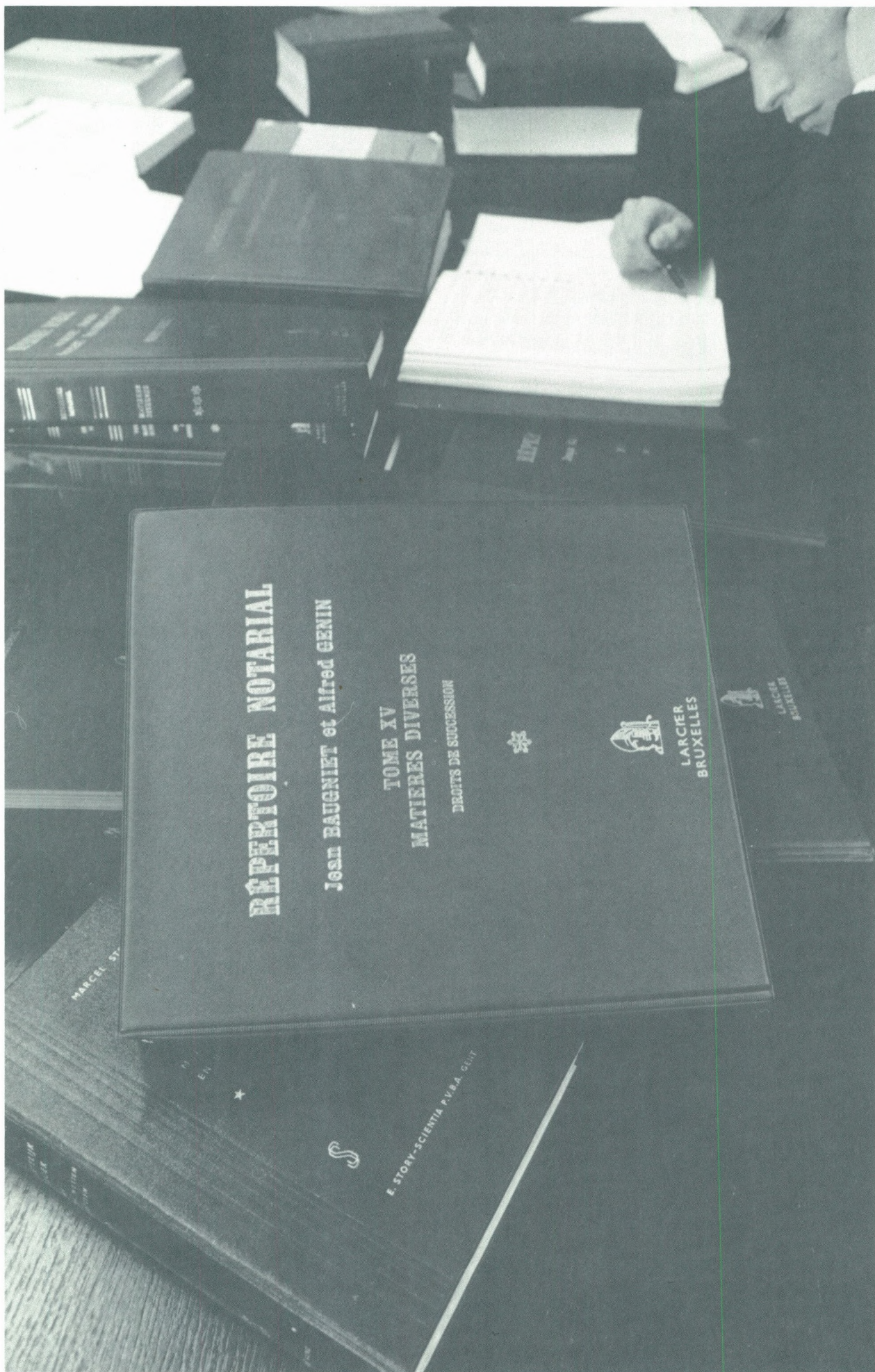

Foto Patrick Holderbake, Kortrijk

mogen en dat van de vennootschap; als het passief belangrijk is, zoeken de curatoren immers uit of de bestuurders zich de zaken van de vennootschap niet hebben toegeëigend, in welk geval zij als 'achterman' zullen terecht staan.

3. Zoals eerder werd gezegd, kunnen de aandelen ofwel onmiddellijk worden overgedragen ofwel geleidelijk. In beide gevallen moet de prijs van de aandelen bepaald of bepaalbaar zijn.

De prijs staat meteen vast, wanneer hij bepaald werd rekening gehouden met de waarde van de onderneming op het ogenblik dat de verkoop gesloten wordt. Indien achteraf — door gewijzigde economische omstandigheden — de waarde van het bedrijf daalt, zal de overnemer er niettemin toe gehouden zijn de oorspronkelijk bedongen prijs per aandeel te betalen.

De prijs is bepaalbaar, wanneer de overnemer over een aantal jaren een optie kan lichten op de aandelen tegen een prijs die bedongen wordt in acht genomen de waarde van de onderneming op het ogenblik dat de optie gelicht wordt. Ook dit beding kan onbillijk lijken, nl. wanneer de overnemer het bedrijf jarenlang heeft geleid en de waardetoeename van het bedrijf aan zijn inzet en verdiensten te danken is.

4. De voordelen op het stuk van de successierechten zijn te verwaarlozen, indien men te maken heeft met een kleine vennootschap en te verwachten is dat de erf-later erfgenamen in rechte lijn zal nalaten. Immers in rechte lijn vallen de successierechten niet zwaar uit.

Algemeen geldt dat een vennootschap alleen dan grote voordelen oplevert, wanneer de zaak belangrijk genoeg is en er een behoefte is aan continuïteit.

Keuze van vennootschapsvorm

Eens de beslissing is gevallen om een vennootschap op te richten, moet dan nog een keuze gedaan worden tussen verschillende vormen van vennootschap. Brevietatis causa beperken wij ons tot de BVBA, de NV en de Koöperatieve Vennootschap.

De BVBA

Allereerst kan men denken aan de eenpersoonsvennootschap. In werkelijkheid is deze vennootschap sinds de wet van 14 juli 1987 een variëteit van de BVBA geworden, met dien verstande dat deze vennootschap niet meer met twee personen hoeft te worden opgericht.

Een winkelier, een ambachtsman kan dus alleen beslissen of hij een BVBA alleen zal oprichten, zij het dan dat hij dit liefst doet in overleg met zijn vrouw omdat het huwelijksvermogensrecht dit vereist.

Zolang hij enige vennoot is, beslist de eigenaar van de eenpersoonsvennootschap hoelang hij zijn aandelen zal behouden en aan wie hij ze zal overdragen, waarmee dan bedoeld wordt dat hij die aandelen kan verkopen of schenken. Hij kan dus alleen een regeling onder de levenden treffen i.v.m. zijn opvolging. Tegelijk kan hij een regeling uitwerken waarbij zijn echtgenote samen met zijn opvolger na zijn overlijden met het beheer van de vennootschap zal worden belast.

De enige vennoot kan eveneens bij testament schikkingen treffen die zijn opvolger zullen veilig stellen.

Geeft de bedrijfsleider er de voorkeur aan om samen

met een andere persoon scheep te gaan, dan zal in de statuten worden bepaald wie later tot de vennootschap kan toetreden. In deze hypothese heeft men dan te maken met een meerhoofdige BVBA die een besloten karakter vertoont; luidens de wet kan immers niet eerder wie tot de vennootschap toetreden. Het feit dat alleen bevoorrechte bloed- en aanverwanten, alsmede personen die als zodanig in de statuten zijn aangeduid vennoot kunnen worden, beveiligd dus het familiaal karakter van de BVBA.

Ook de bestuursregeling van de BVBA is van die aard dat zij de continuïteit in de leiding van de onderneming veilig stelt. In een eenpersoonsvennootschap zal de enige vennoot normaal zelf zaakvoerder zijn; in een meerhoofdige vennootschap bestaat echter de mogelijkheid om een zaakvoerder aan te stellen die praktisch onafzetbaar is, indien hij voor onbepaalde duur bij statuten werd benoemd. De wet laat ook toe dat de statuten op de toekomst zouden vooruitlopen door te voorzien in de aanstelling van een toekomstige statutaire zaakvoerder. Aldus kan worden bepaald dat bij overlijden van de statutaire zaakvoerder de echtgenote het zaakvoerschapschap zal voeren en naar gelang van de omstandigheden alleen, hetzij samen, hetzij met de zoon.

De Naamloze Vennootschap

De BVBA is echter een vorm van vennootschap die alleen voor kleine ondernemingen geschikt is. Als zodanig is zij minder kredietwaardig dan de NV. De NV is immers een zuivere kapitaalvennootschap die door openheid gekenmerkt is. Zij is een open vennootschap in deze zin dat derden als aandeelhouders niet kunnen geweerd worden; vandaar ook dat op de NV beroep wordt gedaan om vreemd kapitaal aan te trekken.

In een NV zijn management en kapitaal duidelijk van elkaar gescheiden. Ofschoon in een BVBA ook een externe zaakvoerder in de leiding van de onderneming kan betrokken worden, gebeurt dit meestal niet; men associeert er om begrijpelijke redenen liefst kapitaal en leiding. In een NV is dit de gewoonste zaak ter wereld. Waar aandeelhouders alleen streven naar rendement van belegde kapitalen, zullen zij vanzelfsprekend bereid zijn de leiding van hun vennootschap in handen te geven van vreemde mensen, als deze maar bekwaam zijn.

Toch mag men niet uit het oog verliezen dat het statuut van bestuurder in een NV veel kwetsbaarder is dan dat van zaakvoerder in een BVBA. Waar een statutaire zaakvoerder praktisch onafzetbaar is, is een kabaal in de algemene vergadering voldoende om een bestuurder aan de dijk te zetten. Wil men de continuïteit van het bestuur verzekeren in acht genomen de belangen van diverse groepen van aandeelhouders, dan dienen de statuten een regeling uit te werken waarbij de algemene vergadering een keuze zal doen tussen de kandidaten tot het ambt van bestuurder die door de diverse groepen worden voorgedragen.

Zolang de NV een open vennootschap is, kan het gevaar van een overval moeilijk worden uitgeschakeld. Door verkoop van een pakket aandelen, kan een meerderheid van heden de minderheid worden van morgen.

Vandaar dat voorzorgen moeten genomen worden om dergelijke machtsgrepen te voorkomen. Aldus kan men in de statuten van een NV bepalingen doen opne-

men die aan de aandeelhouders de verplichting opleggen om bij verkoop van hun aandelen eerst aan de overige aandeelhouders de voorkeur te geven. Om hetzelfde doel te bereiken kan men ook in de statuten bepalingen inlassen die aanleunen bij het besloten karakter van de BVBA, maar zowel in het een als in het ander geval kunnen deze statutaire beperkingen slechts uitwerking hebben als de aandelen op naam zijn. Aandelen aan toonder zijn immers lichamelijke roerende goederen die als zodanig vrij verhandeld kunnen worden.

Geeft men toch de voorkeur aan aandelen aan toonder, dan zullen de aandeelhouders hun toevlucht moeten nemen tot aandeelhoudersovereenkomsten om te beletten dat aandelen in handen zouden komen van vreemden. Leden van eenzelfde groep van aandeelhouders ondertekenen dan een document waarin vermeld staat dat niemand zijn aandelen aan een derde mag overdragen zonder eerst dezelfde aandelen aan de leden van de groep te koop te hebben aangeboden.

Om de overeenkomst kracht bij te zetten worden de aandelen van de leden van de groep toevertrouwd aan een depositaris; deze verbindt er zich toe de aandelen niet uit handen te geven, zolang de groep hem hiertoe geen opdracht heeft gegeven.

De Koöperatieve Vennootschap

Ten slotte nog iets over de Koöperatieve Vennootschap.

Deze vennootschap werd aanvankelijk opgericht als vereniging van verbruikers of van producenten. Geleidelijk is de Koöperatieve Vennootschap echter ook de kapitalistische toer opgegaan zodat zij nu ook benut wordt voor andere doeleinden.

De Koöperatieve Vennootschap levert ongetwijfeld voordelen op: net als de BVBA is de Koöperatieve Vennootschap een besloten vennootschap waarvan de statuten dienen te bepalen wie er in en uit mag treden. Doch terwijl in de BVBA en in de NV de winstverdeling geschiedt naar verhouding van de deelneming in het kapitaal van de vennootschap, kan in de Koöperatieve Vennootschap van deze regel worden afgeweken. Al evenmin is het stemrecht verbonden aan het aantal aandelen dat elke vennoot bezit, want in beginsel en behoudens afwijkingen kan iedere vennoot slechts één stem uitbrengen.

Wel moet men letten op een aantal belangrijke punten.

In de Koöperatieve Vennootschap moeten er steeds minstens drie vennoten zijn. Ziet men dit over het hoofd, dan loopt de vennootschap gevaar nietig te worden verklaard.

In de Koöperatieve Vennootschap zijn de aandeelhouders onbeperkt aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap, tenzij het tegendeel in de statuten werd bepaald. Om onverwachte drama's te voorkomen, is het dus onontbeerlijk een afwijkend beding daaromtrent in de statuten te doen opnemen.

Thans is de Koöperatieve Vennootschap in de lift. Een van de redenen is dat terwijl voor de twee andere vormen van vennootschap de wet minimale eisen stelt wat kapitaal, inbreng en storting betreft, de wet voor de Koöperatieve Vennootschap geen gelijkaardige eisen heeft gesteld. Evenmin zijn er controlemaatregelen voorgescreven m.b.t. de waardering van inbrengen in natura

noch m.b.t. het financieel plan. Ook het feit dat de Koöperatieve Vennootschap bij onderhandse akte mag worden opgericht kan het succes van de Koöperatieve Vennootschap helpen verklaren. Voor dit laatste argument moet in ieder geval ernstig gewaarschuwd worden: geen vennootschap heeft meer aanleiding gegeven tot nietigverklaringen dan de Koöperatieve Vennootschap precies omdat de onderhandse vorm is toegelaten. Al bij al is de verplichte tussenkomst van een notaris bij de oprichting van de NV en van de BVBA een bijkomende waarborg voor de geldigheid van de vennootschap en vraagt men zich tevergeefs af waarom de Koöperatieve Vennootschap het nog steeds zonder notaris kan stellen.

Belangen van de echtgenoten

Zo zou het gesprek met de notaris kunnen afgerond worden, als de vrouw er ten minste niet aan herinnerd had dat ook haar belangen op het spel stonden. Zou het besluit om een vennootschap op te richten, haar toekomst niet in gevaar brengen?

Wegens technische redenen is het niet aan te bevelen om aandelen die op de bedrijfsopvolger overgaan met vruchtgebruik te bezwaren; zoals reeds gezegd kan deze formule alleen aangehouden worden, wanneer alle kinderen met de verrichting instemmen.

Hoe men aan de noden van de vrouw tegemoet kan komen, hangt in ruime mate af van het type van vennootschap waarop de keuze is gevallen.

Wordt bv. een BVBA opgericht, dan kan de langstlevende echtgenoot een vergoeding ontvangen van de vennootschap, indien hij of zij tot zaakvoerder werd benoemd. Wel moeten in dit geval de incidenties worden op kaart gebracht die zich zullen voordoen op het stuk van de personenbelasting, het pensioen en de RSZ-bijdragen.

Geeft men de voorkeur aan de NV, dan biedt de creatie van zgn. winstaandelen uitkomst. Die aandelen worden bv. toegekend als vergoeding voor prestaties van de oprichters en geven recht op dividenden. Na het overlijden van de man vormen zij dus een bron van inkomsten voor de weduwe voor zover de weduwe op deze winstbewijzen aanspraak kan maken.

Belangrijk is dat behoudens andersluidende statuten deze aandelen niet stemgerechtigd zijn, zodat de houder ervan niet kan deelnemen aan de algemene vergadering. De opvolger zal dus geen inmenging hoeven te vrezen.

Anderzijds kan de weduwe in een Koöperatieve Vennootschap ook haar deel in de winsten van de vennootschap ontvangen, al is haar participatie in het kapitaal onbeduidend. In de Koöperatieve Vennootschap hoeft de winst niet te worden verdeeld naar evenredigheid van het kapitaal door de aandelen vertegenwoordigd. Een andere verdelingsleutel die de weduwe bevoordeelt is dus denkbaar.

Ten slotte kan eender welke vennootschap zorgen voor extralegale pensioenuitkeringen of voor een bedrijfsverzekering waarvan de weduwe de gegunstigde is. Fisikaal komt dit de vennootschap goed uit, vermits de premies aftrekbaar zijn.

Een reus in draad

Bekaert houdt van aanpakken. Al meer dan 100 jaar. Volgens een strategie die een succesformule is geworden. Door mensen, voor mensen. De resultaten liegen er niet om.

Bekaert is 's werelds grootste onafhankelijke producent van staaldraad en staaldraadprodukten. Gecommercialiseerd in meer dan 150 landen. Met 18.000 mensen aan de slag in 14 landen, produceren 40 Bekaert-fabrieken jaarlijks 1 miljoen ton. Goed voor 600 miljoen km draad of 15.000 maal de omtrek van de aarde.

Internationalisering is —naast rentabiliteit en diversifiëring— één van de krachtlijnen van onze toekomststrategie. Onze expansie steunt op onze kwaliteitstraditie, het noeste handen-uit-de-mouwen, en een inventieve marktbenadering. Waarmee wij vaste voet krijgen op de vijf continenten. Zelfs bij industriële gangmakers zoals de Verenigde Staten en Japan.

@ BEKAERT

N.V. BEKAERT S.A.
Groepsdirectie
Pres. Kennedypark 18 - B-8500 KORTRIJK (België)
Tel.: 056 / 2305 11 - Telex: 85671 bekaz b

Het fiscaal belang van de keuze van de vennootschapsvorm

R. Deblauwe, Tiberghien & Co, Brussel*

Wanneer men een vennootschap opricht heeft men de keuze uit verschillende vormen. Traditioneel werd vroeger meestal geopteerd voor de PVBA, thans BVBA geworden. Het kapitaal bedroeg maar 250.000 fr., en toch had men de afzonderlijke rechtspersoonlijkheid met beperkte aansprakelijkheid. Bij groei van het bedrijf werd nadien de vennootschap omgevormd tot Naamloze Vennootschap. Dit zag er steviger en luxueuzer uit, kortom 'plus chic', ook tegenover de banken.

Een koöperatieve, daarbij dacht men eerder aan een arbeiderskoöperatieve. De vennootschap onder firma (VOF) en de commanditaire waren nauwelijks gekend en ook zeer weinig verspreid. Men kwam ze wel eens tegen bij zeer oude vennootschappen die destijds werden opgericht door familieleden die het bedrijf hadden geërfd. De Commanditaire Vennootschap op aandelen was totaal afwezig geworden.

Er komt stilaan beweging in dit beeld. De Koöperatieve Vennootschap gaat er enorm op vooruit. De Commanditaire Vennootschap en de VOF genieten toenemende belangstelling, wegens mindere publiciteitsverplichtingen, vooral in kringen van vrije beroepen; ook tijdelijke verenigingen en verenigingen in deelneming worden meer en meer toegepast.

Wij willen hierna de fiscale aspecten van de keuze van een vennootschapsvorm nader toelichten, wij hebben het dus *niet* over de fiscale gevolgen van de keuze voor een vennootschap tegenover het eenmansbedrijf. Meer dan een checklist kan dit uiteraard niet zijn; en vooral mag men niet vergeten dat de keuze van een vennootschapsvorm niet door het fiscale alleen wordt bepaald ¹.

A. Aandelen aan toonder of niet

Alleen de Naamloze Vennootschap kent de mogelijkheid van aandelen aan toonder. Deze laten zonder veel moeilijkheden toe de aandelen van de ene generatie naar de andere te laten overgaan zonder problemen. Een handgifte van lichamelijke roerende goederen, die gebeurt meer dan 3 jaar voor het overlijden, wordt immers niet meer in de successieheffing betrokken. Indien men dus handgiften van aandelen wil kunnen doen, dan is de NV de verplichte vennootschapsvorm.

Het belang hiervan dient echter ook te worden gerealiseerd. Vooreerst zijn bij alle vennootschappen obligaties aan toonder mogelijk, behalve bij de BVBA ². Bovendien is de handgifte niet de enige wijze om schenkings- en successierecht te vermijden. Ook aandelen op naam kunnen immers worden overgedragen, bij authentieke akte, die niet noodzakelijk een Belgische akte moet zijn. Indien bijgevolg een Nederlandse schenkingsakte wordt opgemaakt (dus door een Nederlands notaris) dan wordt deze schenking in België als geldig

erkend. Bovendien zal er geen registratierecht verschuldigd zijn ³. Bij die gelegenheid kan trouwens ook in de akte worden gepreciseerd of de schenking als voorschot op de erfenis dan wel buiten erfdeel gebeurt, kan een voorbehoud van vruchtgebruik worden gestipuleerd, een clause van 'voor-overlijden' worden ingelast en andere clauses meer. De ervaring leert trouwens dat Nederlandse notarissen vrij gematigd zijn in de berekening van hun honoraria.

De keuze voor aandelen aan toonder heeft ook gevolgen op een totaal ander gebied. De vermindering van roerende voorheffing ingevolge de dubbel-belastingverdragen mag inderdaad alleen dadelijk bij de bron gebeuren voor aandelen op naam of 'voor een door de vennootschap als belangrijk beschouwde deelneming in aandelen aan toonder waarvan de coupons haar worden afgegeven' (bv. dividenden door Belgische vennootschappen toegekend aan een buitenlandse moedervennootschap) ⁴.

B. Kapitaalvennootschap versus personenvennootschap

Op fiscaal vlak wordt als kapitaalvennootschap beschouwd: de Naamloze Vennootschap, en ook de Commanditaire Vennootschap op aandelen (die we voor de rest niet bespreken vermits zij in onbruik is geraakt). Alle andere vennootschappen worden als personenvennootschappen beschouwd.

In bepaalde gevallen wordt echter ook de VZW aan de vennootschapsbelasting onderworpen; in dit geval wordt zij gelijkgesteld met een kapitaalvennootschap ⁵. Terloops zij erop gewezen dat de administratie zeer veel belang hecht aan de bepaling in de statuten van de VZW waarin gestipuleerd wordt aan wie het vermogen ervan toekomt bij ontbinding. Indien, na vereffening van de VZW, het vermogen toekomt aan haar leden, dan wordt zeer gemakkelijk besloten tot toepassing van de vennootschapsbelasting ⁶. In twee arresten werd ook reeds beslist, dat wanneer een VZW waarvan geoordeeld wordt dat zij aan de vennootschapsbelasting onderworpen is, winst heeft gemaakt, die niet meer in haar vermogen aanwezig is, de gevreesde aanslag over de geheime kommis-

(*) Met dank aan kollega B. Bruggeman voor het nalezen.

(1) Hierover vindt men meer informatie in o.m.: *De BVBA in de Praktijk*; *De NV in de Praktijk*; *De Vennootschap en de Belasting* (Kluwer, Deurne).

(2) Artikel 131 Vennootschapswet.

(3) Artikel 19 - tweede lid v.h. Registratiewetboek.

(4) Nr. 10 - 234 van de commentaar op de overeenkomsten.

(5) Zie bv. Kassatie 19 april 1974 - Pas 74 I 841.

(6) Zie bv. Gent, 24 februari 1984 - FJF 84-106.

sielonen van toepassing wordt (202,5% over het uitgekeerde bedrag)⁷.

Wat is nu het gevolg in fiskale behandeling van dit onderscheid?

Er is een duidelijk onderscheid bij de behandeling van de *bestuursleden die niet actief zijn*. Voor werkende vennoten is het fiscaal regime ongeveer gelijk aan dat van de bestuurder met werkelijke en vaste functies. In beide gevallen is hun vergoeding aftrekbaar van de belastbare grondslag in de vennootschapsbelasting, en belastbaar als bedrijfsinkomen in hun eigen personen aangifte; althans, mits de nodige statutaire of konventionele bepalingen kan dit aldus worden geregeld. Bij de kapitaalvennootschappen worden de vergoedingen van bestuurders die geen werkelijke en vaste functies hebben⁸, en die niet voor de betrokken vennootschap hebben gekozen, zowel belast in de vennootschapsbelasting als in de personenbelasting; de personenbelasting krijgt dan wel een belastingskrediet, maar dit blijft niettemin een erg zwaar belastingsregime.

Indien deze laatste bestuurders dus zaakvoerder waren geworden in een personenvennootschap, dan zou hun wedde aftrekbaar zijn van de belastbare grondslag in de vennootschapsbelasting.

Indien een *Belgische moedermaatschappij* een vennootschap op aandelen is die onmiddellijk 25% bezit van het kapitaal van een Nederlandse vennootschap en de uitgekeerde dividenden voor de vrijstelling wegens DBI (Definitief Belastbaar Inkomen) in aanmerking kunnen komen, wordt het tarief van de Nederlandse bronbelasting op dividenden op 5% teruggebracht. Indien de Belgische vennootschap echter een personenvennootschap is, dan bedraagt het tarief van de bronheffing 15%⁹.

Bij kapitaalvennootschappen kan men overgaan tot gedeeltelijke uitkering van het vermogen dat in de vennootschap zit door de zogenaamde *inkoop van eigen aandelen*. Het tarief hierop bedraagt steeds 43% over het verschil tussen het fiskale kapitaal en de inkoopprijs. Waarom 'fiskaal kapitaal'? Alleen het werkelijk gestorte kapitaal, met andere woorden het kapitaal dat van buiten de vennootschap werd ingebracht door de aandeelhouders, komt in aanmerking. Inkorporatie van reserves bijgevolg niet.

Bij personenvennootschappen is een andere techniek van toepassing; daar kan men overgaan tot gedeeltelijke likwidatie. En in dit geval bedraagt het tarief:

0% over het kapitaal;
43% over de uitgekeerde reserves;
21,5% over het surplus, m.a.w. over de meerwaarden die op dat ogenblik aan het licht komen.

Het fiscaal regime van de inkoop van eigen aandelen bij de BVBA is op dit ogenblik niet geregeld in het Wetboek; naar verluid zou hierover een wetsontwerp in de maak zijn¹⁰.

Indien de aandeelhouder van een personenvennootschap crediteur staat bij zijn vennootschap en *interest vergoed krijgt* op zijn schuldvordering, dan wordt deze interest als dividend behandeld. Hij zal bijgevolg niet aftrekbaar zijn in de vennootschapsbelasting en in de personenbelasting zal de aandeelhouder, in de huidige stand van de wetgeving en in bepaalde omstandigheden, een belastingskrediet krijgen.

Wij schrijven: in de huidige stand van de wetgeving, omdat het regeringsontwerp van belastinghervorming dat

op dit moment voorligt, het belastingskrediet in de personenbelasting volledig afschaft; indien voor het overige artikel 15 - tweede lid WIB niet gewijzigd wordt dan zal dus alleen de zuivere dubbele belasting van dergelijke interesten overblijven.

Wie dus wil starten met een klein kapitaal, en voorlopig interesten aan de vennootschap wil aanrekenen op leningen die hij aan haar toestaat, dient eerder te opteren voor een Naamloze Vennootschap (waarbij natuurlijk het minimum kapitaal van 1.250.000 fr. wel bereikt moet worden).

Bemerk dat een gelijkaardige regeling ook bestaat tussen vennootschappen onderling: indien een Belgische vennootschap interesten verkrijgt van een andere Belgische personenvennootschap, dan vormt dit een DBI (Definitief Belast Inkomen), dat voor 90 of 95% uit haar belastbare grondslag wordt gelicht (Artikel 111, secundo WIB), naargelang de vennootschap die de interesten ontvangt al dan niet als een financiële vennootschap dient te worden aangemerkt¹¹. Door de hervormingsplannen van de regering, zouden deze percentages dalen naar 85 of 90.

Vermelden wij tenslotte dat de *richtlijnen van de EG-raad* betreffende de indirecte belastingen op het bijebrengen van kapitaal¹², een iets of wat ander begrip van kapitaalvennootschap hanteren. Daar wordt de BVBA onder de kapitaalvennootschappen gerekend.

En vermelden wij tenslotte dat het *notarieel ereloon* voor kapitaalverhogingen hoger is voor kapitaalvennootschappen dan voor personenvennootschappen.

C. Vennootschappen met of zonder rechtspersoonlijkheid

Alleen vennootschappen met rechtspersoonlijkheid zijn aan de vennootschapsbelasting onderworpen.

De tijdelijke verenigingen en verenigingen in deelneming vallen daar dus niet onder. In deze vennootschappen worden de opnemingen van de vennoten alsook hun deel in de verdeelde of onverdeelde winsten als winst beschouwd ten name van vennoten zelf (Artikel 25 - paragraaf 1 WIB).

De vennootschap wordt bijgevolg beschouwd als een soort onverdeeldheid.

Volgens de rechtspraak zou het feit dat bepaalde inkomsten in een vennootschap, maar dan zonder rechtspersoonlijkheid, worden behaald, ook geen invloed hebben op hun fiskale aard. Het Hof van Kassatie besliste immers dat, aangezien een vereniging in deelneming geen rechtspersoonlijkheid heeft afzonderlijk van deze van de vennoten, de winsten die zij in haar exploitatie realiseert

(7) Bergen, 6 december 1979, *Journal de Droit Fiscal* 1981, p. 194, en Antwerpen, 6 januari 1987 - *Bulletin* nr. 666, p. 2303.

(8) Alsook de vergoedingen van bestuurders die in meer dan twee vennootschappen werkelijke en vaste functies hebben.

(9) Zie hierover *Fiskoloog Internationaal* nr. 85.10.147 en kommentaar op de overeenkomsten nr. 10/222.4.

(10) P.V. De Clippele 18.7.1988, *Vragen en Antwoorden*, Senaat 9.8.1988, p. 628.

(11) Artikel 113 - paragraaf 23 WIB.

(12) Afgedrukt als bijlage bij onze bijdrage in het werk 'De vennootschap en de belasting, oprichting en uitbreiding van de vennootschap'.

beschouwd moeten worden als rechtstreeks door de vennoten verworven, en moeten beschouwd worden voor de toepassing van de belasting, volgens de natuur van hun (d.i. van de vennoten) tussenkomst, te weten: of ze zich beperkt hebben tot het in gemeenschap brengen van bepaalde gelden of goederen; of dat zij effectief hun aktiviteit aan de vereniging hebben gewijd¹³.

Bedrijfsinkomen is immers inkomen uit aktiviteit; roerend inkomen is inkomen uit kapitalen en roerende goederen. Onroerende goederen, ingebracht in een vereniging in deelneming, blijven dus *onroerende* inkomsten opbrengsten, geen bedrijfsinkomsten, tenzij ze effectief voor een bedrijfsaktiviteit zouden worden gebruikt.

Vermelden wij nog dat een vennootschap met rechtspersoonlijkheid nodig is om van *bepaalde tax incentives* te kunnen genieten, ondermeer de bepalingen van het KB nr. 187 betreffende de coördinatiecentra, de bijzondere statuten van rekonversievennootschap en oneigenlijke rekonversievennootschap, alsook voor de innovatievennootschappen.

Tenslotte is bij vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid niet vereist dat de inbrengen erin *geregistreerd* zouden worden; Art. 19, eerste lid, beperkt deze verplichting immers tot de Belgische vennootschappen met rechtspersoonlijkheid.

D. Vennootschappen waarvan de oprichting en statutenwijziging bij authentieke akte verleden moet worden

Voor de Naamloze Vennootschap en de BVBA dient de oprichting alsook elke statutenwijziging, bij authentieke akte te worden vastgesteld. Voor andere vennootschappen, bv. voor de koöperatieve vennootschap, is dit niet het geval. Dit laat dan ook toe om *reserves in het maatschappelijk kapitaal* te inkorporeren zonder dat registratierecht verschuldigd is.

Vroeger bestond een algemene verplichting om akten die op de griffie van de handelsrechtbank werden neergelegd in uitvoering van de wetten op de handelsvennootschappen, voorafgaandelijk te laten registreren¹⁴; deze verplichting werd echter opgeheven. Voortaan kunnen de reserves dus geïnkorporeerd worden in het kapitaal zonder via de ontvanger der registratierechten te passeren. Voor Naamloze Vennootschappen en Bvba's dient men zijn toevlucht te nemen tot een buitenlands notaris om ditzelfde resultaat te kunnen bereiken; een kapitaalverhoging is immers een Statutenwijziging en die moet voor deze vennootschappen bij authentieke akte worden vastgesteld.

E. Terugneming van onroerende goederen

Wanneer een vennoot in een personenvennootschap een onroerend goed heeft ingebracht, of wanneer het onroerend goed werd aangekocht door de vennootschap op het ogenblik waarop deze vennoot reeds deel uitmaakte van de vennootschap, dan kan hij dit *onroerend goed terug verkrijgen*, tegen betaling van het verdelingsrecht van 1%, indien dit gebeurt bij de likwidatie van de vennootschap.

Dit is niet mogelijk bij een Naamloze Vennootschap en evenmin bij een koöperatieve vennootschap waar

steeds het recht van 12,5% (het registratierecht voor verkopen) verschuldigd zal zijn.

Indien het dus de bedoeling is dat het onroerend goed te gepaste tijde terug bij de inbrengende vennoot komt, dan verdient een BVBA of een andere personenvennootschap dan een koöperatieve de voorkeur.

F. Vennootschappen waarvan een ander vennootschap bestuurder mag zijn

In alle vennootschappen kan het *bestuur door een andere vennootschap* worden uitgeoefend; alleen bij de BVBA is dit onmogelijk¹⁵. Vermits de opdracht, volbracht door beheerders, zaakvoerders, kommissarissen en vereffenaars van vennootschappen een dienst is die van BTW is vrijgesteld¹⁶ dan ziet men dat een BVBA in bepaalde gevallen om die reden alleen al ongewenst kan zijn.

G. Nietigheid vanaf de uitspraak

De nietigheid van een Naamloze Vennootschap, een BVBA, en een Commanditaire Vennootschap op aandelen kan alleen in beperkte gevallen worden uitgesproken¹⁷; de *nietigheid* van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid moet bovendien bij rechterlijke beslissing worden uitgesproken, en heeft maar haar *gevolg vanaf de dag waarop ze is uitgesproken*.

Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid hebben dus een steviger statuut dan andere vennootschappen; ook tegenover de fiskus.

Dit belet niet dat de fiskus geen andere middelen heeft om vennootschappen te lijf te gaan waar de regels door de vennoten zelf met voeten worden getreden; een van de mogelijkheden is het beroep op de rechtfiguur van de naamlening¹⁸.

H. Toegestaan kapitaal

Alleen in de NV is de techniek van het *toegestaan kapitaal* mogelijk; waarbij dus de direktie kan overgaan tot kapitaalverhoging. Deze techniek kan interessant zijn bij de invoering van een stock-option-plan¹⁹.

Hier is echter voorzichtigheid geboden met *uitgiftepremiën*: de administratie lijkt immers (o.i. ten onrechte)

(13) Kassatie 3 juni 1976 Sas 1976 I 1056 en Kassatie 19 februari 1976 RCJB 1978, 163.

De rechtsleer bekritiseert dit arrest, dat ons nochtans vrij logisch lijkt, zelfs na de fiskale hervorming van 1962. Het is hier echter niet de plaats om hierop verder in te gaan. Zie bv.: Kirkpatrick en Verhaeghen RCJB 1978, p. 181 en 33; Foriers, *Revue Pratique de Société*, 1979, p. 95 e.v.; Micheline Claes, *Revue Belge de Comptabilité*, 1982, nr. 4, p. 49; Van Crombrugge, *A.F.T.*, 1986, p. 217.

(14) Oud artikel 27 v.h. Wetboek der Registratierechten.

(15) Artikel 129 vennootschapswet.

(16) Artikel 18 - par. 1,30 BTW.

(17) Artikel 13ter Venn. wet.

(18) Brussel, 12 juni 1985 FJF 86-147; zie over de doorbraakproblematiek ook het bijzonder grondige artikel van Ronse en Lievens in *Rechten en Plichten van moeder- en dochtervennootschappen*, Verslagen van het colloquium te Brussel op 7 en 8 maart 1985, Kluwer Antwerpen 1986.

(19) Artikel 45 van de Wet van 27 december 1984.

aan te nemen dat een uitgiftepremie die overgeboekt werd naar een onbeschikbare reserve door de Raad van Bestuur, in principe deel uitmaakt van de beschikbare winst; wat deze techniek uiteraard veel minder aantrekkelijk zou maken ²⁰.

I. Vennootschappen waar een doelwijziging onmogelijk is

In de Naamloze Vennootschap en de BVBA is een *doelwijziging* mogelijk mits bepaalde criteria van kworum en meerderheid na te leven. En ook voor de andere vennootschappen is een doelwijziging vrijgesteld van registratierecht, ook indien deze doelwijziging niet overeenkomstig Art. 70bis gebeurd zou zijn ²¹.

Inzake inkomstenbelastingen is er echter geen specifieke tekst voorzien. Het gevaar bestaat dan ook dat — mits enige kwade wil — in de doelwijziging van een andere vennootschap dan een NV of een BVBA, een ontbinding gevolgd door een heroprichting wordt gezien. Wij hebben verdedigd ²² dat ook hier een doelwijziging zonder problemen mogelijk zou moeten zijn; indien echter grote financiële belangen op het spel staan dan lijkt het het voordeligste hier de voorzichtigste weg te kiezen en vooraf een omvorming naar een andere vennootschap door te voeren.

Tot besluit

Tot zover dit algemene overzicht. Op tal van problemen werd niet ingegaan: de landbouwvennootschap, professionele vennootschap, buitenlandse vennootschappen werden niet ter sprake gebracht.

Stippen wij alleen nog aan: dat een Belgische vennootschap niet noodzakelijkerwijze aan de Belgische vennootschapsbelasting onderwor-

pen is. Daartoe is immers vereist dat zij haar zetel in België heeft. Indien de werkelijke leiding vanuit het buitenland gebeurt, dan is zij niet aan de Belgische belasting onderworpen ²³;

dat een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, opgericht voor het beheer van onroerende goederen een winstgevend activiteit is die de vennootschap onderwerpt aan de vennootschapsbelasting ²⁴;

dat een vennootschap enkel opgericht voor het fiscaal voordeel een geldige vennootschap is (Antwerpen 4 december 1984, *FJF* 1985, 66).

Samenvattend kunnen wij stellen:

dat wijst in de richting van een *NV*: de mogelijkheid van handgiften, een Nederlandse dochtermaatschappij, de betaling van interesten op rekening courant;

dat wijst in de richting van een *andere vennootschap dan een NV*: de aanwezigheid van bestuurders die reeds in twee NV's actief zijn; de inbreng van onroerende goederen door een vennoot die er te gepasten tijde misschien weer eigenaar van wil worden;

dat wijst in de richting van een *koöperatieve*: de waarschijnlijkheid van kapitaalverhoging door reserves;

dat wijst in de richting van een *andere vennootschap dan een BVBA*: bestuursvergoedingen zonder BTW aan een andere vennootschap.

In concreto dienen alle factoren en omstandigheden te worden afgewogen.

(20) Zie Fiskoloog nr. 210 van 9 juni 1988, p. 1 en 2.

(21) Artikel 121, 20 - Wetboek Registratierecht.

(22) Zie *De vennootschap en de belasting*, nr. 11, 1400.3.

(23) Brussel, 29 juni 1982 *FJF* 82 - 119, *JDF* 1983, 100.

(24) Kassatie 11 april 1967, twee arresten, Pas 1967 I 946, geciteerd bij Tiberghien, *Inleiding tot het Belgisch Fiscaal Recht* nr. 282, p. 192.

Met de ASLK is het goed zaken doen

Een echte partner is net zo begaan met de zaak als uzelf. Zo'n partner is de ASLK. Bij ons komen overleg en advies op de eerste plaats. Want bankservice is maatwerk. Zeker als het om kredieten gaat. De ASLK biedt een brede gamma van kredietformules, zowel kort- als langlopende, zowel courante als minder courante, die exact

op de leest van uw zaak worden geschoeid. En zoals steeds behoren de ASLK-tarieven ook voor dit soort leningen tot de interessantste op de markt. Beginnende middenstanders en trouwe klanten genieten bovendien in veel gevallen van een aanzienlijke korting. Komt u dus in ieder geval eens met ons praten. Ook als u daar niet meteen een aanleiding toe ziet. Door onze know-how op gebied van bedrijfsfinanciering en krediet in de ruimste zin van het woord, kunnen wij u vaak nieuwe wegen wijzen. U kunt het beste via uw ASLK-agentschap even contact opnemen met de kredietexpert voor uw regio. U zal merken: met de ASLK is het goed zaken doen.

ASLK
KREDIET VOOR DE KMO

Sociaalrechtelijke aspecten van een vennootschapsvorm

Prof. dr. W. van Eeckhoutte, Docent aan de Rijksuniversiteit Gent, Advocaat

Het onderscheid werknemer-zelfstandige

Het verrichten van in het economisch verkeer van diensten ingeschakelde arbeid, wordt in België, wat de sociale aspecten betreft, geregeld door drie onderscheiden rechtsposities: die van het overheidspersoneel, die van de werknemers en die van de zelfstandigen. Het overheidspersoneel wordt verder buiten beschouwing gelaten.

Het onderscheid tussen werknemers en zelfstandigen vertoont twee facetten. Langs de ene kant wordt het verrichten van arbeid gereguleerd, langs de andere kant het recht op bestaanszekerheid gevrijwaard. Wat de werknemers betreft, bevat het eerste luik het arbeidsrecht, het andere het sociale-zekerheidsrecht. Voor de zelfstandigen bestaan er omzeggens geen arbeidsrechtelijke regelen.

Zoals men weet, zijn de 'sociale-zekerheidslasten' verbonden aan een beroepsactiviteit als werknemer aanzienlijk hoger dan die welke een dergelijke activiteit als zelfstandige met zich meebrengt, althans indien men zowel de werkgevers- als de werknemersbijdragen in aanmerking neemt. De sociale-zekerheidsbijdragen worden in de werknemersregeling immers verdeeld tussen werknemer en werkgever.

Daartegenover staat dat de 'sociale-zekerheidsvoordelen' voor werknemers aanzienlijk groter zijn dan voor zelfstandigen. Zo kent enkel de werknemersregeling een werkloosheidsverzekering en een stelsel van jaarlijkse vakantie. De kinderbijslagen voor het eerste en het tweede kind zijn in de zelfstandigenregeling heel wat geringer dan in de regeling voor werknemers, terwijl zelfstandigen geen leeftijdsbijslag ontvangen voor het enige of het laatstgeboren rechtgevend kind. De ziektekostenverzekering voor zelfstandigen dekt enkel de zogenaamde grote risico's, terwijl de werknemers een tegemoetkoming ontvangen in alle in aanmerking genomen ziektekosten. De arbeidsongeschiktheidsverzekering van de zelfstandigen voorziet in de toekenning van lage forfaitaire bedragen en niet, zoals het geval is bij de werknemers, in de waarborg van een percentage van het gederfde inkomen. Ten slotte wordt een zelfstandigenpensioen wat de jaren vóór 1984 betreft, berekend op forfaitaire inkomsten en komt voor de jaren vanaf 1984 grosso modo slechts de helft van de bedrijfsinkomsten in aanmerking; voor werknemers wordt steeds het volledige, zij het eventueel begrensde, verdiende loon in rekening gebracht.

Werknemers en zelfstandigen in vennootschapsverband

Het uitoefenen van een beroepsactiviteit in vennootschapsverband biedt een aantal mogelijkheden om naar eigen keuze de sociaalrechtelijke positie van werknemer dan wel die van zelfstandige aan te nemen, althans indien men daarbij de werkelijkheid geen geweld aandoet. De krachtlijnen daarvan worden hieronder uiteengezet.

In een vennootschap kan men beroepsmatig actief zijn als vennoot of aandeelhouder, zaakvoerder of bestuurder, persoon belast met het dagelijks bestuur of persoon belast met het toezicht.

A. VENNOOT

1. Het vennoot zijn

Een vennoot is een aandeelhouder. Het wezen van het vennoot zijn bestaat derhalve in het bezit van aandelen in een vennootschap, die recht geven op een evenredig deel van het kapitaal van die vennootschap. Op zichzelf impliceert het vennoot zijn geen arbeid of activiteit. Dit heeft tot gevolg dat het aandeelhouderschap als dusdanig sociaalrechtelijk neutraal is. Om werknemer te zijn, moet men inderdaad arbeid verrichten, terwijl ook de hoedanigheid van zelfstandige het uitoefenen van een beroepsactiviteit veronderstelt.

2. Werkende en stille vennoten

In personenvennootschappen (de vennootschap onder firma, de koöperatieve vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de gewone commanditaire vennootschap) wordt sociaalrechtelijk een onderscheid gemaakt tussen werkende en stille vennoten. Stille vennoten beperken zich tot het 'houden' van hun aandelen en oefenen in de vennootschap geen activiteit uit. Werkende vennoten daarentegen zijn vennoten die in de vennootschap een activiteit uitoefenen om het kapitaal dat gedeeltelijk van hen is, te doen renderen. De activiteiten die deze vennoten aan de dag leggen, moeten niet noodzakelijk betrekking hebben op het bestuur van de vennootschap, met de bevoegdheid die te verbinden¹. Zij kunnen ook bestaan in werkzaamheden die evenzeer door een werknemer van de vennootschap kunnen worden verricht.

Stille vennoten, die geen enkele activiteit in de vennootschap uitoefenen, vallen noch onder de toepassing van de sociale-zekerheidsregeling voor werknemers, noch onder die van het sociaal statuut van de zelfstandigen.

(1) Kass. 15 september 1980, *Arr. Kass.* 1980-81, 44.

De inkomsten die zij op grond van hun aandelenbezit ontvangen, zijn enkel een vergoeding voor geïnvesteerde kapitalen en zijn aan geen sociale-zekerheidsbijdragen onderhevig.

Werkende vennoten daarentegen kunnen zowel aan de sociale-zekerheidsregeling voor werknemers als aan die voor zelfstandigen onderworpen zijn. Welke rechtspositie zij innemen, hangt af van de vraag of zij hun werkzaamheden al dan niet in ondergeschikt verband verrichten ten opzichte van de vennootschap.

Ten slotte is het al evenmin uitgesloten dat een vennoot zowel werknemer als zelfstandige is en derhalve onder de toepassing van beide sociale-zekerheidsregelingen valt. Hiervoor is vereist dat hij de uitoefening van een activiteit in ondergeschikt verband kumuleert met een beroepswerkzaamheid als zelfstandige, bij voorbeeld met een mandaat. Alsdan is, wat het sociaal statuut van de zelfstandigen betreft, eventueel de bijdrageregeling voor bijberoep van toepassing.

Bij het uitwerken van de voornoemde beginselen in konkrete situaties, moet men zeer omzichtig zijn. Het volstaat niet een persoon die een beroepsactiviteit in de onderneming ontplooit, vennoot te maken om hem de rechtspositie van werkende vennoot te geven. Enkel vennoten die een activiteit uitoefenen om het kapitaal dat gedeeltelijk het hunne is, te doen renderen, zijn werkende vennoten². Er is dus niet alleen een werkelijke en regelmatige persoonlijke bezigheid in de vennootschap vereist, bovendien moet die activiteit worden uitgeoefend om het kapitaal te doen renderen en moet het winstaandeel om die reden worden toegekend. Dit is niet het geval wanneer de activiteit en het winstaandeel van de betrokkene buitensporig groot zijn in verhouding tot zijn aandelenbezit³. Zo is een konstruktie waarbij men aan bepaalde of alle werknemers één aandeel of een paar aandelen geeft in de hoop er zelfstandigen van te maken, tot mislukken gedoemd.

Maar zelfs al bezit iemand een voldoende aantal aandelen in een vennootschap om aan te nemen dat de activiteit die hij daarin ontplooit tot doel heeft dit kapitaal te doen renderen, hij zal, hoewel werkende vennoot, geen zelfstandige zijn wanneer er, overeenkomstig de algemene beginselen, sprake is van een gezagsverhouding.

3. Bijdrageregeling

Voor de berekening van de sociale-zekerheidsbijdragen die alle als zodanig beroepsaktieve vennoten verschuldigd zijn, wordt enkel rekening gehouden met de inkomsten die betrekking hebben op de (zelfstandige of in ondergeschikt verband verrichte) arbeid van de vennoot, nooit met die welke slechts de opbrengst van het in de vennootschappen belegde kapitaal vormen. De sociale-zekerheidsbijdragen in de regeling van de werknemers worden enkel berekend op het loon dat de vennoot eventueel als werknemer ontvangt, terwijl de sociale-zekerheidsbijdragen in het sociaal statuut van de zelfstandigen enkel verschuldigd zijn op de inkomsten die de werkende vennoot in die hoedanigheid verdient. Gaat het om een werkende vennoot die zowel werknemer als zelfstandige is, dan worden de bijdragen verschuldigd in het sociaal statuut van de zelfstandigen eventueel berekend volgens de regelen die betrekking hebben op de uitoefening van een zelfstandig bijberoep.

B. PERSOON BELAST MET HET BESTUUR VAN DE VENNOOTSCHAP (BESTUURDER OF ZAAKVOERDER)

Wettelijk vermoeden van zelfstandige beroepsactiviteit

Zoals hoger reeds werd vermeld, voorziet het Sociaal Statuut Zelfstandigen in een wettelijk vermoeden dat lasthebbers van verenigingen of vennootschappen in rechte of in feite, die zich met een exploitatie of met verrichtingen van winstgevende aard bezighouden, een zelfstandige bedrijvigheid uitoefenen die verzekeringsplicht als zelfstandige met zich meebrengt⁴. De lasthebber van de bedoelde verenigingen en vennootschappen worden m.a.w. vermoed én als dusdanig een beroepsbezigheid uit te oefenen, én zulks te doen als zelfstandige.

Het wettelijk vermoeden kan slechts op één enkele manier worden weerlegd, met name door het bewijs te leveren van de kosteloosheid van de lastgeving. Sedert 1 juli 1983 kan dit bewijs worden geleverd door elk rechtmiddel, uitgezonderd de getuigenis, behalve wanneer de Administratie der Direkte Belastingen bedrijfsinkomsten heeft in aanmerking genomen op grond van de uitoefening van de lastgeving. Het criterium om als lasthebber niet-verzekeringsplichtig te zijn in het sociaal statuut van de zelfstandigen, is derhalve de feitelijke kosteloosheid van de lastgeving.

Het bestuur van een vennootschap is een typische vorm van lastgeving. Dit betekent dat de bestuurders of zaakvoerders van vennootschappen, die met hun bestuur worden belast, onder het wettelijk vermoeden vallen. Door hun hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder zijn zij derhalve principieel bijdrageplichtig in de sociale-zekerheidsregeling voor zelfstandigen.

Cumulatie van lastgeving en arbeidsovereenkomst

1. Beginsel

De funktie van bestuurder of zaakvoerder van een vennootschap is per definitie een lastgeving en geen arbeidsovereenkomst. Een bestuurder of zaakvoerder kan derhalve nooit *als dusdanig* werknemer zijn. Dit belet echter niet dat het mandaat als bestuurder of zaakvoerder kan worden gekumuleerd met een activiteit krachtens een arbeidsovereenkomst, zodat de betrokkene zowel de rechtspositie van zelfstandige als die van werkgever verkrijgt. In een dergelijk geval spreekt men doorgaans van een bestuurder-direkteur of zaakvoerder-directeur. De voordelen die aan de rechtspositie van werknemer zijn verbonden en waarop hoger werd gewezen, brengen met zich mee dat die dubbele hoedanigheid vaak wordt nagestreefd zonder dat zij aan de werkelijkheid beantwoordt. De rechtspraak verwerpt een dergelijke fiktieve kumulatie.

Voor een geldige kumulatie van een mandaat als bestuurder of zaakvoerder en een arbeidsovereenkomst, worden door de rechtspraak twee voorwaarden gesteld: een dualiteit van funkties is vereist, in die zin dat de

(2) Kass. 16 januari 1978, *Arr. Kass.* 1978, 590.

(3) Kass. 2 februari 1981, *R.W.* 1981-82, 2751.

(4) Art. 2, Algemeen Reglement Sociaal Statuut Zelfstandigen.

Foto Patrick Holderbeke, Koninkje

bestuurder of zaakvoerder een van zijn mandaat onderscheiden werkzaamheid moet verrichten, die van technische, commerciële, financiële, administratieve, boekhoudkundige, personeelstechnische ... aard kan zijn; bovendien moet tussen de vennootschap en de bestuurder of zaakvoerder een gezagsverhouding bestaan, wat de uitoefening van de als werknemer vervulde functie betreft.

2. Onderscheiden aktiviteit

Het aantonen van het bestaan van een van het mandaat onderscheiden aktiviteit, levert weinig moeilijkheden op wanneer de betrokkene een welomschreven taak uitoefent, die duidelijk los staat van het bestuur van de vennootschap, b.v. het leiden van een departement, handelsvertegenwoordiging, boekhouding

Moeilijker is het wanneer de beweerde afzonderlijke werkzaamheden van de bestuurder of zaakvoerder nauw met het bestuur verbonden zijn en b.v. op de algemene leiding van de vennootschap betrekking hebben. Nochtans wordt in de rechtspraak aanvaard dat de algemene directie van een onderneming te beschouwen is als een technische taak met eigen verantwoordelijkheid en bekwaamheidsvereisten, te onderscheiden van die van het mandaat als bestuurder of zaakvoerder⁵.

Het al dan niet bestaan van een van het bestuurders- of zaakvoerdersmandaat duidelijk onderscheiden functie, is een feitenkwestie waarover in geval van betwisting de rechtbank oordeelt.

3. Gezagsverhouding

De tweede vereiste om de kumulatie van een bestuurders- of zaakvoerdersmandaat met een arbeidsovereenkomst te kunnen aannemen, is het bestaan van een gezagsverhouding tussen de vennootschap en de bestuurder of zaakvoerder, met betrekking tot de van zijn mandaat onderscheiden aktiviteiten. Een gezagsverhouding is inderdaad essentieel voor het bestaan van een arbeidsovereenkomst.

Het bestaan van een gezagsverhouding impliceert niet dat werkelijk ononderbroken gezag, leiding en toezicht worden uitgeoefend. Enkel is vereist dat de *juridische mogelijkheid* tot gezagsuitoefening voorhanden is. Dit is belangrijk ten aanzien van de lasthebbers van een vennootschap.

Ter zake is het essentieel dat in de vennootschap een orgaan of persoon aanwezig is dat of die het werkgeversgezag kan waarnemen.

Dit orgaan kan onmogelijk de algemene vergadering zijn. Inderdaad, het uitoefenen van het voor een arbeidsovereenkomst kenmerkende gezag, is een aangelegenheid die behoort tot het dagelijks bestuur van de vennootschap en die derhalve slechts door een bestendig orgaan kan gebeuren. De algemene vergadering, die in de regel slechts jaarlijks bijeenkomt, kan onmogelijk worden beschouwd als het orgaan dat het werkgeversgezag uitoefent.

Het bestuur van een vennootschap wordt waargenomen door een of meer bestuurders (koöperatieve vennootschap), een raad van bestuur (naamloze vennootschap) of een of meer zaakvoerders of een zaakvoerdersraad (vennootschap onder firma, gewone com-

manditaire vennootschap, commanditaire vennootschap op aandelen en besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid).

Opdat dit bestuursorgaan het werkgeversgezag zou kunnen waarnemen over een lasthebber van dezelfde vennootschap, is natuurlijk vereist dat dit bestuursorgaan niet de lasthebber zelf is. Niemand kan immers aan zichzelf ondergeschikt zijn. Wanneer derhalve een vennootschap onder firma, een gewone commanditaire vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een koöperatieve vennootschap slechts één zaakvoerder hebben, kan die zaakvoerder onmogelijk werknemer van de vennootschap zijn, althans wanneer hij de volledige bestuursbevoegdheid uitoefent. In een eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een vorm van besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, is een arbeidsovereenkomst tussen de enige vennoot-zaakvoerder en de vennootschap om die reden per definitie uitgesloten.

Een gezagsverhouding tussen de lasthebber en de vennootschap is eveneens onmogelijk wanneer er weliswaar andere bestuurders of zaakvoerders zijn dan die welke de rechtspositie van werknemer wil aannemen, doch alle bestuurders of zaakvoerders individueel en zonder enige beperking bevoegd zijn alle handelingen te stellen die de vennootschap verbinden. In deze hypothese kan men inderdaad onmogelijk beweren dat het werkgeversgezag over de bestuurder of zaakvoerder die werknemer wenst te zijn, zou worden uitgeoefend door de andere bestuurders of zaakvoerders, aangezien degene over wie zij gezag zouden moeten uitoefenen, ook zelf de bevoegdheid heeft om zulks te doen en derhalve op zijn eentje kan ongedaan maken wat zijn kollega's-bestuurders of -zaakvoerders beslisten.

Opdat er in dergelijke gevallen sprake zou kunnen zijn van een arbeidsovereenkomst tussen de of een bestuurder of zaakvoerder en de vennootschap, is dan ook vereist dat er naast en boven die bestuurder of zaakvoerder een persoon of een orgaan is die of dat het werkgeversgezag kan uitoefenen. Het kan gaan om een persoon die door de algemene vergadering wordt belast met het uitoefenen van het werkgeversgezag, dat dan aan de bevoegdheid van de bestuurder of zaakvoerder wordt onttrokken. Meer praktisch gesproken kan dit orgaan ook een raad van bestuur of een zaakvoerdersraad zijn, die, minstens wat het werkgeversgezag betreft, kollegiale bevoegdheid heeft, zodat de bestuurder- of zaakvoerder-werknemer tegen de meerderheidsbeslissingen van dit college niet kan ingaan. Opdat er sprake zou zijn van mogelijkheid tot gezagsuitoefening over een van zijn leden, moet een dergelijk college natuurlijk minstens drie leden tellen.

Deze laatste situatie is van rechtswege voorhanden in een naamloze vennootschap, waarvan het bestuur wordt waargenomen door een raad van bestuur met minstens drie leden, die in beginsel kollegiaal optreden.

Men mag derhalve vooropstellen dat een arbeidsovereenkomst tussen de vennootschap en een van haar lasthebbers in een naamloze vennootschap gemakkelijker is dan in andere vennootschappen en vooral dan in besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijk-

heid. In een eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een vorm van besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, is een arbeidsovereenkomst tussen de enige vennoot-zaakvoerder en de vennootschap per definitie uitgesloten.

Anderzijds moet worden beklemtoond dat de omstandigheid dat er een orgaan of persoon is die het werkgeversgezag *zou kunnen* uitoefenen, niet betekent dat er ook werkelijk een gezagsverhouding is. Zo is weliswaar de omstandigheid dat een bestuurder of zaakvoerder zelf deel uitmaakt van het orgaan dat over hem het gezag moet uitoefenen, geen bezwaar⁶, doch dit kan wel het geval zijn wanneer de bestuurder of zaakvoerder de grootste aandeelhouder van de vennootschap is, zodat de raad eigenlijk hem verantwoording verschuldigd is⁷. Om die reden is het uitgesloten dat de enige vennoot van een eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid werknemer is van 'zijn vennootschap', ook al is er een externe zaakvoerder of al maakt hij deel uit van een zaakvoerderskollege.

Voor het overige blijft het al dan niet voorhanden zijn van een gezagsverhouding een feitenkwestie, die in geval van betwisting zal worden beslecht aan de hand van konkrete aanwijzingen.

Gevolgen van de kumulatie van een vennootschappelijk mandaat met een arbeidsovereenkomst

Het bestaan van een arbeidsovereenkomst naast een bestuurders- of zaakvoerdersmandaat heeft als gevolg dat de betrokkene niet alleen zelfstandige, in beginsel onderworpen aan het sociaal statuut van de zelfstandigen is, maar ook de rechtspositie van werknemer verkrijgt met alle daaraan verbonden rechten en verplichtingen.

1. Arbeid

Zo heeft de kumulatie van het mandaat met een arbeidsovereenkomst tot gevolg dat alles wat betrekking heeft op de uitoefening van de werknemersactiviteit de arbeidsrechtelijke bescherming geniet, al het overige niet. In de mate waarin een duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen het een en het andere, b.v. wat de bezoldiging betreft, rijzen er op dit vlak geen moeilijkheden.

Een praktisch probleem kan zich voordoen bij het ontslag van een bestuurder- of zaakvoerder-bediende. Zijn mandaat als bestuurder of zaakvoerder is steeds *ad nutum* herroepbaar, zonder opzegging of vergoeding, terwijl zijn arbeidsovereenkomst, gesteld dat zij voor onbepaalde tijd is gesloten, in de regel slechts kan worden beëindigd door een ontslag wegens dringende reden of door opzegging. Een herroeping van het bestuurders- of zaakvoerdersmandaat maakt niet van rechtswege een einde aan de arbeidsovereenkomst, terwijl de beëindiging van deze laatste ook niet van rechtswege een einde maakt aan het mandaat. Voor beide functies gelden hun eigen beëindigingsregelen, zodat b.v. de afgezette bestuurder- of zaakvoerder-direkteur aan wie geen regelmatig ontslag als werknemer werd gegeven, aanspraak kan maken op een opzeggingsvergoeding wanneer zijn activiteit als werknemer onmogelijk wordt gemaakt. Voor de bepaling van de hoegrootheid van die opzeggingsvergoeding zal vanzelfsprekend enkel rekening worden gehouden

met de anciënniteit, het loon en de functie van de betrokkene als werknemer.

2. Sociale zekerheid

Op het vlak van de sociale zekerheid valt de bestuurder- of zaakvoerder-werknemer wiens mandaat kosteloos is, enkel onder de sociale-zekerheidsregeling voor werknemers, niet onder die van de zelfstandigen.

Wanneer het mandaat bezoldigd wordt of de kosteloosheid ervan niet kan worden aangetoond op de wettelijk bepaalde wijze, is de betrokkene zowel aan de sociale-zekerheidsregeling voor werknemers als aan die voor zelfstandigen onderworpen. Wat de bijdrageverplichting in de werknemersregeling betreft, de gewone sociale-zekerheidsbijdragen zijn verschuldigd op het loon dat aan de lasthebber-werknemer wordt uitbetaald, met name op wat hij ontvangt als tegenprestatie voor zijn werkzaamheden krachtens arbeidsovereenkomst.

De omvang van de bijdrageverplichting in het kader van het sociaal statuut van de zelfstandigen verschilt naargelang de werknemersactiviteit van de lasthebber-werknemer in (eventueel samen met die buiten de vennootschap) al dan niet voldoende uitgebreid is, om als hoofdberoep te kunnen worden aangemerkt. En zelfs al is dit het geval, dan nog moeten de inkomsten van de lasthebber-werknemer uit zijn mandaat (eventueel samen met die uit andere zelfstandige activiteiten) beneden een bepaald bedrag blijven, opdat bijdragen tegen het verlaagde tarief voor bijberoep verschuldigd zouden zijn.

Aangezien de berekening van de sociale-zekerheidsbijdragen in de regeling van de werknemers gebeurt op grond van de aangifte die de vennootschap aan de RSZ doet, rijzen er op dit gebied weinig problemen. De sociale-zekerheidsbijdrage verschuldigd in het kader van het sociaal statuut van de zelfstandigen echter, worden door de sociale-verzekeringskas van de betrokkene berekend op grond van de bedrijfsinkomsten, -uitgaven en -verliezen die blijken uit zijn belastingaangifte. Eventueel zal de betrokkene derhalve bij zijn sociale-zekerheidskas voor zelfstandigen de nodige stappen moeten zetten om uit die bedrijfsinkomsten de inkomsten die de tegenwaarde van de uitgeoefende zelfstandige arbeid vormen, af te zonderen van die welke de betrokkene uitsluitend op grond van zijn arbeidsovereenkomst verwerft en op grond waarvan hij onder de toepassing van de sociale-zekerheidsregeling voor werknemers valt.

Wat de sociale-zekerheidsrechten betreft, het is niet omdat de lasthebber-werknemer een dubbele verzekeringsplicht kent, dat hij ook dubbele rechten kan laten gelden. De lasthebber-werknemer die onder de toepassing van beide sociale-zekerheidsregelingen valt, kan vanzelfsprekend aanspraak maken op het voordeel van de jaarlijkse vakantie en dat van de werkloosheidsverzekering, uiteraard op voorwaarde dat hij voldoet aan de daarvoor gestelde voorwaarden. Deze regelingen bestaan immers enkel voor werknemers en niet voor zelfstandigen. Wat de pensioen-, gezinsbijslag- en ziekte- en invaliditeitsregeling betreft, primeren doorgaans de aanzienlij-

(6) Kass. 4 maart 1965, *R.P.S.* 1965, 175.

(7) Kass. 24 december 1964, *Pas.* 1965, I, 418.

ker voordelen van de werknemersregeling op die van de zelfstandigen, zonder dat kumulatie van beide mogelijk is.

C. DE PERSOON BELAST MET HET DAGELIJKS BESTUUR VAN DE VENNOOTSCHAP

Dagelijks bestuur

In een vennootschap onder firma, een gewone commanditaire vennootschap, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en een koöperatieve vennootschap wordt in beginsel geen onderscheid gemaakt tussen het bestuur en het dagelijks bestuur. Beide worden waargenomen door een of meer zaakvoerders of bestuurders, al is het niet uitgesloten dat een van hen specifiek wordt gelast met het dagelijks bestuur.

In een naamloze vennootschap en een commanditaire vennootschap op aandelen daarentegen is de aanwezigheid van een afzonderlijk orgaan belast met het dagelijks bestuur de regel. De raad van bestuur kan dit dagelijks bestuur, alsook de vertegenwoordiging van de vennootschap wat dit bestuur betreft, opdragen aan een of meer directeuren, zaakvoerders of andere personen, al dan niet vennoten, die alleen of gezamenlijk optreden. Wanneer de persoon of personen belast met het dagelijks bestuur deel uitmaken van de raad van bestuur, wordt hij of worden zij afgevaardigd bestuurder of bestuurder-zaakvoerder genoemd. Is hij of zijn zij geen lid van de raad van bestuur, dan spreekt men doorgaans van algemeen directeur, directeur-generaal of directeur-zaakvoerder.

Tot voor kort werd vrij algemeen aangenomen dat de persoon belast met het dagelijks bestuur van een naamloze vennootschap (we laten verder de weinig voorkomende commanditaire vennootschap op aandelen buiten beschouwing), of hij nu afgevaardigd bestuurder is dan wel niet-bestuurder, deze activiteit uitoefent krachtens een mandaat en slechts kan verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst indien hij een daarvan duidelijk onderscheiden werkzaamheid uitoefent. Het Hof van Cassatie heeft evenwel vrij onlangs met deze traditionele opvatting korte metten gemaakt en duidelijk gesteld dat niets belet dat het dagelijks bestuur zelf zowel door een niet-bestuurder als door een afgevaardigd bestuurder wordt waargenomen krachtens een arbeidsovereenkomst⁸. Daarvoor is natuurlijk vereist dat de NV door een van haar organen over de juridische mogelijkheid beschikt tot gezagsuitoefening over de persoon belast met het dagelijks bestuur.

D. PERSOON BELAST MET HET TOEZICHT OP DE VENNOOTSCHAP

De gewone commanditaire vennootschap, de vennootschap onder firma en de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid beschikken over geen eigen toezichtsorganen. Het toezicht over een naamloze vennootschap wordt in beginsel uitgeoefend door één of meer commissarissen, al dan niet vennoten. Dezelfde regeling geldt voor de commanditaire vennootschap op aandelen en de koöperatieve vennootschap.

Hoewel de commissarissen geen eigenlijke lasthebbers zijn van de vennootschap waarop zij toezicht uitoefenen, aangezien zij geen rechtshandelingen stellen in naam en voor rekening van de vennootschap, beschouwt het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen van de Zelfstandigen de werkzaamheden van de commissarissen voor de toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen als de uitoefening van een mandaat. Dit brengt met zich mee dat de werkzaamheid van commissaris in een vennootschap die zich met verrichtingen van winstgevend aard bezighoudt, wordt vermoed de uitoefening te zijn van een zelfstandige bedrijvigheid die verzekeringsplicht in het sociaal statuut van de zelfstandige met zich meebrengt. Dit vermoeden kan worden weerlegd door de kosteloosheid van het mandaat te bewijzen, zoals het geval is voor echte lasthebbers van vennootschappen.

Kumulatie van een opdracht als commissaris en een arbeidsovereenkomst met dezelfde vennootschap, is wettelijk verboden, zodat de problematiek van een dubbele sociaalrechtelijke hoedanigheid zich ten aanzien van commissarissen niet stelt.

Literatuur

W. Van Eeckhoutte, 'Het sociaal statuut van vennoten, zaakvoerder, samenwerkende echtgenoten en commissaris', in *De BVBA in de praktijk*, Antwerpen, Kluwer, losbl., deel II.

W. Van Eeckhoutte, 'Het sociaal statuut van de vennoten, bestuurders, personen belast met het dagelijks bestuur, samenwerkende echtgenoten, commissarissen en obligatiehouders', in *De NV in de praktijk*, Antwerpen, Kluwer, losbl., deel II.

bank
van roeselare
en
west-vlaanderen

Vlaanderens belangrijkste regionale bank
nauw verbonden
met de Westvlaamse
economische groei

Beursintrodukties

L.Schatteman, Voorzitter Bank van Roeselare en West-Vlaanderen

Ingrid Sagaert, Lic. toegep. ek. wet., Bank van Roeselare en West-Vlaanderen

Men spreekt van een beursintroduktie telkens er sprake is van:

de eerste notering van aandelen die deel uitmaken van het kapitaal van een Belgische of buitenlandse vennootschap;

de eerste notering van obligaties die een lening uitgegeven door de staat, een internationaal organisme, een openbare gemeenschap of privé-onderneming vertegenwoordigen.

Het artikel behandelt enkel de eerste notering van aandelen.

Historiek

Wanneer we de historiek van de Beurs beschouwen, stellen we vast dat de na-oorlogse periode gekenmerkt werd door een daling van het aantal genoteerde waarden. Daar de rentabiliteit van de ondernemingen laag was, was het niet interessant in risicokapitaal te investeren. De lage rentabiliteit was het gevolg van de crisis van het begin van de jaren zeventig. De ondernemingen verminderden hun dividenden of hielden ze konstant. Er was weinig kans op het realiseren van meerwaarden. Financiering door middel van leningen was tevens voordeliger, daar de interesten op leningen aftrekbaar waren. Dividenden daarentegen maakten deel uit van de belastbare basis. De partikulieren vertoonden een afkeer van risicokapitaal. Bovendien deed de regering bijna niets om deze houding te veranderen.

Vanaf 1982 begon de Beurs te herleven, dit dankzij de maatregelen die door de regering genomen werden ter bevordering van beleggingen in risicokapitaal en door de gunstige economische omgeving.

Als belangrijkste maatregel kunnen we het KB 15 en 150 aanstippen. Deze koninklijke besluiten kennen fiscale voordelen toe aan vennootschappen die in 1982 of 1983 opgericht werden of hun kapitaal verhoogd hebben. Ook de houders van aandelen uitgegeven in 1982 of 1983 genieten fiscale voordelen.

Na de introductie van Cableries et Corderies du Hainaut van 24 november 1977, heeft het tot 12 juni 1984 geduurd vooraleer er zich nog een onderneming (Côte d'Or) op het beurspad waagde. Vanaf dat moment vonden steeds meer vennootschappen de weg naar de Beurs, en deed het begrip 'beursintroduktie' zijn intrede.

Het begrip roept vier vragen op:

- 1) Wat zijn de voor- en de nadelen van een beursintroduktie?
- 2) Wat zijn de gestelde voorwaarden?
- 3) Wat is de te volgen procedure?
- 4) Op welk moment introduceert men het best en aan welk een prijs?

Voordelen

Welk voordeel haalt een onderneming nu uit een beursnotering?

Een beursintroduktie verhoogt aanzienlijk de bekendheid van de onderneming. Dankzij de financiële pers en de publikaties bestemd voor de investeerders komt het bedrijf veelvuldig in het daglicht. Tevens blijkt dat sommige leveranciers geneigd zijn soepeler aankoopwaarden toe te kennen aan op de beurs genoteerde bedrijven.

Een beursintroduktie geeft aan de onderneming een directe toegang tot de kapitaalmarkt. In de toekomst zal de onderneming gemakkelijker toegang hebben tot nieuwe financiële middelen.

Een genoteerde onderneming is gekend door de Bankkommissie, wat het uitvoeren van nieuwe emissies vergemakkelijkt.

Het patrimonium van de oude aandeelhouders wordt liquider. Zij kunnen immers hun aandelen op de Beurs verhandelen. Dit blijkt zeer interessant voor aandeelhouders die hun aandelen geërfd hebben uit verschillende generaties. De kans bestaat dat deze aandeelhouders geen rechtstreeks verband meer hebben met de betreffende onderneming en er geen interesse meer voor hebben. De verhandelbaarheid van de aandelen laat hen toe te diversifiëren.

Een beursnotering is een voorwaarde voor het uitvoeren van een systeem van 'stock-options'. Zij schakelt immers het waarderingprobleem van de aandelen uit.

Voor familiale ondernemingen kan het interessant zijn een deel van de meerwaarde te realiseren door de verkoop van een participatie.

Een beursnotering laat aan de onderneming toe haar externe groei te verhogen. Een genoteerde onderneming kan immers een bedrijfsovername vereffenen door middel van genoteerde aandelen; wat vast en zeker een positieve invloed zal hebben op de afhandeling van de zaak.

Voor een buitenlandse onderneming is een Belgische beursnotering interessant voor het verwerven van een deel van de Belgische markt en voor het uitvoeren van een goed fusiebeleid.

Nadelen

Er is echter ook de keerzijde van de medaille. Een beursintroduktie en -notering brengen immers kosten met zich. De kosten van toelating tot de officiële notering bedragen 50.000 fr. Er dient tevens een jaarlijkse vergoeding van 5.000 fr. (10.000 fr. indien de beurskapitalisatie gelijk is aan of groter is dan 50.000.000 fr.) betaald te worden. De grootste kosten bestaan echter uit de ver-

Foto's INBEL, Brussel

goedingen voor de tussenpersonen en de kosten voor het opstellen, drukken en verspreiden van de introductieprospektussen. De totale kostprijs van een beursintroductie loopt in de miljoenen. De introductie van Bank Indosuez kostte 3.500.000 fr., deze van Sun International 16.500.000 fr.

Vele ondernemingshoofden zien een bijkomend na-deel in de verplichting tot het verstrekken van informatie.

Verder bestaat er nog de onzekerheid over de identiteit van degenen die zich de aandelen gaan aanschaffen. Wat indien een konkurrent een belangrijk deel van de aandelen verwerft?

Het is evident dat niet om het even welk een onderneming zich op de beurs kan introduceren. In de praktijk moeten de volgende voorwaarden voldaan zijn: de vennootschap moet minstens 5 jaar bestaan; er moet een voldoende aantal aandelen verspreid worden, opdat er een echte markt zou kunnen ontstaan (in de praktijk 25% van het kapitaal); de jaarrekening van de onderneming moet geverifieerd en gecertificeerd zijn door een bedrijfsrevisor; de continuïteit van de onderneming moet verzekerd zijn.

Procedure

Een onderneming die wenst genoteerd te worden dient volgende procedure te volgen.

Eerst en vooral dient de vennootschap de toelating te vragen aan de Bankkommissie. Deze aanvraag moet vergezeld zijn van een plan van de introductieprospektus. De prospektus bevat de uitgiftevoorwaarden, inlichtingen over de financiële en economische politiek van de onderneming, de dividend-politiek die zal gevolgd worden, de recentste jaarrekeningen. Tevens dient er bij de aanvraag 50.000 fr. gestort te worden.

Vervolgens gaat de Bankkommissie de publikatievoorwaarden onderzoeken. De Bankkommissie, bedrijfsleiders en tussenpersonen zullen naar een akkoord over de te publiceren prospektus streven.

Eveneens dient een aanvraag gericht te worden aan het Noteringskomitee. Hiervoor moet een dossier in twee exemplaren neergelegd worden. Het dossier dient volgende documenten te bevatten:

- de prospektus;
- de statuten van de onderneming;
- een specimen van het aandeel;
- een nota die het aantal, de coupures en de nummers van de titels waarvoor de notering gevraagd wordt vermeld;
- de jaarrekeningen en -rapporten van de laatste vijf jaren;
- een attest van het organisme belast met het verzekeren te Brussel van de financiële diensten van de aandelen en dit zonder kosten voor de houders van de aandelen.

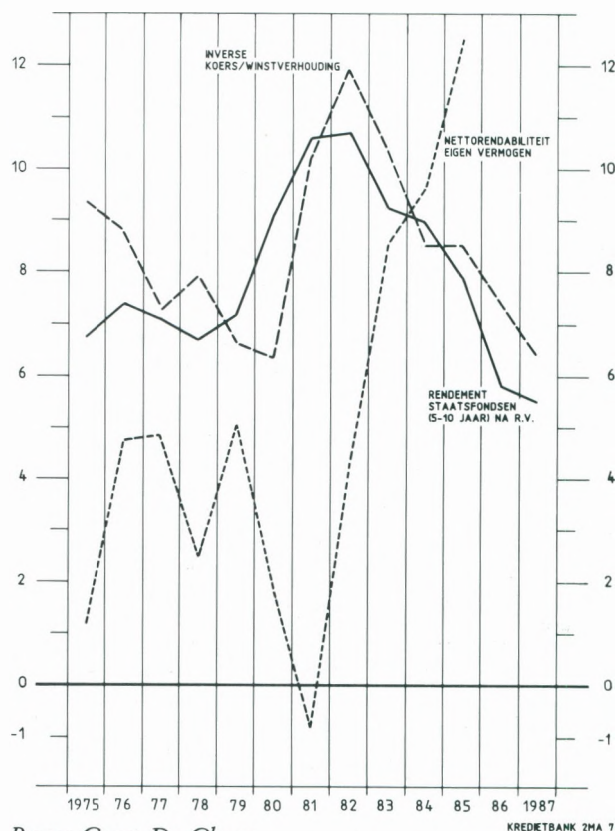
De Bankkommissie en het Noteringskomitee gaan de aanvraag onderzoeken. Indien alles in orde is, geeft de Bankkommissie haar 'nihil obstat'.

De Bankkommissie kan de emissie niet verbieden, zij kan enkel de introductie drie maanden uitstellen. Er is echter een zeer efficiënte economische sanktie mogelijk. De Bankkommissie kan immers haar opwerpingen publiceren. Tevens kan zij aan het Ministerie van Financiën vragen om bij het Noteringskomitee de notering van de betreffende aandelen af te raden. Bijgevolg zullen de banken en de wisselagenten niet gemakkelijk hun

medewerking verlenen, en is het hoogst onwaarschijnlijk dat het publiek enig vertrouwen zal hebben in de uitgifte.

Er dient opgemerkt te worden dat voor de notering van buitenlandse effecten tevens de toelating van het Ministerie van Financiën vereist is.

Alvorens een beursintroductie uit te voeren, dient de vennootschap zich de vraag te stellen of er wel degelijk personen zijn die geld in haar willen investeren. Daarvoor kan men de evolutie van het rendement van de staatsfondsen, de evolutie van de netto-rentabiliteit van het eigen vermogen en de omgekeerde koers-winst-verhouding beschouwen.

Bron: Geert De Clercq,

Beursintroducties - De parabel van de vleespijs, Trends, 26 maart 1987 (blz. 110 e.v.)

De netto-rentabiliteit van het eigen vermogen heeft vanaf 1981 een grote stijging gekend. Dit heeft tevens een spectaculaire verhoging van de beurskoersen teweeggebracht. Bovendien daalde het rendement op de staatsfondsen.

Met de stijging van de koersen, steeg ook het optimisme van de aandeelhouders, zij waren met andere woorden bereid een hogere prijs te betalen voor de aandelen. Om een beeld te krijgen van het beursoptimisme, kunnen wij de gemiddelde price-earning-ratio beschouwen. Hoe hoger die ratio is, hoe groter het optimisme zal zijn. De omgekeerde koers-winst-verhouding vertegenwoordigt de kapitalisatierente (kost) voor de onderneming. Wanneer deze kost daalt, worden introducties en kapitaalsverhogingen interessanter.

Het tijdstip van de introductie is van cruciaal belang. Wanneer de onderneming te vroeg introduceert, kan het gebeuren dat zij haar aandelen te goedkoop ver-

Kenmerken van de beursintrodukties vanaf 1984

Naam van de vennootschap	Introductie-datum	Voorgestelde prijs	Eerste koers	Aantal aandelen ter beschikking van het publiek	Financiële tussenpersonen	Introductie-methode (a)
Côte d'Or	12/06/84	<i>gewone</i> 2.600-2.900 <i>AFV</i> 3.250-3.625	3.045 3.620	<i>gewone</i> 32.096 <i>AFV</i> 16.094	Bank Degroof	I
Ackermans en Van Haaren	20/06/84	<i>gewone</i> 7.500-8.250 <i>AFV</i> 8.250-9.100	8.150 8.950	<i>gewone</i> 22.500 <i>AFV</i> 4.000	Bank Degroof	I
Sun International	07/01/85	2.895	2.895	120.000	BBL	F
Deceuninck	11/06/85	2.300-2.600	2.610	130.000	Bank Degroof	I
De Witte Lietaar	17/06/85	2.100-2.350	2.625	56.620	Bank Degroof	I
Telindus	24/06/85	<i>gewone</i> min 883 <i>AFV</i> min 1.050	1.300	339.600	Petercamp + ASLK	T
Bank Nagelmackers	13/05/86	1.565	1.810	290.000 max	Generale Bank + Petercamp	I
Econoom	09/06/86	825-1.025	1.250	325.923	Generale Bank + Petercamp	I
Barco Industries	23/06/86	2.000-2.300	2.650	227.500	Bank Degroof + Generale Bank	I
Drouot Belgium	16/10/86	1.900-2.300	2.425	405.000	Bank Degroof	I
Bank Indosuez	30/10/86	<i>gewone</i> 2.000-2.400 <i>AFV</i> 2.250-2.650	2.520 2.700	<i>gewone</i> 133.622 <i>AFV</i> 60.000	Petercamp	I
Ter Beke	04/11/86	1.450	1.520	178.763	Generale Bank	F
Urbaine UAP	17/12/86	2.200-2.600	3.065	460.000	Reyers Timmermans & Cie	I
Engrais Rosier	15/12/86	2.225	2.225	100.000	Paribas	F
Glaverbel	09/04/87	1.850 min	2.150	840.000	Bank Degroof, Peterbroeck, Van Campenhout & Cie	T
Tiense Suikerraffinaderij	26/05/87	1.250	1.500	300.000	Bank Degroof, Generale Bank, Petercamp	T
E.I.I.	05/06/87	2.800-3.200	3.605	320.000	Bank Degroof, Generale Bank	F
Prominvest	11/06/87	1.150-1.300	1.200	600.000	BBL, Nat. Invest., Royale Belge	F
Barco Electronics	15/06/87	1.550-1.750	1.700	429.000	Generale Bank, ASLK, Peterbroeck, Van Campenhout & Cie	F
Walibi	24/06/88	1.200 min	1.350	373.000	Bank Degroof Generale Bank	T

(a) Introductiemethode: I: indicatieve vork; T: tender; F: vaste prijs

koopt. Wacht zij echter te lang, dan is het mogelijk dat er een algemene beursdaling optreedt.

De introductieprijs wordt bepaald in samenwerking met één of meerdere financiële instellingen. Er bestaan tevens verschillende introductiemethoden: het systeem van de vaste prijs, de prijsvork en het systeem van de minimumkoers of 'tenderoffer'.

In het eerste geval laat de vennootschap op voorhand een vaste prijs kennen.

Bij het systeem van de prijsvork geeft de onderneming een minimumprijs en een maximumprijs op. De inschrijvingsprijs zal bepaald worden aan de hand van prijs- en hoeveelhedsorders en zal enkele dagen voor de introductiedatum bekend gemaakt worden.

Bij een tenderoffer vraagt de onderneming aan het publiek orders die een prijs en hoeveelheid vermelden. Normaal zal de onderneming een minimumprijs meedelen, orders die een lagere prijs vermelden zullen niet aanvaard worden.

Vervolgens moeten de titels nog geplaatst worden bij de aandeelhouders; dit gebeurt met de steun van fi-

nanciële instellingen. Hun tussenkomst kan zich beperken tot het ter beschikking stellen van hun loketten. Wanneer de uitgevende vennootschap echter onmiddellijk over haar geld wil beschikken kan zij haar aandelen afstaan aan de financiële instellingen die op hun beurt de aandelen zullen doorgeven aan de onderschrijvers. De financiële instellingen kunnen aan de emittent ook een garantie van goed einde bieden. In dit geval zullen zij zelf de aandelen aankopen die niet onderschreven werden.

Hierbij is lang nog niet alles gezegd over beursintroducties. Men kan zich nog afvragen hoe de voorgestelde introductieprijs bekomen wordt, hoe de koersen van de nieuwe aandelen evolueren, ... enz. In het kader van dit artikel zou ons dat echter te ver brengen.

Als besluit kunnen we herhalen dat de directe toegang tot de kapitaalmarkt de hoofdreden van een beursintroductie vertegenwoordigt. De vrees om de controle over zijn onderneming te verliezen houdt echter nog velen tegen.

Morgen een MBO?

Het bedrijf waarin U vandaag werkt wordt morgen misschien verkocht, wegens familiale opvolgingsproblemen, herstruktureringen. Tegen 1992 zijn tal van veranderingen op til.

Voor U als manager kan dit een buitenkans betekenen. U zoudt het initiatief kunnen nemen om zelf het bedrijf dat U door en door kent in te kopen. Alleen. Of met Uw naaste medewerkers.

In het Europees jargon van vandaag: een **Management Buy-Out (MBO)**. Hoe gaat een MBO in zijn werk? Welke stappen moet U ondernemen?

INVESTCO staat voor een professionele begeleiding van kopers en investeerders bij de structureren en de financiering van MBO's.

Vraag onze brochure "Management Buy-Out". Of kom even langs.

Investco: kapitaal voor toekomstgerichte ondernemers.

INVESTCO

Regentlaan 54 Bus 2, B-1000 Brussel - Tel. 02/513.45.20 - Fax. 02/513.97.41

Inkomens onderworpen aan de personenbelasting en aan de belasting van de niet-verblijfhouders, aanslagjaar 1986 - inkomen van 1985

Bron: NIS

Gemeenten						Aantal aangiften		Totaal belastbaar	Gemiddelde waarden	
	100.000	250.000	500.000	700.000		1.000.000	Totaal	netto	Gemid. inkom. per	
	< 100.000	- < 250.000	- < 500.000	- < 700.000	- < 1.000.000	& +		inkomen (1 mln fr.)	Inwoner (1.000 fr.)	Aangifte (1.000 fr.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Beernem	191	440	1.840	1.011	1.001	495	4.978	2.910,2	211,2	584,6
Blankenberge	265	821	2.705	1.195	953	631	6.570	3.528,3	231,4	537,0
Brugge	2.264	3.924	15.752	9.689	8.649	6.043	46.321	28.481,9	241,8	614,9
Damme	170	367	1.354	810	678	362	3.741	2.163,2	213,7	578,2
Jabbeke	193	377	1.374	909	846	550	4.249	2.618,2	230,8	616,2
Knokke-Heist	526	1.440	4.766	2.598	1.766	1.760	12.856	8.329,2	275,7	647,9
Oostkamp	340	688	2.410	1.471	1.570	850	7.329	4.458,7	222,5	608,4
Torhout	414	835	2.490	1.318	1.405	690	7.152	4.080,5	230,5	570,5
Zedelgem	392	592	2.443	1.554	1.510	784	7.275	4.312,8	219,7	592,8
Zuienkerke	41	89	335	198	151	124	938	563,0	216,1	600,2
<i>Arrondis. Brugge</i>	<i>4.796</i>	<i>9.573</i>	<i>35.469</i>	<i>20.753</i>	<i>18.529</i>	<i>12.289</i>	<i>101.409</i>	<i>61.446,0</i>	<i>237,7</i>	<i>604,9</i>
Diksmuide	428	810	2.452	1.043	884	394	6.011	2.968,9	195,6	493,9
Houthulst	198	484	1.467	641	498	134	3.422	1.626,4	182,8	475,3
Koekelare	185	331	1.248	579	463	190	2.996	1.518,9	200,3	507,0
Kortemark	311	563	1.917	909	836	298	4.834	2.491,9	200,4	515,5
Lo-Reninge	76	255	554	188	125	56	1.254	546,3	173,9	435,6
<i>Arrondis. Diksmuide</i>	<i>1.198</i>	<i>2.443</i>	<i>7.638</i>	<i>3.360</i>	<i>2.806</i>	<i>1.072</i>	<i>18.517</i>	<i>9.152,4</i>	<i>193,8</i>	<i>494,3</i>
Heuveland	149	540	1.377	612	466	153	3.297	1.572,5	182,6	476,9
Ieper	772	1.503	5.188	2.766	2.406	1.128	13.763	7.543,6	217,6	548,1
Langemark-Poelkapelle	132	339	1.136	583	420	127	2.737	1.364,0	189,0	498,4
Mesen	17	55	199	83	61	16	431	206,3	194,6	478,6
Poperinge	463	1.111	3.029	1.401	1.080	510	7.594	3.807,1	194,8	501,3
Vleteren	100	240	639	243	167	61	1.450	649,8	174,6	448,2
Wervik	316	632	2.940	1.653	1.375	442	7.358	3.996,8	220,4	543,2
Zonnebeke	249	538	1.836	841	667	215	4.346	2.153,9	197,3	495,6
<i>Arrondis. Ieper</i>	<i>2.198</i>	<i>4.958</i>	<i>16.344</i>	<i>8.182</i>	<i>6.642</i>	<i>2.652</i>	<i>40.976</i>	<i>21.293,8</i>	<i>205,0</i>	<i>519,7</i>
Anzegem	171	403	1.870	1.045	1.077	470	5.036	3.007,8	228,7	597,3
Avelgem	138	333	1.348	711	701	310	3.541	2.014,8	233,5	569,0
Deerlijk	242	394	1.452	842	945	449	4.324	2.557,1	231,0	591,4
Harelbeke	516	872	4.100	2.144	2.017	1.004	10.653	6.097,5	238,9	572,4
Kortrijk	1.739	3.175	11.146	6.037	5.699	4.015	31.811	19.589,9	257,2	615,8
Kuurne	330	495	1.876	1.016	1.009	510	5.236	2.959,0	232,5	565,1
Lendeledede	146	202	683	446	450	200	2.127	1.219,7	223,1	573,5
Menen	607	1.275	5.799	2.948	2.494	984	14.107	7.674,3	233,9	544,0
Spiere-Helkijn	18	72	316	148	119	51	724	382,2	208,9	528,0
Waregem	559	1.017	4.247	2.574	2.761	1.393	12.551	7.631,1	226,8	608,0
Wevelgem	412	758	3.697	2.385	2.427	988	10.667	6.385,8	213,9	598,7
Zwevegem	414	784	2.987	1.906	1.906	1.158	9.155	5.764,4	252,1	629,6
<i>Arrondis. Kortrijk</i>	<i>5.292</i>	<i>9.780</i>	<i>39.521</i>	<i>22.202</i>	<i>21.605</i>	<i>11.532</i>	<i>109.932</i>	<i>65.283,7</i>	<i>238,5</i>	<i>593,9</i>

Gemeenten						Aantal aangiften		Totaal	Gemiddelde waarden	
						1.000.000 & +	Totaal	belastbaar	Gemid. inkom. per	
	< 100.000	100.000 - < 250.000	250.000 - < 500.000	500.000 - < 700.000	700.000 - < 1.000.000			netto inkomen (1 mln fr.)	Inwoner (1.000 fr.)	Aangifte (1.000 fr.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bredene	219	359	1.549	955	905	461	4.448	2.605,5	226,5	585,8
De Haan	148	378	1.481	739	586	445	3.777	2.213,4	242,9	586,0
Gistel	200	434	1.400	821	686	323	3.864	2.130,0	217,2	551,2
Ichtegem	242	525	1.852	1.058	820	303	4.800	2.530,0	201,2	527,1
Middelkerke	338	744	2.300	1.206	883	425	5.896	3.042,6	213,9	516,1
Oostende	1.464	3.029	10.984	6.332	5.020	2.928	29.757	16.954,5	246,6	569,8
Oudenburg	165	296	989	673	599	267	2.989	1.718,5	212,5	575,0
<i>Arrondis. Oostende</i>	<i>2.776</i>	<i>5.765</i>	<i>20.555</i>	<i>11.784</i>	<i>9.499</i>	<i>5.152</i>	<i>55.531</i>	<i>31.194,6</i>	<i>232,7</i>	<i>561,8</i>
Hooglede	181	370	1.214	674	617	327	3.383	1.919,2	208,5	567,3
Ingelmunster	221	402	1.557	853	805	317	4.155	2.306,7	220,8	555,2
Izegem	635	955	3.826	2.149	2.147	1.068	10.780	6.239,1	236,0	578,8
Ledegem	205	313	1.399	771	637	254	3.579	1.952,8	208,2	545,6
Lichtervelde	178	410	1.166	636	564	235	3.189	1.676,7	211,0	525,8
Moorslede	265	445	1.608	830	713	256	4.117	2.150,7	195,6	522,4
Roeselare	1.242	1.926	7.130	4.258	3.894	2.165	20.615	12.192,1	235,0	591,4
Staden	272	523	1.585	877	669	258	4.184	2.152,8	197,2	514,5
<i>Arrondis. Roeselare</i>	<i>3.199</i>	<i>5.344</i>	<i>19.485</i>	<i>11.048</i>	<i>10.046</i>	<i>4.880</i>	<i>54.002</i>	<i>30.590,2</i>	<i>223,0</i>	<i>566,5</i>
Ardooslede	167	415	1.367	705	709	307	3.670	2.055,1	215,4	560,0
Dentergem	96	322	1.104	490	562	194	2.768	1.509,3	204,5	545,3
Meulebeke	209	439	1.564	822	823	252	4.109	2.201,1	210,2	535,7
Oostrozebeke	137	264	956	578	549	220	2.704	1.534,9	227,4	567,7
Pittem	117	372	968	444	401	187	2.489	1.311,0	203,9	526,7
Ruiselede	99	341	766	337	355	119	2.017	1.006,0	201,8	496,7
Tielt	373	868	2.902	1.353	1.399	724	7.619	4.306,2	225,7	565,2
Wielsbeke	135	282	1.196	714	596	256	3.179	1.822,8	220,3	573,4
Wingene	239	670	1.899	892	746	295	4.741	2.415,8	201,5	509,6
<i>Arrondis. Tielt</i>	<i>1.572</i>	<i>3.973</i>	<i>12.722</i>	<i>6.335</i>	<i>6.140</i>	<i>2.554</i>	<i>33.296</i>	<i>18.162,2</i>	<i>213,9</i>	<i>545,5</i>
Alveringem	106	403	929	331	208	90	2.067	915,6	180,3	442,9
De Panne	273	470	1.626	749	571	302	3.991	2.068,8	219,7	518,4
Koksijde	342	648	2.245	1.135	1.082	967	6.419	4.090,8	262,9	637,3
Nieuwpoort	233	385	1.442	749	548	293	3.650	1.937,0	222,4	530,7
Veurne	294	466	1.698	835	750	350	4.393	2.334,9	206,9	531,5
<i>Arrondis. Veurne</i>	<i>1.248</i>	<i>2.372</i>	<i>7.940</i>	<i>3.799</i>	<i>3.159</i>	<i>2.002</i>	<i>20.520</i>	<i>11.347,1</i>	<i>226,7</i>	<i>553,0</i>
West-Vlaanderen	22.279	44.208	159.674	87.463	78.426	42.133	434.183	248.470,1	228,1	572,3
Vlaams Gewest	106.259	200.127	770.488	474.733	427.870	286.445	2.265.922	1.387.950,6	244,7	612,5
Brussels Gewest	16.115	38.253	136.977	77.108	61.677	60.377	390.507	252.688,2	258,3	647,1
Waals Gewest waarvan	56.650	115.535	458.169	264.172	214.448	153.235	1.262.209	755.245,6	235,5	598,4
Duits taalgebied	1.359	2.702	10.321	5.880	3.823	2.107	26.192	14.217,4	214,3	542,8
Het Rijk	179.024	353.915	1.365.634	816.013	703.995	500.057	3.918.638	2.395.884,3	243,0	611,4

MOL CY nv Diksmuidesteenweg 63
B-8830 Hooglede / Belgium
Tel. (051) 70 16 81
Telex 81949 mol b
Telefax (051) 70 30 38

**Bedrijfs- en
speciale voertuigen**

- gewoon wegvervoer
- zwaar wegvervoer
- speciale voertuigen
 - voor geologische exploratie en oliewinning;
 - dolly's voor vervoer van bomen, palen en spanten.

Luchthavenmaterieel

- Trekkers voor vliegtuigen en goederenvervoer
- Aircraft refuellers en brandstofvervoer
- Hydraulische hefplatforms (schaartype).

Materieel voor haven en overslagterreinen

- Standard terminal trekkers
- Ro/Ro-trekkers
- Opleggers en aanhangwagens.

Kraanchassis.

Autobussen en autocars.

Vuilniswagens.

Diesel-elektro generatoren van 10 tot 150 kVA.

Bedrijfsuitrustingen en componenten.

Ruildieselmotoren en revisie, opladers.

Modern uitgerust machinepark met NC en CNC bewerkingsmachines.

Behandeling van onderdelen.

Tewerkstelling in de industrie licht groeiend in West-Vlaanderen

De GOM-West-Vlaanderen stelt vast dat de tewerkstelling in de Westvlaamse industrie tussen midden 1986 en midden 1987 een lichte toename (+197 bezoldigden) heeft gekend. Hiermee wordt de ombuiging in de tot 1983 dalende trend bevestigd. Volgens de gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) was er in de industrie (inclusief energie en water) in West-Vlaanderen in de periode juni 1974-juni 1983 ononderbroken een terugloop, die globaal 34.000 bezoldigden beliep. Het keerpunt werd bereikt in 1983 en toen volgden twee jaar met telkens een aangroei van iets meer dan 1.300 arbeidsplaatsen in de industrie. Tussen juni 1985 en juni 1986 was er een daling (-1.208), doch het daaropvolgende jaar was er opnieuw groei, zij het in geringe mate (+197).

West-Vlaanderen is samen met de provincie Luxemburg (+136) de enige provincie die tussen juni 1986 en juni 1987 enige groei noteerde in de industrie. In Vlaanderen was er globaal een daling van circa 7.700 bezoldigden of 1,5%, in Wallonië van 5,0% en in het Rijk van 2,6%.

Binnen West-Vlaanderen was er een nog beduidende terugloop in het arrondissement Brugge (-359 of 1,7%) en een beperkte daling in de arrondissementen Ieper (-33), Kortrijk (-7) en Oostende (-57). De aangroei situeerde zich in de arrondissementen Tielt (+420 of 3,7%), Veurne (+148 of 7,0%), Diksmuide (+53 of 2,0%) en Roeselare (+32 of 0,2%).

De Westvlaamse industrietakken met groei waren de voedingsnijverheid (+292), de metaalnijverheid (+200), de scheikundige nijverheid (+209), de grafische nijverheid (+166), rubber en plastic (+141) en de sektor van de niet-metaalhoudende delfstoffen (+123). Regressief waren de textielnijverheid (-469) en de kledingsnijverheid (-243).

De bouwnijverheid was, na een jaar van aangroei, opnieuw regressief qua tewerkstelling (-379).

De tertiaire sektor blijft de groeisektor. Volgens de RSZ was er een toename van 5.747 bezoldigden.

Globaal noteerde West-Vlaanderen een toename van 5.553 bezoldigden (inclusief BTK en dergelijke), dit is 1,8% tegenover 1,6% in Vlaanderen en 0,9% in het Rijk. Het arrondissement Oostende kende een daling van 0,1%. De Westhoek daarentegen scoorde positief met 3,4%, groeipercantage dat enkel werd overschreden in het arrondissement Tielt (+5,0%).

Nieuwe vestigingen op industrieterreinen Leiedal

Vijfentwintig bedrijven hebben in de eerste 8 maanden van 1988 gronden aangekocht voor een vestiging op een van de bedrijventerreinen van Leiedal. Daarnaast kochten 12 bedrijven gronden aan voor uitbreiding.

In oppervlakte vertegenwoordigen deze verkopen voor Leiedal 22,6 ha, wat reeds het dubbele is van de verkochte oppervlakte in gans 1987.

De verkochte percelen zijn gespreid over 10 verschillende zones.

	Aantal	Oppervlakte percelen
Avelgem	2	89 a 55 ca
Deerlijk-Waregem	5	3 ha 39 a 16 ca
Desselgem	2	1 ha 49 a 41 ca
Gullegem-Moorsele	1	31 a 72 ca
Wevelgem-Bissegem	11	5 ha 25 a 97 ca
LAR	5	2 ha 61 a 36 ca
Kennedypark	3	66 a 19 ca
Wevelgem-Zuid	1	2 ha 55 a 83 ca
Harelbeke-Stasegem	6	3 ha 98 a 18 ca
Kuurne	1	1 ha 35 a 90 ca

Eind augustus bedraagt het omzetcijfer uit verkoop van gronden in bedrijventerreinen en verkavelingen 176 miljoen fr. Daarnaast zijn er nog vergevorderde onderhandelingen lopende, zodat de totale omzet ruim 200 miljoen frank zal overschrijden.

Toeristische index seizoen 1988

De toeristische index voor de voorseizoenmaanden mei en juni wijzen, globaal beschouwd, op een kleine 3% stijging van de activiteit in vergelijking met het vorig jaar. Dit is het resultaat van een +10,3% stijging in de mei-maand en een daling van ongeveer 2% in juni.

In juli daalde de index met 3,1% in vergelijking met 1987 en in augustus was er een kleine stijging van 2,7% tegenover 1987.

Rekening houdend met een tamelijk gunstig voorseizoen, maar eveneens met een achteruitgang van de toeristische activiteit in juli, blijkt het seizoen in globaal eerder negatief uit te vallen in vergelijking met vorig jaar.

Wat de belangrijkste rechtstreekse meetpost van het verblijftoerisme betreft, namelijk de overnachting, blijkt deze negatieve tendens nog nadrukkelijker aanwezig te zijn.

Daar registreerde het WES een status-quo tijdens de voorseizoenmaanden mei en juni en een achteruitgang van 7% tijdens de maand juli. In augustus is de achteruitgang beperkter, maar bedraagt toch nog 2,3%.

Net zo als in juli zijn in augustus opnieuw de hotel- en kampeersektor de grote verliezers; zij registreren respectievelijk 12,1% en 5,5% minder overnachtingen in vergelijking met augustus 1987. Appartementen en villa's en de sociale sektor noteren elk 1% meer overnachtingen in augustus 1988.

De belangrijkste resterende indexposten van augustus vertonen een overwegend positief beeld: reizigersbewegingen van en naar de kuststations (+1,0%), benzineverkoop in de kuststations (+9,8%), recreatie en ontspanning (+9,4%), waterverbruik, postdistributie en andere openbare nutsvoorzieningen (+7,8%).

Westvlaamse Oscar-winnaars 1988

De Oscars voor de uitvoer werden eind september 1988 naar jaarlijkse gewoonte te Brussel uitgereikt. Opnieuw waren drie Westvlaamse bedrijven aan een eervolle vermelding toe. Het betreft Mortier nv uit Veurne, Libeltex nv uit Meulebeke (beiden een Oscar Kategorie Verbruiksgoederen) en Reznor Europe uit Menen (Oscar Kategorie Uitrustingsgoederen).

Mortier nv

De firma Mortier nv is opgericht in 1965. Zij groeide uit een ouderlijke beenhouwerij, maar ging over op fijne vleeswaren en specialiteiten.

In 1971 werd de firma een pvba en in 1972 werd op het industriegebied te Veurne een vleeswarenfabriek opgericht met een oppervlakte van 800 m². Later werden deze gebouwen nog uitgebreid.

Er werd vooral gespecialiseerd in paté's, in alle variaties en de uitvoer bedraagt 96% van de produktie. Van deze export gaat 37% naar Groot-Brittannië, 29% naar Duitsland, 15% naar Nederland en 12% naar Spanje.

In 1981 bedroeg de omzet 86 miljoen fr.; er was een tewerkstelling van 10 personen. In 1988 bedraagt de omzet 650 miljoen fr. en zijn er 110 tewerkgestelden.

De fabriek hanteert produktienormen die aangepast zijn aan de diverse afnemers, maar die zeker streng genoeg zijn om gerust de openstelling van de markt in 1992 tegemoet te zien.

Libeltex nv

Ook Libeltex nv uit Meulebeke roemt er zich op klaar te staan voor 1992. Het bedrijf is gespecialiseerd in de produktie van syntetische vulvliezen.

Het bedrijf startte in 1944 vanuit een achtergrond van de vlasbewerking. Het oriënteerde zich, als Libeert en Zonen pvba, naar het uitrafelen van diverse textielsoorten.

In 1964 werd er overgestapt naar de produktie van syntetische fiberfill. De naam werd gewijzigd in Libeltex nv; het beginkapitaal bedroeg 7,5 miljoen fr.

De vulvliezen werden eerst gebruikt in de konfektiel, de zitmeubelindustrie, de matrassen- en beddingfabrikatie. Later werden de produkten veel verfijnder, om gebruikt te worden in de filters voor lucht- en vloeistoffen, als geotextiel, de bouwnijverheid, de auto-industrie, de schoenenindustrie, de coating en zelfs in bepaalde medische toepassingen.

In 1979 was er een samenwerking met de British Vita-groep; in 1988 was er een kapitaalsverhoging tot 45 miljoen fr. Er werken 220 personen (waaronder 35 bedienden) in een 4-ploegenstelsel.

De bebouwde oppervlakte bedraagt 35.000 m², maar deze wordt in 1988 verder uitgebreid. Een investering van ruim 250 miljoen fr. is ondermeer daartoe voorzien.

De export bedraagt ongeveer 80% van de produktie. Twee derden daarvan gaan naar Frankrijk, Duitsland

en Nederland. Er wordt ook geëxporteerd naar Rusland, China, India. Libeltex heeft een eigen wagenpark van 28 gespecialiseerde vrachtwagens met een persdak om volumineuze produkten samen te persen.

Een eigen labo laat de research-afdeling toe de kwaliteit te controleren en nieuwe technologieën aan te wenden. Een eigen konstruktie-atelier bouwt aangepaste machines.

In totaal heeft Libeltex 12 produktielijnen; automatisatie en computerizatie zijn verdoorgedrongen in het bedrijf.

Reznor Europe nv

Reznor Europe nv ontwerpt, ontwikkelt, produceert en commercializeert gasgestookte verwarmingstoestellen (grote modellen). Het bedrijf is gevestigd te Menen.

Reznor Europe werd in 1964 in Europa opgericht door het bedrijf Reznor uit de USA (zelf gesticht in 1868, bij de ontdekking van aardgas). Reznor Europe moest een assemblage-afdeling worden. Uit de nood aan de aanpassing aan Europese normen ontstond een eigen bedrijf. Sinds 1984 valt Reznor Europe onder de Britse holding Bullough Plc. Het hoofdkwartier is in Menen, de produktie-eenheid ook. Tevens zijn er filialen in het Verenigd Koninkrijk en in de Bondsrepubliek Duitsland. Er zijn eigen handelskantoren in Nederland, Frankrijk en Zweden. De firma heeft haar eigen researchafdeling.

Met 34% van het marktaandeel is Reznor Pan-Europese marktleider in haar domein. 92% van de te Menen geproduceerde produkten worden geëxporteerd; in België heeft Reznor meer dan 50% van het marktaandeel.

In 1986 was er een omzet van 580 miljoen fr. en 92,8 miljoen fr. winst vóór belastingen. Er zijn 130 tewerkgestelden.

Technologie - overdracht

Voor verdere inlichtingen in verband met deze technologievoorstellen kunt U kontakt opnemen met de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen (TIV), Leuvensestraat 29, 1800 Vilvoorde (ir. K.P. Verstraeten), tel. 02/252.24.89, telex 64207 GOMB of met ir. E. De Backer van de GOM-West-Vlaanderen, Brugge, tel. 050/35.81.31).

Landbouwmachines voor de verwerking van dierlijk afval, ref.: WV-88 10-M

Het dierlijk afval (mest en urine) wordt in de bodem geïnjecteerd door een klein landbouwwerktuig dat achter de getrokken vacuumentank bevestigd wordt. Via een darmverbinding met de vacuumentanker komt de smurrie in een verdeelkamer met mixer om een homogene brei te verkrijgen. Van hieruit vertrekt deze naar injectoren die de brei in de grond injecteren in een voorgegroeide T-vormige groef op ongeveer 5 cm diepte in de bodem. De groefafstanden kan men naar keuze laten variëren.

Ten opzichte van de gebruikelijke methoden van onder druk verstuiven of uitsproeien, zijn er twee belangrijke voordelen, m.n. de milieuvriendelijkheid en het verhoogd stikstofrendement.

Ontwikkelingsgraad: commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst: produktielicentie.

Eenvoudig 'air-bag' ophangstelsel voor vrachtwagens en opleggers, ref.: WV-88 09-T

Het 'air-bag' systeem dat hier voorgesteld wordt, is een eenvoudig systeem met slechts één hefboomarm, een air-bag, een schokdemper en ook maar één scharnierend punt per as-uiteinde. De mof van de scharnier is sleetvast. Indien deze mof toch zou moeten vervangen worden, dan kan dit zeer eenvoudig door de centrale moer los te maken en de mof te verwijderen zonder dat het losmaken van de arm, de as, de luchtzak of de schokdemper noodzakelijk is. Het systeem onderscheidt zich vooral van concurrentiële systemen door zijn onderhoudsvriendelijkheid.

Ontwikkelingsgraad: commercieel beschikbaar tot en met as-kapaciteiten van 10 ton.

Voorgestelde overeenkomst: licentie.

Universeel bekistingssysteem 'La Finlandaise' (Frankrijk), ref.: WV-88 11-B

Dit bekistingssysteem bestaat uit liggers in plywood met 17 lagen voorzien van gaten, en uit panelen die in bakeliet gedrenkt zijn. Door zijn materiaalsamenstelling koppelt 'la Finlandaise' zijn licht gewicht (3,8 kg per lopende meter) aan een grote stijfheid.

De liggers en panelen worden aan elkaar bevestigd d.m.v. gebrevetteerde klemmen en zijn eenvoudig aan te passen. De verhoogde stabiliteit bevordert de intrinsieke veiligheid. De lange levensduur, gemakkelijke hanterbaarheid en tijdswinst bij het plaatsen en verwijderen, maken van 'la Finlandaise' een relatief goedkoop bekistingssysteem.

Ontwikkelingsgraad: gebrevetteerd systeem.

Voorgestelde overeenkomst:

licentie-overeenkomst, met technische en verkoopassistentie;
distributie-overeenkomst.

Chemische en biologische producten aangemaakt door micro-algen (Noorwegen), ref.: WV-TT-1001-BT

De Noorse firma met 30 jaar ervaring op het vlak van micro-algen, isoleerde reeds een groot aantal stammen met specifieke produktiemogelijkheden waaronder verschillende aminozuren, vetten, pigmenten, antibiotica, enzymen, e.d.

Deze grondstoffen, aangemaakt door de micro-organismen, vinden hun toepassing in meerdere sectoren zoals pharmaceutica, voeding, biestoffen, polutatiecontrole, landbouw en de chemie in het algemeen.

De Noorse firma wenst haar know-how te delen met

een industriële partner voor de verdere ontwikkeling en commercialisatie van de produkten aangemaakt door de micro-algen.

Ontwikkelingsgraad: voor een groot gedeelte reeds commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst: joint-venture.

Mikroskopische 3D laserscans (Frankrijk), ref.: WV-88 14-OE

De meetkop is opgebouwd uit een diodelaser en een fotodetector. De straal wordt onder controle van een minicomputer over het te onderzoeken oppervlak bewogen. De bekomen informatie wordt door de bijhorende software tot een reliëfbeeld van het oppervlak omgezet.

De uitgezonden straling van het voorwerp in het infra-rode gebied rond 0,8 m is eveneens te meten.

Resoluties tot 1 micron zijn met het systeem haalbaar.

Het systeem vindt zijn toepassing in o.a. oppervlaketecontrole van componenten in de halfgeleider en ruimtevaartindustrie en metingen van defecten in gevaarlijke en moeilijke omstandigheden.

Ontwikkelingsgraad: verscheidene prototypes.

Voorgestelde overeenkomst: fabricagelicentie & know-how overdracht.

Programmeerbaar filter voor actieve geluidsreductie (Frankrijk), ref.: WV-88 15-MF

In ventilatiesystemen kan het geluid met frequenties boven 500 Hz gemakkelijk getemperd worden met isolatiemateriaal. Voor lagere frequenties zou dit leiden tot een overdimensionering van de kanalen en ventilatoren.

De actieve geluidsabsorptie bestaat erin om een 'antigeluid' toe te voegen met dezelfde sterkte als het originele, hinderlijke geluid. De som van beide geluiden brengt dan een belangrijke geluidsvermindering teweeg.

Het ontwikkelde systeem beschikt over een microprocessor sturing die continu het geluid detecteert en aldus via een A/D omzetter een luidspreker aanstuurt.

Toepasbaar op bijvoorbeeld ventilatiesystemen voor tunnels en op allerhande industriële installaties.

Ontwikkelingsgraad: getest op verschillende industriële installaties; geluidsvermindering van 20 tot 25 db.

Voorgestelde overeenkomst: know-how overdracht.

Geavanceerde composieten - koolstofvezels (Denemarken), ref.: WV-A-4

De aanbieder is actief in de ontwikkeling en fabricatie van structuren uit composiet materialen. De firma voldoet aan militaire standaarden en werkt voor hoogtechnologische industrieën in de vliegtuig- en ruimtevaartsector, de medische sector en de energievoorziening. De firma is o.a. gespecialiseerd in vliegtuigoppervlakken uit versterkte koolstofvezels, opgerolde slangen voor de luchtvaart en hoogtechnologisch laswerk.

U kent ons wel...

... of niet soms?

Als eerste streekeigen uitzendkantoor, vertrouwd met de eigen kenmerken van mensen en bedrijven, heeft Konvert Interim alhier het tijdelijk werk ingevoerd. Het heeft op dit vlak pionierswerk verricht, volledig in overeenstemming met de wetgeving ter zake. Vandaag stelt Konvert zeven vestigingen ter beschikking. Verspreid in West- en Oost-Vlaanderen. Onze keuze is vooral bepaald in functie van de marktvraag, dicht gelegen bij bedrijven en bevolking.

Wanneer Konvert Interim ?

In elk bedrijf komen wel eens knelpunten voor wat tot storingen in de bedrijfsactiviteit kan leiden en ook verlies betekent. Door een beroep te doen op interims, ter aanvulling of vervanging, brengt de bliksemsnelle mobilisatie van vooraf geselecteerd personeel de flexibele oplossing. Zowel in voorziene (vakantie, seizoenarbeid, zwangerschap, reorganisatie...) als in onvoorziene omstandigheden (ziekte, ongeval, bijkomende overlast...) kan men altijd bij Konvert Interim terecht.

Voor wie Konvert Interim ?

Rentabiliteit in productie en kantoor vereist ingrijpende methoden. De behoeften aan arbeiders en bedienden zijn niet bestendig dezelfde van het begin tot het einde van het jaar. Efficiënt georganiseerde ondernemingen hebben slechts het strikt nodige kernpersoneel, samen met uitzendkrachten, in dienst, die voortdurend op volle capaciteit werken. Door een beroep te doen op interims heeft het bedrijf geen

advertentie-aanwervingskosten en geen tijdsverlies. Konvert lost dit voor u op en zorgt ook voor de administratie van lonen en sociale documenten. Het bedrijf betaalt enkel de werkelijk geleverde uren. Zowel ziekte, arbeidsongevallen, vakantie, klein verlet zijn voor rekening van het uitzendkantoor. Daarenboven beschikt Konvert Interim over een uitgebreid team van kantoor-, verkoop-, informatica-, technisch-, paramedisch personeel, handarbeiders, en allerhande vaklieden, direct beschikbaar voor de gevraagde kwalificatie. Konvert Interim is een productieve formule in een aktueel personeelsbeleid.

Waarom Konvert Interim ?

Onafhankelijk van de aard van het bedrijf, verstrekt de interim-methode een beweeglijk dynamisme en is een innoverende werktechniek die ter beschikking staat van alle progressieve, zowel grote als kleine ondernemingen.

Konvert Service ?

Konvert Interim blijft voortdurend betrokken bij uw personeelszaken. Alle medewerkers van Konvert staan altijd voor u klaar en bieden u een snelle, efficiënte en deskundige dienstverlening. Voor talrijke werkzoekenden is Interim een gepaste manier om ingeschakeld te worden in het economisch circuit. Honderden bedrijven in Vlaanderen werken sinds jaren tot hun volledige voldoening met Konvert-Interims. Duizenden werkzoekenden vonden sinds jaren tijdelijk werk bij het Konvert Bureau pvba en velen vonden zelfs langs die weg... VAST WERK!

konvert interim

IEPER

Rijselestraat 144
tel. 057/20 99 91

BRUGGE

Hoefijzerlaan 38
tel. 050/33 16 66

KORTRIJK

Robbeplein 5
tel. 056/20 29 44

TIELT

Krommewalstraat 4
tel. 051/40 54 51

DEINZE

Bullenstraat 4
tel. 091/86 83 33

EKKLO

Stationsstraat 107
tel. 091/77 08 44

ROESELARE

Meensesteenweg 75
tel. 051/22 77 30

Een eigen ontwikkeld produkt voor medisch gebruik is o.a. een scantafel uit composiet.

Ontwikkelingsgraad: in produktie en commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:
verkoop van know-how;
vinden van nieuwe produktieideeën.

'Lightpipe' - verlichtingssysteem (Canada),
ref.: WV-88 12-O

Dit systeem bestaat uit een metaal-halide lamp als lichtbron voor een acryl lichtgeleider die tot 12 meter lang kan zijn per lichtbron. Het licht wordt in de geleider volledig gereflecteerd en zal door speciale componenten over de ganse lengte van de geleider gelijkmatig kunnen ontsnappen.

Het systeem vindt zijn toepassing zowel in de decoratieve als de functionele verlichting, o.a. voor de buitenkant van gebouwen, interieur van winkels, reclame, hospitalen (NMR kamers) in vries- en explosiegevaarlijke ruimte.

Ontwikkelingsgraad: commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst: vertegenwoordiging fabriekagelicensee overeen te komen.

Spinnerij van Veurne breidde uit

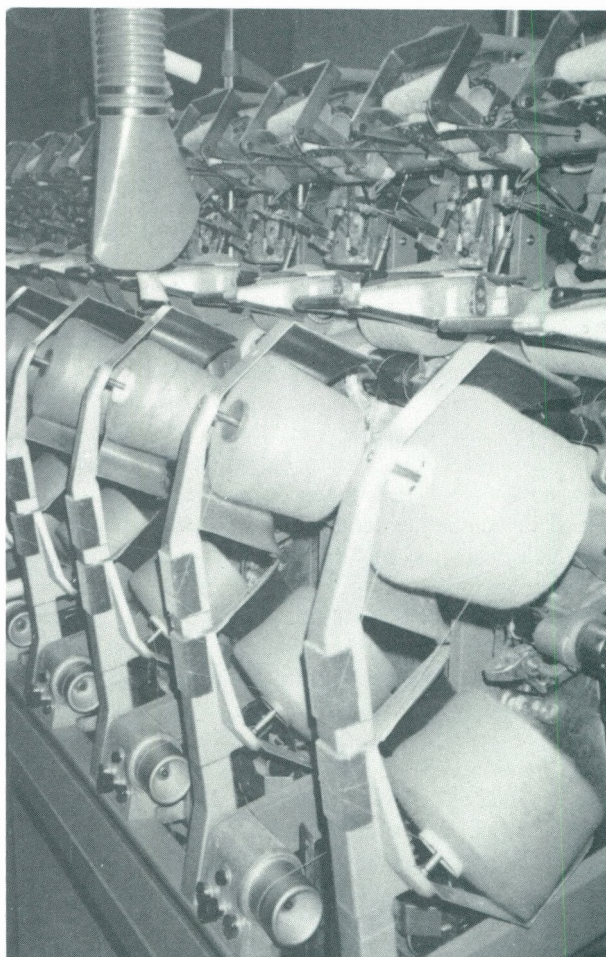
Rond Pasen 1988 heeft de Spinnerij van Veurne een nieuwe bedrijfshal van 7.000 m² in gebruik genomen, zij het nog maar gedeeltelijk. De grondwerken startten in oktober 1987. De investering bedraagt 150 miljoen fr., voor gebouw en machines.

De nieuwe hal omvat een reeks spinmolens voor fijne garens. De capaciteit bedraagt tweemaal de voorheen bestaande capaciteit in de betrokken kwaliteit. De hal is opgevat volgens het just-in-time-principe, waarbij de grondstof op een logische wijze de hal doorloopt naar zijn eindafwerking en zijn afvoer. De stockage van grondstof en van afgewerkte produkten wordt tot een minimum herleid.

Een ver-doorgedreven standaardizatie bij de produktie van de diverse nummers en van de kleuren, samen met een voldoende flexibiliteit bij de produktie en een streven naar grotere reeksen, maken deel uit van de filosofie achter de nieuwe produktie-eenheid.

De Spinnerij van Veurne werd in 1981 overgenomen van het bedrijf La Veldre-Escaut; het werd opgericht in 1965. Tegen 1985-86 was het bestaande verouderde bedrijf helemaal vernieuwd en omgevormd tot één van de modernste bedrijven in zijn soort.

Zo werd er tussen 1983 en 1987 voor 521 miljoen fr. geïnvesteerd, waarbij de bestaande afdelingen fijne garens (voor breiwol en meubelstoffen) en grove garens (voor tapijtweverijen en tufted-tapijten) helemaal werden vernieuwd. Tevens werd er een nieuwe berber-wol-spinnerij ingericht, die ongeveer 145 miljoen fr. aan investeringen vereiste.

De Spinnerij van Veurne produceert 3 types garens:
1) strijkgarens voor wollen berbertapijten: de 2,2 miljoen kg zijn integraal bestemd voor verwerking in het bedrijf Creatuft van de eigen groep;
2) halfkam syntetische garens voor de tapijtnijverheid: 1 miljoen kg zijn hoofdzakelijk bestemd voor de Kortrijkse tapijt- en tuftingindustrie;
3) een spinnerij van fijne garens voor breigoed en meubelstoffen; de capaciteit van deze afdeling werd dit jaar vergroot van 1 naar 2 miljoen kg.

Het loonwerk voor derden, vroeger procentueel zeer belangrijk in het bedrijf, vermindert van jaar tot jaar. Dit blijkt ten overvloede uit de jaarlijkse balans: waar de voorraden aan grondstoffen in 1983 4,8 miljoen fr. waard waren, steeg deze waarde in 1987 tot 12 miljoen fr.

De totale omzet in 1987 bedroeg 311 miljoen fr., de winst 10,5 miljoen fr. De tewerkstelling bedroeg in 1987 196 personen, tegenover 185 in 1986. Verwacht wordt dat de tewerkstelling, éénmaal de drie geplande produktie-eenheden in de nieuwe hal zijn opgesteld, met ongeveer 50 personen zal verhoogd zijn. De bestaande tewerkstelling omvat ongeveer voor twee derden mannen en één derde vrouwen; praktisch iedereen is herkomstig uit een straal van 20 km rond Veurne. Voor de toekomst blijkt een scholing elektronika en elektromechanika belangrijker en belangrijker te worden voor het ganse bedrijf.

Dakpannenfabriek Pottelberg in gebruik

Te Aalbeke (Kortrijk) heeft de firma Pottelberg nv de modernste dakpannenfabriek van Europa in gebruik genomen. Pottelberg nv maakt deel uit van de groep Koramic-Terca, de belangrijkste Belgische producent van keramische materialen.

Dakpannenfabriek Pottelberg

In feite is de naam Pottelberg inzake dakpannen reeds meer dan 100 jaar gekend en gewaardeerd. De sinds 1882 bestaande en herhaaldelijk aangepaste bedrijfsgebouwen te Aalbeke werden omgevormd tot een modern geheel.

De voorbereiding, de droogkamers en de ovens werden systematisch vervangen door drie hyper-moderne lijnen die van het geheel de modernste produktie-eenheid van Europa maken, met de meest-uitgebreide gamma van pannen en hulpstukken.

De capaciteit is 50 miljoen stuks per jaar, met mogelijkheid tot uitbreiding tot 60 miljoen stuks per jaar. De omzet bedraagt 1 miljard fr. In de jaren 1987 en 1988 werden overigens 1 miljard fr. geïnvesteerd in het complex. De tewerkstelling bedraagt 320 personen. De fabrieksterreinen bedragen 30 ha en er zijn 50 à 60 ha kleiwinninggebieden op een viertal plaatsen in Moeskroen en in het arrondissement Kortrijk.

De exportlanden zijn in hoofdzaak het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, Nederland en de Scandinavische landen.

De groep Koramic-Terca

De Pannenfabriek Pottelberg hoort tot de groep Koramic-Terca. Deze groep heeft geen gekonsolideerde balans, maar treedt eerder naar buiten als een handelsmerk, waaronder de families Dumolin (Koramic-Kortrijk) en Van Biervliet (Terca-Ieper) samen optreden.

De samenwerking van de groep Koramic-Terca bestaat sinds 1984; bestaan bepaalde bedrijven uit de Koramic-familie sinds méér dan 100 jaar, dan valt de aktiviteit van de Terca-groep terug op het jaar 1912, met als oorsprong Zonnebeke.

De groep telt 7 steenbakkerijen in België, te Marke, Zonnebeke (Ieper), Westmalle, Rijkervorsel, Beerse, Ghlin en Waasten. De meeste zijn computergestuurd; één bedrijf maakt met de hand gevormde SAS-stenen voor speciale klanten.

Daarnaast bestaat er de besproken dakpannenfabriek, een betonfabriek voor voorgespannen betonballen en vulstenen en een vloerstenenbakkerij. Daarnaast staat de groep in voor de distributie van bijhorende produkten voor de bouwnijverheid.

Tevens beschikt de groep over een eigen centraal laboratorium te Kortrijk en een toonzaal.

De laatste jaren is Koramic-Terca zeer actief geweest. Naast de investering van 1 miljard fr. in de pannenfabriek Pottelberg werd er ook voor 450 miljoen fr. geïnvesteerd te Beerse, in de Antwerpse Kempen door

Koramic-Terca Brick Industries nv, in een nieuw steenbakkerij voor handvormstenen. Deze laatste vestiging is gebonden aan een rekonversiegebied.

In Nederland zal Koramic-Terca een nieuwe dakpannenfabriek bouwen ter vervanging van haar bestaande produktie-eenheid, gelegen te Deest tegen Nijmegen. Deze nieuwe fabriek, die in het najaar 1989 operationeel zal zijn, zal komplementaire produkten maken aan deze van de nieuwe produktie-eenheid Pottelberg te Kortrijk-Aalbeke. De produkten zijn bestemd voor Nederland, België, Noord-Duitsland en de Scandinavische landen. De investering zal circa 40 miljoen gulden bedragen.

Nog in Nederland heeft Koramic-Terca zeer recent een steenbakkerij overgenomen. Het betreft de Steenfabrieken Bommel (Nijmegen) die een capaciteit heeft van 30 miljoen stuks per jaar. Tevens heeft Koramic-Terca een principieel akkoord ondertekend met de vloer- en wandtegelproducent Mosa, tot overname van hun tegelfabriek gelegen te Tegelen. Deze produktie-eenheid, die verglaasde en onverglaasde splijttegels produceert, stelt een honderdtal mensen tewerk en vervaardigt komplementaire produkten aan deze die gemaakt worden door de Belgische tegelfabriek van Koramic-Terca. De definitieve overname zal plaatsvinden op 1 januari 1989.

In Frankrijk heeft Koramic-Terca met haar zusterbedrijf Pacema (gelegen te Parijs en belangrijkste Franse gevelsteenproducent) de Compagnie Française de Participations Céramiques sa (Cofrac) opgericht met het doel de Franse participaties van de Groep te beheren.

Cofrac heeft recent een meerderheidsparticipatie genomen in Aléonard sa te Pontigny (Bourgogne), die over twee produktie-eenheden beschikt voor de vervaardiging van dakpannen, gevelstenen en vloer- en wandtegels. Cofrac is eveneens in associatie met de HBNPC (Noordfranse koolmijnen) een nieuwe steenbakkerij aan het bouwen in het Noordfranse Douai. Dit vertegenwoordigt een investering van circa 90 miljoen FF. Deze produktie-eenheid, met een capaciteit van 60 miljoen stuks, zal einde dit jaar operationeel zijn. Deze nieuwe investering zal aan Koramic-Terca toelaten haar leiderspositie als gevelsteenproducent in Frankrijk te verstevigen.

Koramic-Terca telt in totaal 18 produktie-eenheden, verspreid over België, Nederland en Frankrijk en stelt circa 1.250 mensen tewerk in deze drie landen. De omzet voor 1989 wordt op meer dan 5 miljard fr. geraamd. De groep heeft tussen de 500 en 600 ha gronden in eigendom in gebruik of in reserves.

Email Brugge 25 jaar

De viering van 25 jaar Email Brugge heeft een zeer speciaal karakter gekregen. Er was immers niet alleen de aanwezigheid van de firma te Brugge die werd gevierd, Bayer Email, de Duitse moederafdeling van het Bayer-concern bestaat ook reeds 50 jaar en, naar de toekomst gericht, viel zopas de beslissing om Brugge niet alleen

het Europees productie- en commercieel centrum te maken, maar ook moet de R & D- en de marketingafdeling van Leverkusen (D) naar Brugge overgebracht worden.

De opgang van Bayer Email en van Email Brugge is echter niet parallel verlopen.

Bayer Email

Bayer Email ontstond in 1938, toen het produkt Borax vervangen kon worden door het glasvormige V-26, een natriumtitaansilikaat, waarmee ook emails gemaakt konden worden. In 1942 werd het eerste bruikbare titaan-email met opacifiëring door middel van rekristallisatie van titaandioxiden ontwikkeld. Dit procédé liet veel dunnere emaileringen toe, met tevens een betere mechanische belastbaarheid van de wit-emailering.

In deze periode werden overal emailleerbedrijven opgericht, waarvoor Leverkusen als pilootinstallatie funktioneerde.

Te Leverkusen werden meteen ook de email-research, de klantendienst en de produktiekontrolle gecentraliseerd. De snelle evolutie bij het emaileren bracht

mee dat een pilootbedrijf onvoldoende kon optornen tegen de technische sterkte van diverse bestaande productie-eenheden voor voorbehandelings- en opbrengtechnieken. Dit pilootbedrijf werd dan ook gesloten.

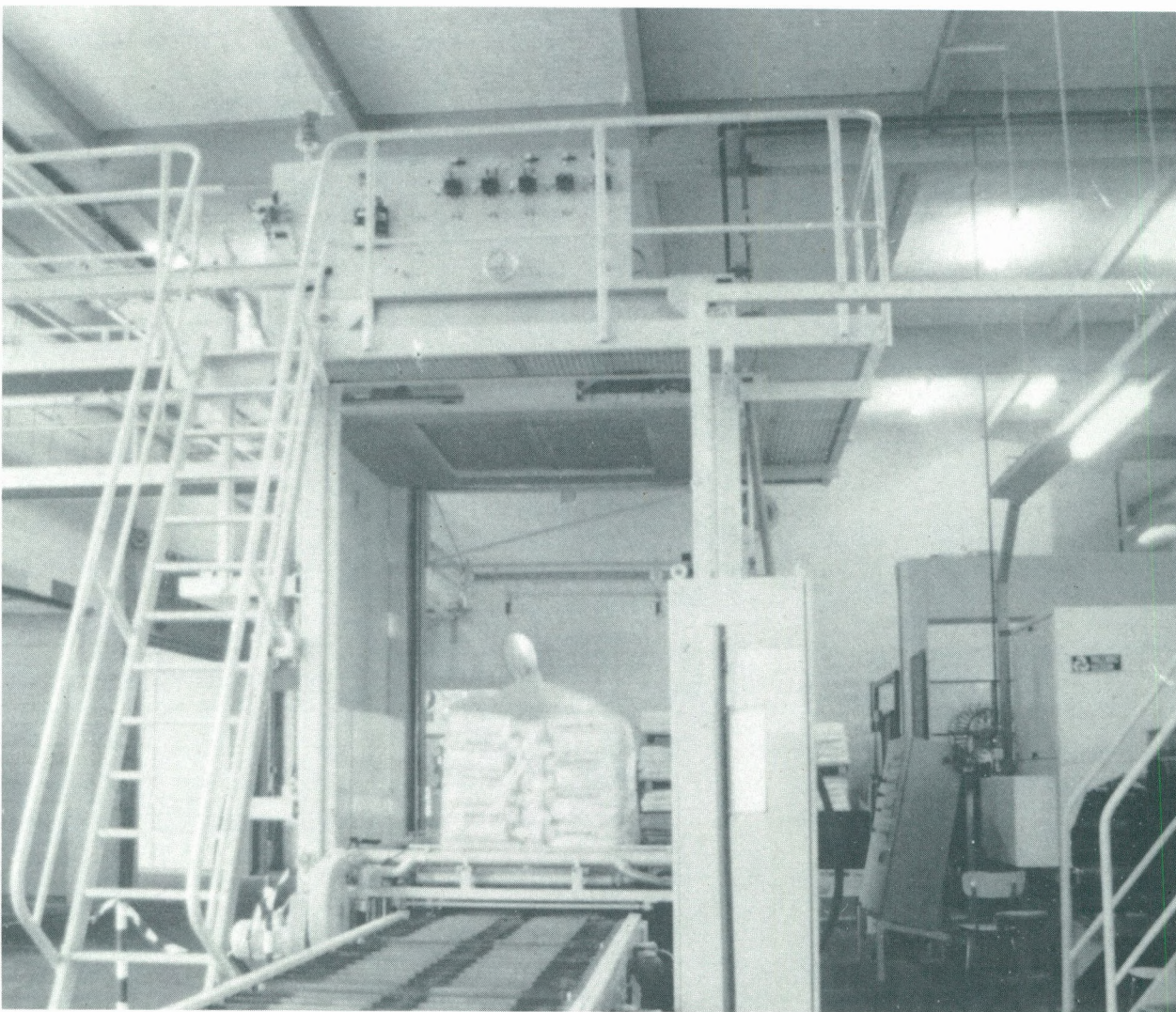
In 1964 werd de verkoop van emailleer-inrichtingen stilgelegd, om over te stappen naar installatie-planning, rationalizaties en projecten voor het emailklënteel.

Eind de 50er jaren werden er, naast Leverkusen, enkele kleinere productiecentra opgericht, met name in Frankrijk en Italië, later in Spanje. In 1970 kwam daar ook de vroegere Pemco-smelterij, nu Email Brugge bij. Geleidelijk nam Brugge de levering aan de Duitse markt over van Leverkusen, aangevuld door de fakturatie en de magazijnfunctie die in Frankrijk lag.

Email Brugge

In 1963 werd de huidige firma als smelterij gesticht door Glidden International Cy (USA): vanaf 1964 reeds werden de produkten naar gans West-Europa geëxporteerd. Na een fusie in Amerika van Glidden en SCM werd het Brugse bedrijf SCM-Glidden International Cy en werd de direktie gewisseld.

In 1969 werd het bedrijf verkocht aan Bayer AG en

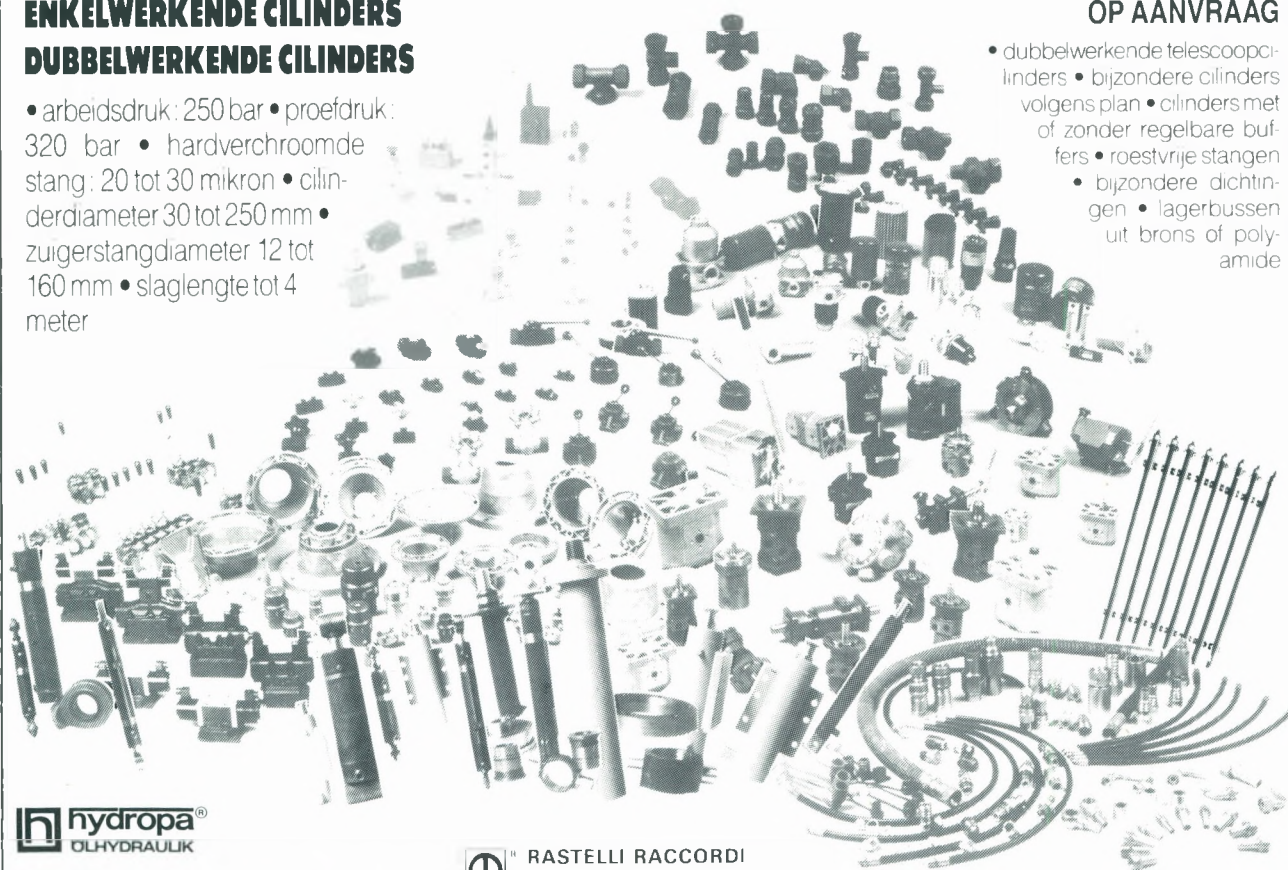
HYDRAULISCHE CILINDERS HYDRAULISCHE GROEPEN

ENKELWERKENDE CILINDERS DUBBELWERKENDE CILINDERS

• arbeidsdruk: 250 bar • proefdruk:
320 bar • hardverchroomde
stang: 20 tot 30 mikron • cilin-
derdiameter 30 tot 250 mm •
zuigerstangdiameter 12 tot
160 mm • slaglengte tot 4
meter

OP AANVRAAG

- dubbelwerkende telescoopci-
linders • bijzondere cilinders
volgens plan • cilinders met
of zonder regelbare buf-
fers • roestvrije stangen
- bijzondere dichtin-
gen • lagerbussen
uit brons of poly-
amide

hydropa®
OLHYDRAULIK

**di natale
-bertelli**
martinetti idraulici

Oil Control

atos

ZETA FLUID
ACCESSORI PER
FLUIDODINAMICA

RASTELLI RACCORDI

ILC

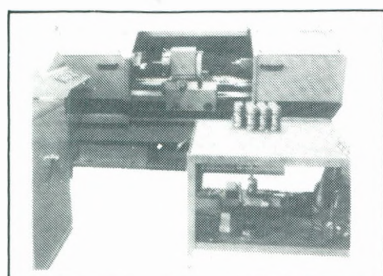
BIGNOZZI

FBO

**10th
strozzi**

(sh)

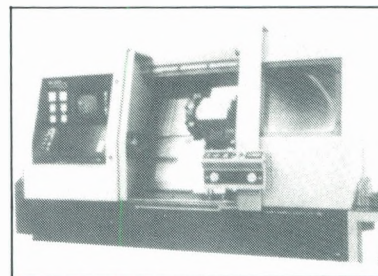
**S.A.M.
HYDRAULIK**

VAPO

HYDRAULICS n.v.
Industrielaan 8
8658 DADIZELE

Telefoon 056/50 11 16 en 50 11 17
Telex VAPODA 85962 - Telefax 056/50 17 99

werd het tot Vitro nv omgedoopt. Het binnenkomen in en later weer terugtrekken uit de groep Bayer van de firma Rickmann en Rappe uit Keulen leidden tweemaal tot een naamwisseling, waaruit Email Brugge nv is overgebleven en dit sinds 1 september 1978.

Email Brugge is een van de modernste smeltbedrijven ter wereld, met vier grote elektro-ovens en een fluor-filterinstallatie (sinds 1975), mini-kontinu-ovens en installaties voor elektrostatisch poederemail.

In 1983 werd een nieuw labo en kantoorgebouw in dienst genomen dat met de modernste computer en analyse-apparatuur was uitgerust.

In 1987 kwam een vol-automatische afzaklijn met paletizeerinstallatie klaar en in 1988 werd het intern transport van afgewogen grondstoffen-recepten naar de ovens met eigen mengers, via pneumatiek, geautomatiseerd.

Vanaf 1989 wordt een grote silo-installatie gebouwd om de grondstoffen voor de weegafdeling verder te moderniseren en te automatiseren. Het ekologisch aspect werd bij al deze maatregelen niet uit het oog verloren.

Een vol-automatische filterinstallatie zorgt ervoor, dat de fluor-emissies zo gering gehouden worden, dat de immissie in de nabijheid van het bedrijf het jaargemiddelde van 1 microgram fluor per kubieke meter lucht niet overschrijdt.

Kontinu worden emissiemetingen doorgevoerd en de geregistreerde waarden worden door een eigen dienst, die voor het milieu verantwoordelijk is, gecontroleerd.

Het koelwater wordt in een gesloten kringloop opgewerkt, en het afvalwater wordt aan het bedrijf van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering toevertrouwd. De afzet van de producten bedraagt per jaar ongeveer 20.000 ton; in de eerste helft van 1988 werd reeds 10.975 ton bereikt. De omzet bedraagt rond de 1,3 miljard fr. (reeds 736 miljoen de eerste 6 maanden van 1988). De winst steeg echter van 20 miljoen fr. in 1985 naar 69 miljoen in 1987 (reeds 60 miljoen fr. de eerste helft van 1988).

Waar de investeringen stegen van 18 miljoen fr. in 1985, over 36 en 41 miljoen fr. in 1986 en 1987, werden er in 1988 reeds 23 miljoen fr. gerealiseerd. Het bedrag voor 1988 zal in zijn totaliteit méér dan 100 miljoen fr. bedragen, gevolgd door nogmaals 100 miljoen in 1989. De recente beslissing om zowel de afdeling R & D en de marketing uit Duitsland naar Brugge over te brengen, zal nogmaals 50 miljoen investeringen in gebouwen, laboratoria en andere uitrusting vragen.

De laatste beslissing brengt mee dat Brugge inzake email voor de Bayer-groep uiterst belangrijk wordt.

De tewerkstelling te Brugge bedraagt momenteel 140 personen. De verkoop is voor 60 à 65% gericht op Europa; de rest gaat naar een 50-tal landen over de wereld. De afzet gebeurt in hoofdzaak naar de huishoudsektor, het sanitair en de architectuur (fornuizen, wasmachines, boilers, sierpanelen; slechts een 5% vindt een strikt industriële toepassing: lage-temperatuurbranders, geëmailleerde roosters voor varkenskwekerijen, gegolfde kondensplaten in elektrische centrales).

Axxis neemt uitbreiding te Tielt

Axxis nv, producent o.m. van polycarbonaatplaten, heeft een grote capaciteitsuitbreiding in bedrijf genomen te Tielt.

Axxis maakt deel uit van de Erta-Groep, een dochter van de divisie kunststofverwerking van DSM (Ned.). Het is verantwoordelijk voor de produktie en de marketing van hoogwaardige kunststofplaten in Europa. Verkoop en distributie in de belangrijkste Europese landen wordt verzorgd door de zusterbedrijven — Erta nv, Erta Plastics GmbH, Erta Uk Ltd., Erta Cestidur sa — terwijl in de andere Europese landen met onafhankelijke distributeuren wordt samengewerkt. Het zusterbedrijf Sheffield Plastics Inc. is verantwoordelijk voor de produktie en marketing in de USA.

Sinds de opstart in december 1984, heeft Axxis een snelle ontwikkeling doorgemaakt. Met de polycarbonaatplaten werd op korte termijn een belangrijke positie op de Europese markt veroverd, d.m.v. een strategie van hoge kwaliteit en flexibiliteit.

Echter ook de inzet, de creativiteit en het enthousiasme van een team van jonge mensen en de optimale samenwerking met de distributiepartners hebben gemaakt dat de bestaande produktiekapaciteit reeds na 3 jaar te klein is geworden, zodat besloten werd midden 1987, de capaciteit drastisch uit te breiden.

Deze uitbreiding, die een grote plaat-extrusielijn en een verdubbeling van de bedrijfsoppervlakte omvat, is inmiddels gerealiseerd en in bedrijf genomen.

Met deze nieuwe plaat-extrusielijn is Axxis in staat — naast standaard Axxis-PC — specialiteiten in Axxis-PC te produceren, terwijl ook uit andere technische kunststoffen, zoals PA, POM, PPE, PET, platen kunnen vervaardigd worden.

Een belangrijke ontwikkeling bij Axxis is de verdere diversifikatie van het produktengamma naar de markt voor vacuum of termovormen.

Axxis heeft nog enkele nieuwe produkten in bedrijf.

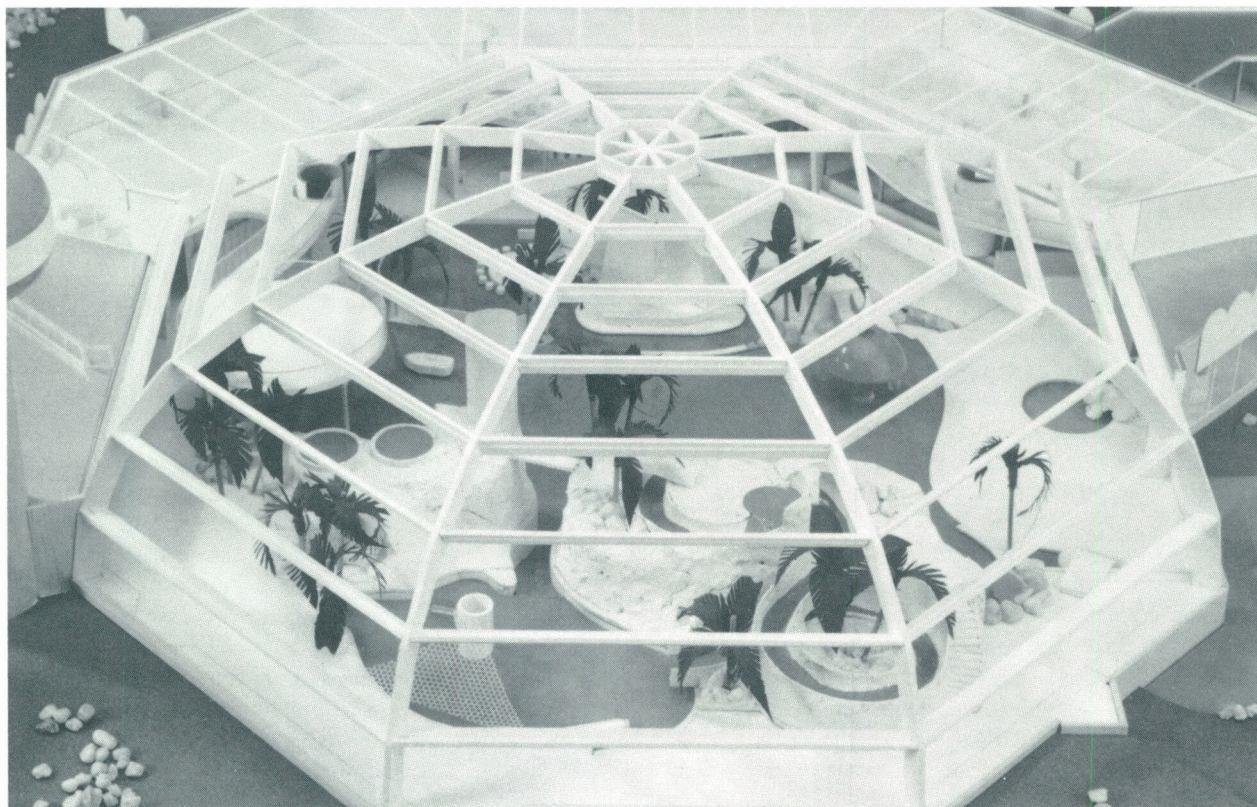
De Axxis-Vivak is een glasheldere copolyester-plaat met uitstekende termovormbaarheid, hoge impactweerstand en geschikt voor gebruik met voedingswaren. Het wordt thans zelfs versterkt op de markt gebracht voor display's, machineafdekkingen, chocoladevormen, winkelinrichtingen, etc.

Axxis-PPE richt zich meer op de markt voor behuizingen van bureaumachines en de elektronikamarkt.

Door deze ontwikkelingen is de groei van Axxis ook voor de toekomst verzekerd. Verdere uitbreidingsplannen zijn reeds in voorbereiding.

Vernieuwend Sunaquapark in Oostduinkerke

Op 24 augustus jongstleden werden te Oostduinkerke de spanten opgetrokken voor de overkoepeling van het subtropisch Aquapark in de Sunparks-uitbating te Oostduinkerke (gemeente Koksijde). Dit Aquapark dient zijn deuren te openen voor het publiek met Kerstmis 1988.

Het wordt meteen het eerste 'all-weather'-project aan de Belgische Kust.

Het totaal project vraagt een investering van 335 miljoen fr.; de aandeelhouders zijn Sunparks International, Sun International, de Algemene Aannemingen Ibens nv en Ecopool Ltd.

Sunaquadome wordt ingebouwd in het bestaande 2,7 hectare-groot Sunpark Groendyck.; de toegangsprijs voor het Aquapark maakt voor de toeristen uit Groendyck overigens deel uit van de totaalprijs van hun vakantievilla.

De koepel van het subtropisch Aquapark heeft een doorsnede van 50 m; zij is gemaakt uit een speciale kunststof die het lawaai niet weerkaatst, die de bewerking in grotere oppervlakten toelaat en die ook de ultravioletstralen doorlaat. Onder de koepel zijn volgende attracties voorzien: een golfslagbad, een snelstromende rivier, een wildwaterbaan, bruisbaden, massabaden, bruisligbanken, peuter- en kleuterbaden. Buiten de koepel zijn er buitenbaden en ligstoelen. Het geheel omvat ook een glijbaan 'hydro-tube' van 120 m en een 'hydro-spiro' van 80 m. Wel apart te betalen zijn de zombenbanken en het saunacomplex.

De koepel loopt door boven een eerste verdieping, waar 750 m² relax- en zitruimte voorzien zijn, met podium en dansvloer.

Het geheel zal steeds 28 °C bedragen aan het golfslagbad en 24 °C in de andere ruimten. Er wordt speciaal aandacht verleend aan de veiligheidsaspecten.

In de zomer 1989 wordt het Sunaquadome Groendyck gevolgd door een all-weather-vakantiedomein in De Haan.

De Sioen-groep uit Ardoeie breidt uit

De Sioen-groep heeft te Poperinge een industrieel complex aangekocht. Op 1 september jongstleden startte daar de produktie van pigmentenpreparaten voor eigen rekening en voor derden. Dit is de activiteit van de BBA/EMB (European Master Batch), dochter van de onderneming Sioen nv. De tewerkstelling blijft voorlopig beperkt tot een 3-tal personen. Uitbreiding is voorzien bij realisatie van een tweede fase.

Het moederbedrijf, Sioen nv, werd opgericht in 1960. Deze is producent van weefsels gecoat met PVC of PU enerzijds en anderzijds is er eveneens een konfektieactiviteit nl. van industriële beschermkledij en sportswear.

De coatingactiviteit lokaliseert zich volledig te Ardoeie. Tot dusver werden twee procédés toegepast nl. direct coating en transfertcoating; zeer recent werd er een heel ander procédé op punt gezet nl. coagulatie.

Het innovatief karakter van het eindprodukt ligt hem hierin: het gecoat weefsel benadert niet alleen het leder kwa uitzicht maar het heeft eveneens de voordelen van leder. De coatingdivisie is toeleverancier van de meubelen-, tassen-, schoenen-, kledij- en camping industrie.

Sioen industrial staat voor de industriële beschermkledij van Sioen nv. Doelgroepen zijn bouw, chemische nijverheid, visserij en landbouwnijverheid.

De sportswear wordt gecommercialiseerd onder de geregistreerde merknaam 'Baleno outerwear'. Bijzonder gesofisticeerde modellen werden ontwikkeld voor de motorsport, jogging, paardesport, sportvisserij.

De ontwerp-afdeling is gecentraliseerd te Ardoorie in de juridische entiteit Siotec pvba. Productie-units van de konfektie bevinden zich zowel in Ardoorie als in Ierland en Tunesië.

Een ander project van de Sioen-groep was de oprichting van de rekonversievennootschap Coatex nv, momenteel gevestigd in het bedrievencentrum te Ieper. Coatex nv heeft tot doel produkten te produceren en te commercialiseren die momenteel niet in het gamma van de Sioen-groep opgenomen zijn, zoals zit-zakken, kunstzeemvellen, 'oilboom' en andere.

Coatex nv verhuist weldra naar het industrieel complex te Poperinge.

De Sioen-groep realiseert met zijn 600 personeelsleden 1,1 miljard fr. omzet, waarvan 90% in export; dit met een normaal investeringsritme van circa 60 miljoen fr. per jaar. In 1988 scoorde het investeringsniveau een uitzonderlijk hoge top; de coagulatielijn met 150 miljoen fr. ligt daar aan de basis van.

Tricofor bouwt

Op het industrieterrein Kuurne bouwde Tricofor nv haar nieuwe bedrijfsgebouwen. Tricofor is een groothandel in kinderkleding die vertrekt bij de creatie (per seizoen één kollektie). Daarna volgt de verkoop, terwijl de service instaat voor de naverkoop uit eigen stock van de bijbestellingen.

Tricofor ontstond in 1949 als groothandel voor kleding dames, heren en kinderen. In 1979 werd er een opsplitsing gemaakt tussen de groothandel Creamic (dameskleding) en Tricofor (kinderkleding).

Het nieuwe bedrijfsterrein is 4.500 m² groot; daarvan zijn 500 m² overbouwd met een complex dat de burelen (en ontvangstbar), het ontwerp bureau en de stocageruimte omvat. Naast de direktie, een styliste en het magazijnpersoneel telt het bedrijf 5 verkopers voor België en Luxemburg. Weldra komt ook Frankrijk aan de beurt.

De leveringen gebeuren hoofdzakelijk langs de NMBS.

Barco-Industries onderscheiden

De afdeling Video van Barco Industries uit Kortrijk ontving in New York de Emmy Engineering Award, de hoogste onderscheiding inzake televisietechnologie. Sinds 1948 werden er reeds 110 Emmy's uitgereikt; slechts een 15-tal daarvan gingen naar Europa. Voor het eerst kwam België aan de beurt.

De Emmy werd uitgereikt voor een televisie-monitor. Het betreft de Color Video Scope (CVS) die sinds 1986 op de markt is. Momenteel zijn er 4.000 dergelijke monitoren in gebruik in de meeste Europese TV-stations, maar ook bij NBC in Amerika.

Barco Industries heeft onlangs ook een akkoord bereikt om de Westduitse firma EMT Franz over te ne-

men. Deze firma produceert hoogwaardige audio-apparatuur. Zij wordt ondergebracht in de werkmaatschappij Barco Industries Video & Communications.

Begin september werd ook Bergougnan Instruments gekocht, de instrumentatie-afdeling van Bergougnan Benelux (bandenfabriek). Het betreft vooral een toestel voor het meten van de dynamische eigenschappen van rubber en een softwaresysteem voor labobeheer. Deze nieuwe inspektietechnologie wordt ondergebracht bij Barco Automation.

Kleinere prijsstijging aan de Belgische Kust in 1988

Onder invloed van de economische crisis is het prijsniveau een zeer belangrijke plaats gaan innemen in het vakantiebeslissingsproces van de konsument. Teneinde de prijsontwikkeling aan de Belgische Kust op de voet te kunnen volgen, wordt door het Westvlaams Economisch Studie bureau sinds 1982 een toeristisch prijsindexcijfer voor de Kust berekend.

Dit prijsindexcijfer is de resultante van 5.531 tijdens de voorbije hoogseizoen maanden verrichte individuele waarnemingen van de prijzen van 120 produkten en diensten die representatief zijn voor de bestedingen van de toeristen-verbruikers aan de Belgische Kust.

Tussen 1987 en 1988 zijn de prijzen van deze artikelen met gemiddeld 2,7% toegenomen. Deze prijsverhoging is kleiner dan deze van de vorige jaren (respektievelijk +3,6% in 1987 en 3,2% in 1986).

Dit stijgingspercentage is niet zomaar te vergelijken met de evolutie van het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen, die in dezelfde periode +1% bedroeg. Het uitgavenpakket van de toeristen aan de Kust is immers niet helemaal op dezelfde manier samengesteld als dat van de doorsnee Belgische konsumenten.

Drie vierden van de uitgaven van de toeristen aan de Belgische Kust hebben betrekking op logies, voeding en dranken, restaurant en snack. Het logies werd gemiddeld 3,5% duurder. Voor artikelen uit de categorie voeding en dranken diende gemiddeld 1,1% minder betaald te worden. Uiteten in restaurant en snack kostte gemiddeld 4,4% meer. De prijsevolutie in de andere, relatief minder belangrijke, bestedingscategorieën kan afgeleid worden uit de bijgaande tabel.

Bestedingscategorie	Aandeel in de uitgaven (%)	Prijsevolutie 1986-87 (%)
Logies	38,0	+3,5
Voeding en dranken	19,4	-1,1
Restaurant en snack	18,4	+4,4
Café en tearoom	9,3	+3,3
Rekreatie	2,4	+4,1
Transport	1,0	-3,8
Incidentele uitgaven	11,5	+3,3
Totaal	100,0	+2,7

Lannoo wordt geherstructureerd

De naamloze vennootschap Drukkerij-Uitgeverij Lannoo uit Tielt werd in juni jongstleden ontbonden en opgesplitst in twee nieuwe vennootschappen. De drukkerij en de uitgeverij worden ondergebracht bij Drukkerij-Uitgeverij Lannoo nv (kapitaal 64 miljoen fr.), de immobiliën bij Plantin nv (kapitaal 68,5 miljoen fr.).

Deze splitsing is het resultaat van een lange voorbereiding, waarbij drie aspecten aan bod kwamen: het verzekeren van de continuïteit van het bedrijf bij het binnentreden van de derde generatie, de sterkere uitbouw van de diverse units (drukkerij, uitgeverij, graphics) met een eigen directie, de uitbouw van eigen verkooppunten in binnen- en buitenland, een grotere zelfstandigheid van de units, en een voorbereiden van 1992, vooral met groeiende activiteiten in het buitenland.

Aangezien de firma gesticht werd in 1909 staat zij in 1989 voor haar 80-jarig bestaan. De éénmanszaak werd in 1959 omgevormd tot pvba (en later bvba) en in juli 1988, tot twee nv's. Zij is de grootste Vlaamse onafhankelijke uitgeverij met een internationale reputatie inzake standingvolle boeken en moderne grafiek.

De firma telt 205 tewerkgestelden en zij is uitgerust met ultra-moderne prepress-afdeling, foto-zetterij, drukkerij, boekbinderij en een distributiecentrum. De jaaromzet bedraagt ongeveer 600 miljoen fr., waarvan 40% voortkomt uit de uitgeverij en 30% uit de drukkerij, respectievelijk de afdeling grafiek.

Bulcke Hybrid Technology als zesde vestiging op de T-zone te Ieper

Het T-zone bestuur keurde onlangs de aanvraag tot vestiging op de T-zone te Ieper goed van de firma bvba Bulcke Hybrid Technology, in oprichting.

De activiteit van de bvba Bulcke Hybrid Technology situeert zich op het gebied van ontwerp en vervaardiging van hybride schakelingen op maat volgens de Chip-on-Board (COB)-technologie, waarbij de klemtoon ligt op de integratie van analoge en digitale functies op dezelfde chip.

Deze activiteit betekent een belangrijke aanwinst voor West-Vlaanderen op het vlak van de spits technologie temeer daar het een techniek betreft die voor het eerst in België wordt toegepast. De tewerkstelling zal na drie jaar een 16-tal personen bedragen.

De vestiging van de bvba Bulcke Hybrid Technology als T-zone vennootschap is een zesde project voor de T-zone Ieper. De firma's Robosoft nv, Mektron Dielectric Systems nv, Fenobel nv, Compufreez nv en Lernout Speechproducts nv werden eerder als T-zone vennootschappen erkend.

Alle informatie betreffende de voorwaarden om als T-zone vennootschap erkend te worden en van deze voordelen te genieten, kan bekomen worden bij de GOM-West-Vlaanderen, afdeling industriële ontwikkeling, Baron Ruzettelaan 33 te 8320 Brugge (tel. 050/35.81.31).

Bankzaken.

Daar heb ik CERA voor.

Voor elke KMO is een raadgevende, ervaren bankier een échte geruststelling. Een bankier die uw problemen kent en uw ambities ondersteunt.

Bij CERA gaan ze voor mij dan ook geen moeite uit de weg. Ze informeren mij op een duidelijke manier, hun specialisten staan voor me klaar om daadwerkelijke oplossingen te geven. Voor m'n bankzaken is er CERA. Zo heb ik mijn groei goed in de hand.

CERA
S P A A R B A N K

De Witte Lietaer Industries te Wervik

Te Wervik heeft de firma De Witte Lietaer uit Lauwe haar nieuwe breierij voor industriële produkten in gebruik genomen. De breierij ligt in de Rekonversiezone Wervik; De Witte Lietaer Industries, dochtermaatschappij van DWL, is een rekonversie maatschappij, opgericht in samenwerking met de GOM-West-Vlaanderen.

In de breierij worden spons en industriële stoffen voor de bekleding van auto's vervaardigd.

In totaal werd een oppervlakte van ongeveer 7.500 m² overbouwd. Twee derden daarvan zijn geklimatiseerde ruimten. Zij herbergen meerdere onderafdelingen die echter allen zelfstandig werken. Slechts enkele oudere machines werden overgebracht uit de bestaande afdeling; de meeste machines werden nieuw geplaatst.

Deze eerste fase vergde een investering van ruim 300 miljoen fr. en de tewerkstelling bedraagt 23 vrouwen en 20 mannen.

Een tweede fase wordt nu reeds voorbereid: de studie zal gans het jaar 1989 in beslag nemen, om eventueel in 1991 te kunnen starten. De kostprijs wordt geraamd op nogmaals 300 miljoen fr. en de tewerkstelling zou stijgen naar 100 à 125 personen. Deze tweede fase zou in hoofdzaak de veredeling omvatten.

Ondertussen werden ook bepaalde vernieuwingen doorgevoerd te Lauwe, waar de ververij gecentraliseerd werd. Tegen eind 1988 worden daar de laatste twee lijnen geplaatst. Zowel de draadververij als de stukververij en de afwerking werden er verder geautomatiseerd,

terwijl de controlelabo's optimaal werden uitgerust.

Voor 1988 wordt een verhoogde omzet van 4 à 6% voorzien tegenover 1987. Een nettowinst van rond de 130 miljoen fr. is, zoals voor 1987, zeker haalbaar.

Eerste steenlegging van De Beauvoorder nv

Op 15 oktober jongstleden werd de eerste steen gelegd van het nieuwe bedrijfsgebouw van De Beauvoorder nv op het bedrijventerrein Veurne I.

De Beauvoorder is gespecialiseerd in de productie van allerhande vleespâté's. Het bedrijf is ontstaan uit de ouderlijke slagerij die begin de jaren '70 volledig is overgeschakeld op de productie van vleespâté's.

Het bedrijf is spectaculair gegroeid, met de laatste 5 jaar een gemiddelde omzetsijging van om en bij de 20% per jaar. Thans haalt de De Beauvoorder een omzet van 450 ton, goed voor ongeveer 52 miljoen fr. De tewerkstelling steeg van 8 personen in 1982 tot 13 nu.

De overplaatsing van het bedrijf naar het nabijgelegen bedrijventerrein Veurne I was noodzakelijk geworden door de expansie van het bedrijf. De beschikbare ruimte te Beauvoorde was te klein geworden om een efficiënte productie mogelijk te maken. In de nieuwe bedrijfsgebouwen zal het ook eenvoudiger zijn om tegemoet te komen aan de strenge eisen die de EG stelt aan de vleesverwerkende industrie.

De ingebruikname van de nieuwe bedrijfsgebouwen is voorzien voor midden 1989.

Wat hier leeft, kan groot worden. Ook uw onderneming kan weldoordacht groeien. En dat hangt in de eerste plaats van u af. De Kredietbank

kan echter uw kansen op succes helpen vergroten. Met de complete KB-Bedrijvendienst of met een deel ervan.

Wat hier leeft kan groot worden.

KB-Bedrijvendienst

De KB-Managementservice ondersteunt u bij uw ondernemingsbeleid. De KB-Exportservice helpt u de buitenlandse markt te doorgronden en te veroveren.

De KB-Computerservice stelt u in staat het betalingsverkeer tussen u en uw klanten snel en efficiënt te laten verlopen. En u hoeft daarvoor niet volledig gecomputeerd te zijn. Eén van onze

vele tussenoplossingen is zeker op uw maat.

Hoe u aan de nodige financiering komt voor uw investeringen, korte of lange termijnekrediet voor uw activiteiten, dat vindt u in de KB-Financierings-service.

Wenst u over de KB-Bedrijvendienst meer te weten, neem dan snel contact op met één van onze kantoordirecteurs.

Beter bij de bank van hier

Roularta investeert en wordt geherstructureerd

Roularta nv, drukkerij en uitgeverij te Roeselare deed de laatste jaren zeer grote investeringen. In de periode 1984-86 werden er voor 500 miljoen fr. geïnvesteerd in een rotatiepers (voor 32 bladzijden), met de nodige randinstallaties en een nieuw zetsysteem.

Van 1987 tot 1989 loopt opnieuw een investeringsprogramma van 1 miljard fr.

Dit omvat nieuwe bedrijfsgebouwen te Roeselare, met de installatie van 3 rotatiepersen voor magazines en kranten.

De nieuwe gebouwen betreffen kantoorruimten en nieuwe bedrijfsgebouwen voor de opstelling van de rotatiepersen en een papiermagazijn. De totale oppervlakte bedraagt ongeveer 1 ha, wat een verdubbeling betekent van de bestaande gebouwen.

Ook te Zellik komt er een nieuw complex, dat de redakties van verscheidene magazines van de groep en een deel van de administratieve diensten, evenals een nieuw op te richten afdeling Onderzoek en Ontwikkeling inzake automatizatie bij de uitgeverij zal omvatten.

Op structureel vlak zal 1988 een belangrijk jaar zijn. Het bedrijf wordt geherstructureerd, teneinde de groei van de vorige jaren beter te kunnen opvangen en ook om voorbereid te zijn op een bredere openstelling van de markt in 1992. Nu wordt er een onthaalstructuur uitgebouwd voor externe participaties, overnames of participaties in nieuwe ondernemingen. Tevens wordt een aangepaste financiële structuur opgezet voor de voorgenomen grote investeringen en tenslotte wordt een structuur opgezet om het management en de familiale belangen te scheiden.

Konkreet komt dit alles erop neer dat er een reeks werkmaatschappijen wordt gebouwd rond bepaalde titels van tijdschriften en rond specifieke activiteiten.

Tevens komt er een financieringsmaatschappij voor gebouwen en machines en een mediagroep voor de Europese uitstraling van de uitgeverijgroep. De familiale belangen tenslotte zullen gekoncentreerd worden op het niveau van houdstermaatschappijen.

De Roularta-groep heeft een gekonsolideerde omzet van 4 miljard fr. in 1987; de vooruitzichten in 1988 zijn 5 miljard fr.

De nieuwe binnenvaartterminal en kaaimuur te Avelgem

Op 23 september 1988 werd de officiële start gegeven voor de bouw van een nieuwe loskaai langs de Boven-schelde. Deze werken zijn een belangrijk onderdeel van het project binnenvaartterminal op het industrieterrein van de Interkommunale Leiedal te Avelgem.

Het initiatief tot vestiging van deze terminal komt van het nieuw opgerichte CGB (Container- en Goederenbehandeling) nv Avelgem, die zijn keuze ondermeer op volgende lokaliseringsfactoren baseerde: de bevaarbaarheid van de Boven-schelde voor schepen van 1.350 ton;

de centrale ligging van Avelgem in de industriële regio's van Zuid-West-Vlaanderen, Henegouwen en Noord-Frankrijk; de mogelijkheid om als satellithaven te kunnen fungeren voor de zeehavens van Antwerpen, Zeebrugge en Gent.

Op vraag van het Hoofdbestuur der Waterwerken van het Ministerie van Openbare Werken werd midden 1986 onder leiding van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen een kosten-batenanalyse uitgevoerd waarbij werd aangetoond dat dit project een economisch verantwoorde investering is. Eind 1987 besliste het Ministerie voor Economische en Sociale Coördinatie om een nieuwe kaaimuur van 250 m lengte te financieren voor 53 miljoen frank. Deze kaai zal eind april 1989 voltooid zijn.

Palend aan deze nieuwe loskaai wordt een terrein van 1,2 ha door Leiedal uitgerust met verharding, afwatering en nutsvoorzieningen en zij wordt voorzien van een nieuwe toegangsweg. Deze werken, in totaal 23 miljoen fr., worden uitgevoerd met subsidie van het Vlaamse Gewest. Zij verlopen parallel aan de bouw van de kaaimuur.

Voor dit ganse terrein (grond en infrastructuur) is met de firma CGB Avelgem een langlopende concessie-overeenkomst afgesloten.

Op een aansluitend terrein van 7.000 m² dat door CGB werd aangekocht, werden kantoren, een loods en een weegbrug aangebracht. Een mobiele kraan is ter plaatse voor het laden en lossen van schepen.

In het voorjaar 1989 zal de nieuwe installatie compleet operationeel zijn.

Industriepark Deerlijk-Waregem

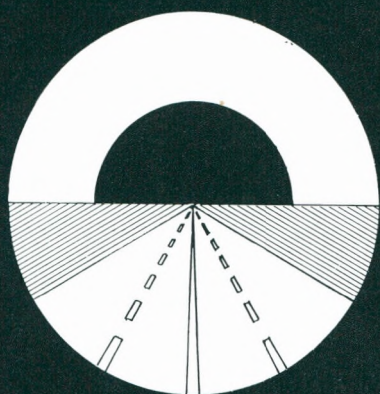
Begin van de jaren '80 kocht Leiedal 45 ha gronden aan in het industriepark Deerlijk-Waregem. Deze gronden sloten aan bij het voordien door de gemeente Deerlijk gerealiseerde industriepark. Nog vóór de infrastructuurwerken volledig voltooid waren, hadden er zich reeds 4 bedrijven gevestigd.

Op 5 jaar tijd is de industriezone kwasi volledig volzet, met 24 bedrijven die er gevestigd zijn of die de nodige grond voor hun vestiging hebben aangekocht. De amper 3 ha nog beschikbare gronden zullen eerstdaags ook volledig verkocht zijn.

Het industrieterrein, gelegen langs de E17, is gespecialiseerd op textielbedrijven (9 inplantingen), alhoewel daar ook andere bedrijvigheden voorkomen. Zelfs zijn er bepaalde startende bedrijven terug te vinden.

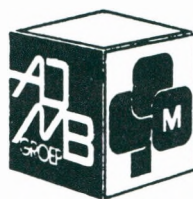
Praktisch alle bedrijven zijn streekeigen. In totaal zijn er 24 bedrijven gevestigd, waarvan 13 in werking en 11 in voorbereiding. Twee bedrijven (Sofinal en Univel) hebben een oppervlakte boven de 5 ha, 4 (Osta Carpets, Vizir Carpets, Perma Systems en IBCOM) liggen tussen de 1 en de 5 ha; 15 bedrijven komen uit Waregem en Deerlijk, 7 andere uit het arrondissement Kortrijk en slechts 2 van buiten het arrondissement.

De tewerkstelling bedraagt momenteel 96 personen.

**industriepark sappeneen
POPERINGE
opent
nieuwe perspectieven
voor
U**

INFO STADSBESTUUR POPERINGE
tel. 057/33 40 81
WIER - BRUGGE
tel. 050/35 81 28

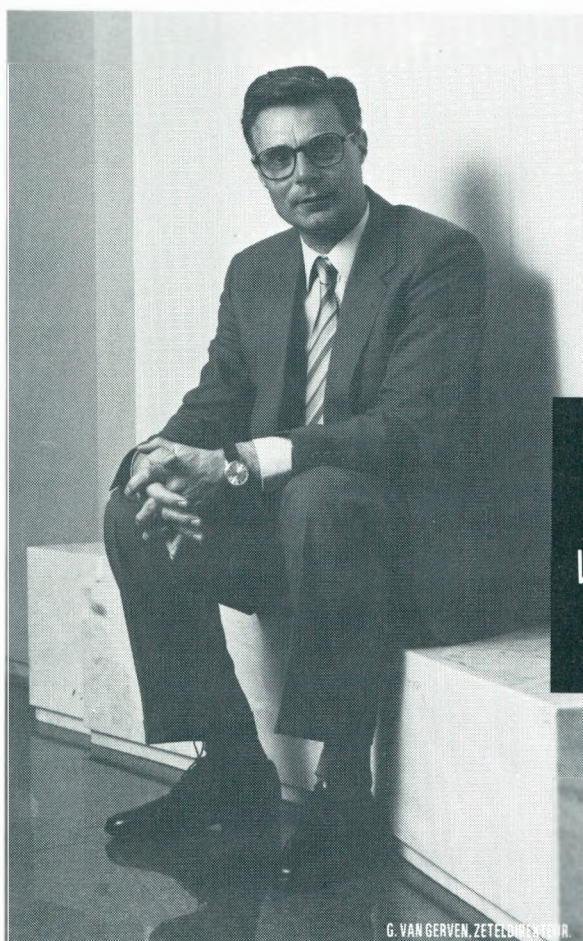
**SERVICE IS ONS
STOKPAARDJE!**

In dienst
van
werkgevers
en
zelfstandigen

**Groep A.D.M.B.
St.-Clarastraat 48
8000 Brugge
Tel. 050/33 99 01**

**Infofoon
050/33 99 01
Toestel 257**

G. VAN GERVEN, ZETELBOUWMEESTER

*"Wij pakken zo'n kredietdossier
gewoon achterstevoren aan.
Want achter elk dossier zit een ondernemer,
en daar begint alles mee."*

Met elke ondernemer tot gesprek bereid. Bel voor een afspraak op 050/33.51.33

Nieuwe vakbeurzen op het beursprogramma 89 van de Vlaamse GOM's

De Vlaamse GOM's organiseren ieder jaar een aantal groepsstanden op internationale vakbeurzen. Deze groepsstanden worden georganiseerd volgens een sleutel-op-de-deur-formule en zijn specifiek bestemd voor de KMO. Deze formule houdt de volgende voordelen in: de Vlaamse GOM's nemen de ganse voorbereiding van de stand voor hun rekening. De deelnemers moeten zich bijvoorbeeld dus niet bekommeren om de standbouw. Wij bieden een gebruiksklare stand aan, indien nodig aangepast aan de wensen van de deelnemers. Wij zorgen eveneens voor de inschrijvingsformaliteiten; de groepsstand is zo opgevat dat elke deelnemer rechtstreeks toegang heeft tot een centraal gedeelte dat bestaat uit een bar- en zitruimte voor de ontvangst van de klanten en een bergplaats. Hier vindt men ook de gemeenschappelijke telefoon, een vestiaire, enz.; de Vlaamse GOM's organiseren het gemeenschappelijk vervoer van het standmateriaal.

Voor 1989 zijn er een aantal vakbeurzen waar de Vlaamse GOM's voor de allereerste keer deelnemen. Het betreft:

Bouwbeurs Utrecht van 30 januari 1989 tot 4 februari 1989 (bouwtoebehoren);

Tema Kopenhagen van 15 januari 1989 tot 19 januari 1989 (voeding);

Pakex Birmingham van 17 april 1989 tot 21 april 1989 (verpakking);

Batimat Parijs van 7 november 1989 tot 14 november 1989 (bouwtoebehoren);

International Furniture Fair te Stockholm van 8 februari 1989 tot 12 februari 1989 (meubelen).

Daarnaast zijn er de groepsstanden waar de Vlaamse GOM's reeds meerdere keren aan deelgenomen hebben: Anuga Köln van 14 oktober 1989 tot 19 november 1989 (voeding);

Midest Parijs van 13 november 1989 tot 17 november 1989 (toelevering);

Interzum Köln van 28 april 1989 tot 2 mei 1989 (meubeltoebehoren).

De GOM-West-Vlaanderen organiseert eveneens een groepsstand voor bedrijven, gevestigd in een van de Vlaamse Bedrijvenscentra, op FTI 89 te Gent.

Exportsteun aan Vlaamse KMO's

De kansen geboden door de Europese eenheidsmarkt van 1992, maar ook de risico's en de concurrentievervalsing die ermee gepaard gaan, zijn een ware uitdaging voor de exportgerichte Vlaamse KMO's. De Vlaamse Regering heeft een aantal maatregelen genomen ter ondersteuning van die KMO's die zich op deze cruciale veranderingen in het economisch leven voorbereiden.

Deze maatregelen zijn gericht op de KMO, dit wil zeggen: ondernemingen met niet meer dan 40 werknemers (in de handel) of niet meer dan 50 werknemers (in de in-

dustrie en diensten). In geval van familiebedrijven wordt de grens op 70 werknemers gelegd.

Vanaf 1 januari 1989 zullen deze KMO's een beroep kunnen doen op renteloze terugvorderbare voorschotten voor de financiering van de volgende projecten:

een grondig onderzoek van buitenlandse markten. Het voorschot bedraagt hier maximum 50% van de gedane uitgaven en dient te worden terugbetaald in jaarlijkse schijven op basis van een vast percentage van de toename van het zakencijfer, geboekt in de markten waarop het onderzoek slaat;

het inwinnen van beheersadviezen met betrekking tot de internationale aspecten van het bedrijfsbeleid. Dit voorschot bedraagt 75% van het bedrag van het ereloon voor dit advies in de eerste periode van 30 mandagen, 50% in de tweede periode van 30 mandagen en 25% in een laatste periode van 30 mandagen. De terugbetaling van dit voorschot is voorzien binnen de 3 jaar na de uitbetaling ervan.

De aanvraagprocedure voor deze steun wordt thans op punt gesteld. Voor meer informatie hieromtrent kan men terecht bij de GOM-West-Vlaanderen, tel. 050/35.81.31, vragen naar L. Vermandere.

Forum for Applied Biotechnology

Te Gent ging op 29 september het tweede Forum for Applied Biotechnology door onder zeer grote belangstelling.

Het Forum is een realisatie van de Rijksfakulteit der Landbouwwetenschappen en de GOM-West-Vlaanderen (namens alle Vlaamse GOM's).

Met dit Forum beoogden de organisatoren in de eerste plaats het creëren van een ontmoetingsplaats waar industriëlen, wetenschappers en beleidsmensen, actief in het domein van de biotechnologie, ideeën en informatie kunnen uitwisselen, nieuwe behoeften leren onderkennen en contacten tot samenwerking kunnen leggen. Daarnaast werd aan jonge wetenschappers de kans geboden om de resultaten van hun onderzoek voor te stellen aan een internationaal publiek en om internationale contacten te leggen in hun researchdomein.

Tevens hopen de inrichters dat via dit forum de beleidswereld kan overtuigd worden van de noodzaak tot ondersteuning van zowel het fundamenteel als het toegepast wetenschappelijk onderzoek op alle domeinen van de biotechnologie.

Er waren 400 inschrijvingen, zijnde 12% méér dan het vorig jaar, 75 personen kwamen uit het buitenland, zij waren herkomstig uit 16 landen. In het totaal kwamen 32% ingeschrevenen uit de industriële wereld, 45% uit de R & D, 8% waren overheidspersonen en 15% studenten.

Een belangrijk gegeven van dit Forum was de mogelijkheid om, 's namiddags, in zes sessievergaderingen een ganse reeks papers voorgesteld te krijgen, in hoofdzaak een gevolg van nieuw research-werk.

De rol van de GOM-West-Vlaanderen, als mede-inrichter, is te verklaren door een jarenlange ervaring terzake. In 1982 was de GOM-West-Vlaanderen koördinator en mede-organisator van de T-dag Biotechnologie. Sinds-

dien is zij zich kontinu blijven inzetten om de biotechnologie in Vlaanderen als wetenschap en als toepassingsgebied in het bedrijfsleven te stimuleren, om de samenwerking research-industrie in dit domein te bevorderen en om de initiatieven van de Vlaamse industrie internationaal kenbaar te maken.

Om deze doelstellingen kracht bij te zetten werden reeds verschillende initiatieven gerealiseerd.

Het eerste was de publikatie van een blad met samenwerkingsvoorstellen van Vlaamse overheidsinstellingen en van bedrijven, evenals buitenlandse technologieaanbiedingen, geselecteerd door de Technologische Innovatiecel van Vlaanderen (TIV). Dit blad wordt gratis verspreid.

Daarnaast werd er een Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen gepubliceerd, dat eerlang een Engelse editie zal kennen.

Tenslotte is er de mede-organisatie van het Forum for Applied Biotechnology en de organisatie van groepsstanden op internationale vakbeurzen in binnen- en buitenland.

Nieuwe vormen van toelevering: de praktische benadering

In samenwerking met de ondernemingen Siemens nv te Oostkamp en LVD te Wevelgem organiseerde de GOM-West-Vlaanderen onlangs 2 studienamiddagen over het onderwerp: de uitbouw van een co-maker, co-designer relatie tussen uitbesteder en toeleverancier. Deze studienamiddagen gingen door in de vermelde bedrijven waarbij de theoretische benadering van het onderwerp werd getoetst aan enkele praktijkgevallen. Voor dit programma was een beperkt aantal toeleveringsbedrijven uit West-Vlaanderen geselecteerd. De bijeenkomsten werden een succes. De discussies en de ervaringsuitwisseling hadden als gevolg dat het een heel leerrijke namiddag werd die ongetwijfeld zal naverken bij de deelnemers.

De GOM-West-Vlaanderen heeft dan ook het inzicht om dit jaar nog enkele gelijkaardige studienamiddagen te organiseren. Wie hiervoor interesse heeft kan terecht bij de GOM-West-Vlaanderen, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge (de heer L. Vermandere).

Zeebrugse diepwaterkaai

De diepwaterkaai in de achterhaven te Zeebrugge zal waarschijnlijk in maart 1989 in gebruik worden genomen. De kade zal 300 meter lang zijn en 48 voet diep, in een eerste fase. De diepgang zal later tot 55 voet worden opgevoerd.

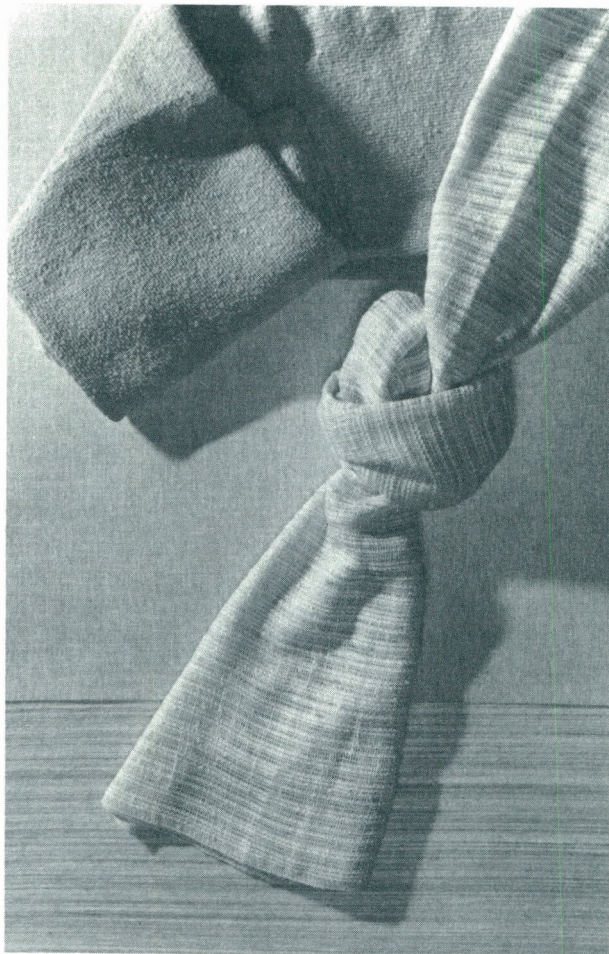
Tevens worden 20 ha terreinen klaargemaakt voor de behandeling van bulkgoederen. Deze terreinen zullen een verplaatsing toelaten van een bestaande trafiek in het noordelijk insteekdok. De Zeebrugse Behandelingsmaatschappij (ZBM) voorziet een investering van 1 miljard fr. in de nieuwe kaai. De bestaande trafiek van 1,8 miljoen ton per jaar moet geleidelijk verhogen aan de nieuwe kaai tot 3 en later tot 8 miljoen ton.

Kongres Internationale Konfederatie van het Linnen

Van 3 tot 5 oktober 1988 ging te Oostende, in het Thermane Palace Hotel, het jaarlijks kongres door van de Internationale Konfederatie van het Linnen. Deze Konfederatie groepeerde de vertegenwoordigers van de verschillende federaties die met de vlasbewerking iets te maken hebben, met name de teelt, de vezelbereiding, de handel, de spinnerij, de weverij en de veredeling. Op het kongres waren er 400 deelnemers.

België bekleedt in dit geheel een speciale plaats. Het is één van de weinige landen in West-Europa, met een aktiviteit in elk stadium, met name: de vlasverbouwing, de vlasvezelproduktie, de vlasspinnerij, de linnenweverij al dan niet gepaard gaande met de konfektie. De sektor biedt werk aan ruim 4.000 personen en zij realiseerde in 1987 een positief saldo van 4,15 miljard fr. op de handelsbalans. Belangrijk bij de uitvoer is het algemeen gebruik van de linnen-label.

Voor de toekomst zal de luxe-vezel 'vlas' een grote rol blijven spelen. Zij is zeer ekologisch verantwoord, er blijft een grote ambachtelijke kennis noodzakelijk gezien het een natuurvezel betreft. Negatieve kanten zijn: de kleinschaligheid van de bedrijven, de hoge lonen, de voortdurende prijschommelingen, de instabiliteit van de munt en de weersomstandigheden. Wel wordt er voortdurend gezocht naar de mogelijke produktie van nieuwe produkten.

Patrick Vanherpe & Partners pvba

v.h. Paul Houdmont

Verzekeringsmakelaars

In dienst van U die zekerheid wenst op een vlak waar de techniciteit en complexiteit met de dag groter worden.

Mede door onze onafhankelijke positie kunnen wij steeds de voor U voordeligste voorwaarden selecteren.

Alle verzekeringen met afzonderlijke dienst industriële risico's.

Raadpleeg ons ook voor vrijblijvend advies inzake hypothecaire leningen.

Pres. Rooseveltplein 2, bus 2
8500 Kortrijk, tel. (056) 22 08 72

GASELWEST

intercommunale voor
elektriciteit
aardgas
teledistributie

Exploitatiezetel:
Rijselsestraat 57
8500 KORTRIJK
Tel. (056) 36 92 11

TELE-LINK® BBL

Bedrijfsleiders, de **BBL** denkt aan u...

Een rechtstreekse telematische verbinding tussen het bedrijf en de BBL, dat is de spits technologie, die de BBL ter beschikking van dynamische bedrijfsleiders stelt. Dank zij TELE-LINK BBL kan de bedrijfsleider van op zijn kantoor op elk moment van de dag de staat van zijn financiën controleren. Bovendien kan hij onmiddellijk zijn financiële verrichtingen uitvoeren. TELE-LINK BBL is geen spits technologie alleen voor specialisten. Om de telematische verbinding tot stand te brengen, volstaat het een telefoonnummer te draaien.

De installatie van TELE-LINK BBL is al even eenvoudig want elke bestaande uitrusting is bruikbaar: van de eenvoudigste telex tot de meest verfijnde computer. Bij de BBL is denken aan uw toekomst geen holle slogan.

TELE-LINK BBL geeft u een aanzienlijke voorsprong bij het verwezenlijken van uw commerciële doelstellingen.

Onmiddellijke informatie

Met TELE-LINK BBL kent u onmiddellijk de stand van uw rekeningen in binnen- en buitenland, u verneemt alles over de wisselkoersen en met Info-Balans en Protesen krijgt u alle inlichtingen over de financiële positie van uw handelspartners.

Ready for the Tunnel

Op 15 april jongstleden ging te Brugge een studiesessie door, gewijd aan het gebeuren rond de Kanaaltunnel. Onder de titel 'Ready for the Tunnel' werd van gedachten gewisseld over het personen- en goederenverkeer over het kanaal, zoals dit er door de openstelling van de Tunnel zal (zou) uitzien. Diverse Britse en kontinentale personaliteiten namen er het woord.

Deze spreekbeurten werden nu gepubliceerd door het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) in haar reeks 'Facetten van West-Vlaanderen' (nr. 32 - 'Ready for the Tunnel'). Zij werden weergegeven in de taal waarin zij werden uitgesproken: sommige in het Nederlands, andere in het Engels.

In het geheel komen zowel de havenautoriteiten als de ferry-companies aan het woord, evenals de voorstanders van de tunnel en de spoorwegaautoriteiten en dit zowel van Belgische als van Britse zijde. Het werkje bevat heel wat cijfergegevens en feitelijke doelstellingen die niet altijd door een breder publiek gekend zijn. Zij kunnen voor velen een verruiming betekenen van hun kennis rond het tunnelgebeuren.

'Ready for the Tunnel' kan besteld worden bij het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES), Baron Ruzette-laan 33, 8320 Brugge. Betaling gebeurt na ontvangst van de faktuur. De prijs bedraagt 154 fr. (BTW inbegrepen). De brochure telt 36 blz.

Barco-Electronic eerste semester 1988

Barco Electronic nv sluit de eerste jaarhelft 1988 af met een omzet van 1,26 miljard fr., of een stijging van nagenoeg 20% ten opzichte van de omzet in de vergelijkbare periode in 1987 (1,04 miljard). Verwacht wordt dat ook de winst vóór belasting op het eerste semester 1988 minstens met 20% zal stijgen en meer dan 190 miljoen fr. zal bedragen.

De Barcographics zorgde voor een flinke stijging van de omzet in videoprojektie (538 miljoen, +15%), maar de meest opvallende vooruitgang in het eerste semester werd gerealiseerd in de groep van de industriële monitoren. Met een zakencijfer van bijna 220 miljoen fr. (+86% ten opzichte van het eerste semester vorig jaar) komt deze produktgroep op de tweede plaats voor kleurentelevisie, waarvan de omzet stabiel bleef op nagenoeg 170 miljoen fr.

De industriële monitoren van Barco Electronic worden vooral gebruikt om video- en komputerbeelden te tonen in publieke lokalen zoals banken, grootwarenhuizen, amusementslokalen en winkels.

Barco Electronic haalde een reuzebestelling binnen begin dit jaar met 3.000 stuks voor een keten van publiciteitsvoering. Dit succes werd ruim overtroffen door de beslissing in juni 1988 van de Engelse weddenschapsreus Mecca Bookmakers om al zijn lokaties met nieuwe Barco-toestellen uit te rusten. Over een periode van 4 à 5 jaar betekent dit een levering van minstens 15.000 monitoren, waarvan 4.000 stuks in Maleisië. De totale waarde van dit project

is ongeveer 300 miljoen fr., één van de grootste bestellingen in de geschiedenis van Barco Electronic.

Ook op gebied van distributie is Barco Electronic actief. Na de oprichting van een eigen vestiging in Atlanta (USA) heeft Barco vanaf 1 juli 1988 de aandelen overgenomen van de Parijse distributeur Distrivideo, die de industriële produkten van Barco Electronic verdeelt in het grootste gedeelte van Frankrijk. Gekombineerd met de recente acquisitie in Marseille en Toulouse beschikt Barco Electronic nu over drie technisch-kommerciële vestigingen in Frankrijk, met een totale jaaromzet van 250 miljoen fr. Met de verschillende acquisities in Frankrijk is een totaal bedrag van 10 miljoen Ffr. gemoeid. Verwacht wordt dat dan de snellere marktpenetratie en een sterke technische ondersteuning de omzet in Frankrijk op 5 jaar zal verdubbelen.

De Provincie West-Vlaanderen en de Vormingsinstituten voor KMO

De Provincie West-Vlaanderen verleent een belangrijke aanmoediging en financiële steun ten aanzien van de vormingsinstituten. Met belangstelling wordt door de Provinciale Overheid de evolutie gevolgd van deze instellingen waar naast opleiding, vorming en vervolmaking gewerkt wordt aan omscholing van zelfstandigen.

Het Vormingsinstituut voor Kleine en Middelgrote Ondernemingen ontplooit een brede waaier van opleidingskursussen en vervolmakingskursussen. In de basisopleiding is de leertijd en de ondernemersopleiding te onderscheiden.

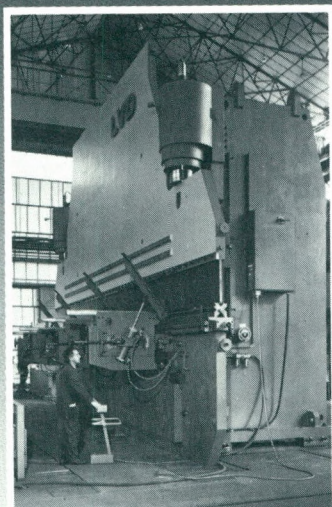
De leertijd is een reeds lang bestaande vorm van alternerend leren, waarin jongeren met een leerovereenkomst studeren. Deze opleiding bestaat voor een groot deel uit het leren van een beroep bij een patroon. Daarnaast komen de leerlingen één dag per week les volgen: een halve dag beroepskennis en een halve dag algemene kennis. Voor het schooljaar 1987-'88 waren 2.838 kursisten ingeschreven in de leertijd.

De ondernemingsopleiding staat open voor mensen die 18 jaar oud zijn en die zich in een KMO wensen in te schakelen. 6.462 kursisten volgden in het schooljaar 1986-1987 de ondernemersopleiding. Met de ondernemersopleiding worden vooral afgestudeerden hoger secundair onderwijs bereikt (42%) met een technische opleiding. De vervolmakingscycli behandelen zowel de technische als de bedrijfs-economische facetten van het ondernemen, maar gaan dieper in op gespecialiseerde materie. Zo zijn er studiedagen en seminars beroepsvervolmaking en de kursussen bijscholing.

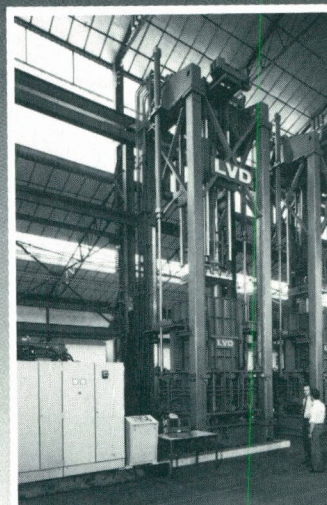
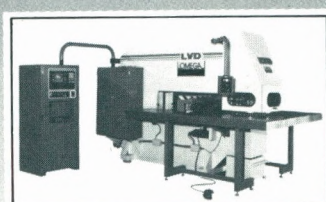
Het Vormingsinstituut voor KMO van West-Vlaanderen neemt 45% van alle activiteiten van de vormingsinstituten van het Vlaamse land voor zijn rekening; voor de bijscholing loopt dit percentage zelfs op tot 60%.

Aan de Vormingsinstituten voor Kleine en Middelgrote Ondernemingen die leergangen inrichten tot vorming en vervolmaking, verleent de Provincie toelagen voor de gebouwen, de aankoop van didactisch materieel, de werkingskosten en als tussenkomst in de grote onderhoudskosten.

EEN WERELDWIJDE UITSTRALING IN ALLE INDUSTRIËLE SECTOREN !

Productie-eenheden in België,
Frankrijk (SPIERTZ PRESSES),
B.R.D. (SCHARRINGHAUSEN),
USA en Singapore.
Licenties in verschillende
landen.

LVD fabricatieprogramma:

afkantpersen, guillotinescharen, met of
zonder CNC-sturing; FMS (flexibele
bewerkingscentra); dieptrekpersen;
plaatbuigwalsen; mechanische per-
sen; scheepsbouwpersen; richt- en
buigpersen; wieltrekpersen; presen-
teerpersen; automatische produktielij-
nen; CNC bestuurde ponsmachines;
DNC-verbindingen (Direct Numerical
Control); balenpersen voor de textiel-
nijverheid; hydr. persen voor het vor-
men van plastics; CAD/CAM- en CIM-
systemen; pons- en uithoekeenheden
Unipunch; gereedschappen.

Nijverheidslaan 2
B-8630 GULLEGEM
(BELGIUM)
Tel. (056) 43 05 11
Telex 85317
Telefax (056) 40 24 64

GEFUSSET BN 4-8

c.v. FEDERALE KAS VOOR HET BEROEPSKREDIET

DE DEPOSITOREKENING DE KREDIETMOGELIJKHEDEN

- ☐ KORTRIJK, K. Albertstraat 12 ☎ (056) 21.28.01
- ☐ OOSTENDE, Kerkstraat 38 ☎ (059) 50.88.93
- ☐ MENEN, Grote Markt 22 ☎ (056) 51.33.55
- ☐ WAREGEM, Stationsstraat 35 ☎ (056) 60.79.61
- ☐ IZEGEM, Brugstraat 32 ☎ (051) 31.35.06
- ☐ POPERINGE, Pr. Dewulfstr. 9 ☎ (057) 33.36.32
- ☐ TORHOUT, Zuidstraat 44 ☎ (050) 21.25.34
- ☐ VEURNE, Lindendreef 17 ☎ (058) 31.31.53
- ☐ IEPER, Surmontstraat 6 ☎ (057) 20.80.60
- ☐ WERVIK, Nieuwstraat 1 ☎ (056) 31.20.87

c.v. West - Vlaamsche Elektriciteitsmaatschappij

Intercommunale vereniging voor :

- Elektriciteit
- Aardgas
- Kabeltelevisie

Hoogstraat 41
8000 Brugge
tel. 050 / 33 79 51

De subsidies voor gebouwen, zowel bij nieuwbouw, aankoop van een bestaand gebouw of in de huurkosten, zowel berekend per lokaal, dat voor het vormingswerk wordt aangewend, zoals klaslokalen, studiezalen, werkplaatsen, administratielokalen.

Voor 1988 voorziet het Provinciebestuur voor de vormingscentra voor kleine en middelgrote ondernemingen 23.400.000 fr. voor werkingskosten en 9.000.000 fr. als toelage voor oprichting, inrichting en aanpassing van vormingscentra.

Deze toelagen worden al naargelang de behoefte verdeeld over de regionale centra, Brugge, Ieper, Kortrijk, Oostende, Roeselare en Veurne.

Zeebrugge: +7,4% in eerste semester 1988

In het eerste semester van 1988 kende de goederenoverslag in de haven van Brugge-Zeebrugge een groei van 7,4% tegenover 1987 om 8.951.234 t te bereiken (8.337.769 t in 1987). De aanvoer beliep 5.235.340 t, de afvoer 3.715.894 t.

De groei is merkwaardig gezien Zeebrugge's belangrijkste trafieken in de ro/ro-sektor liggen en deze markt gedurende de eerste 6 maanden een turbulent verloop kende door de werkonderbrekingen op de P & O-lijndiensten, die een belangrijke klant zijn in Zeebrugge. Geschat wordt dat ongeveer 1 miljoen ton naar andere havens werd afgeleid.

De belangrijkste rubrieken waarin Zeebrugge een groei kende zijn: het algemeen stukgoed (+32,7%), dankzij de verhoogde overslag van o.m. fruit, hout en metaalwaren; het containerverkeer (+20,6%) vnl. in de short-sea relatie, het ijzererts en de LNG.

Voor de tweede helft van 1988 wordt een groei verwacht die rond de +12,5% ligt, met als belangrijkste groei-markten het ro/ro-verkeer en de vaste bulk sektor.

WIH-verkaveling te Pittem

In samenwerking met het gemeentebestuur van Pittem realiseert de Westvlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid een sociale verkaveling aansluitend bij het centrum van de gemeente. Dit projekt omvat 81 percelen bouwgrond, bestemd voor open woningbouw met een gemiddelde oppervlakte van 600 m² per perceel. De verkoopprijs omvat alle kosten voor de aanleg van wegenis, riolering en alle nutsleidingen.

De voltooiing van de infrastructuurwerken is voorzien rond eind september en de nutsleidingen zullen aangelegd worden in de loop van de maand oktober 1988.

De verkoop der uitgeruste bouwgronden zal onmiddellijk hierna kunnen doorgaan.

'Vlaanderen Bouwt' te Aalbeke

In het groot woonuitbreidingsgebied Papeye te Aalbeke wordt door Leiedal ongeveer 5 ha bouwgrond verkaveld,

uitgerust en ter beschikking gesteld van de bouwpromotoren. Er is ruimte om een 50-tal handelswoningen op te trekken voor kandidaat-eigenaars. De realisatie van dit kieldorp is voorzien voor 1989-99.

Het projekt werd als derde model-projekt geselecteerd (naast Oostende en Rumst) door Vlaanderen Bouwt, een vzw samengesteld uit de Nationale Konfederatie van het Bouwbedrijf, Nacebo, de Huisvestingsmaatschappij, de Landbouwmaatschappij, het Vlaams Woningfonds en het WTCB. Vlaanderen Bouwt wil degelijke en betaalbare woningen op de markt doen brengen in een verzorgde woonomgeving.

Voordrachten

Dr. Ec. N. Vanhove, Directeur-Generaal GOM-West-Vlaanderen, sprak op:

29 augustus te Breda, Nederland over 'Day-tourism in Belgium', AIEST-kongres;

25 oktober te Brussel over 'De opbloei van de Westhoek in West-Vlaanderen', Studiedag De Financieel Economische Tijd;

27 oktober te Brussel over 'Trends in the tourism sector and the impact on the real estate', Conference International Real Estate Federation (FIABCI)

en verleende zijn medewerking aan de TV-programma's 'Panorama' en 'De 7e dag' van de BRT.

Dr. Ec. J. Theys sprak op:

27 mei 1988 te Brugge over 'Werking GOM-West-Vlaanderen', Bestuurschool Leeuwarden.

De heer J. Callens werkte mee aan een programma van de Radio Television Suisse Romande over de regionaal-economische aanpak in Brugge en West-Vlaanderen. Het programma werd onder de titel 'Bruges, Janus du Nord' uitgezonden op 9 augustus 1988 in het kader van een programmareeks: 'Villes d'Europe'.

Spillier Torhout patroneert Truckersfestival

Voor de zesde maal heeft Spillier Torhout het Westvlaams Truckersfestival op zijn bedrijfsterreinen helpen organiseren. Dit gebeurt in samenwerking met de Belgische Truckersclub. Deze club heeft 2.000 leden, waarvan 570 in West-Vlaanderen. Zij streven naar de erkenning van het beroep, een mens-vriendelijke aanpassing van de reglementering op de nachtrust en een goede verstandhouding tussen patroon en chauffeur.

Het Festival duurt twee dagen, met als hoogtepunt de behendigheidsproeven voor truckers, dit jaar in teamverband.

Spillier truckcenter te Torhout is hoofdverdelers van MAN-trucks. Het bedrijf is, dankzij een doorgedreven rationalisatie en planning, 24 uur op 24 beschikbaar voor zijn klanten. Deze kunnen zowel in een doe-het-zelf-formule als in een klassieke garagebeurt geholpen worden.

ZOEK HET NIET TE VER

U ZOekt
PERSONEEL?

Kijk uit in uw eigen streek,
Kijk in uw Streekkrant.
Want met De Streekkrant zit zowel de
ondernemer als de sollicitant goed.
De Streekkrant heeft voor elke streek een
aparte editie. Als ondernemer kunt u dus
zelf de edities die u interesseren kiezen
en het gebied afbakenen waarin u
personeel wil rekruteren.
Als sollicitant krijgt u heel wat
mogelijkheden aangeboden voor werk
in eigen streek.

U ZOekt
WERK!

Voor alle informatie over de rubriek
STREEKPERSONEEL
Kontakteer Greet Beyls 051/23 23 11

ONDERNEMEN MET SUKSES.

Investeren, uitbaten, zijn
thesaurie beheren, invoeren
of uitvoeren creëren evenveel
financiële behoeften voor de
onderneming.

Om daar een afdoend antwoord op
te geven beschikken wij over belangrijke

troeven: competente mensen die de KMO-
problematiek grondig beheersen en een
zeer breed gamma banktechnieken en
-produkten. G-BUSINESS is dat alles.

Een nieuwe, doeltreffende aanpak,
hoge prestaties voor mensen zoals U, die
willen ondernemen. Met sukses.

Generale Bank

G - BUSINESS

Nieuwtjes

Ondernemen in de Westhoek

In november 1986 ging voor het eerst een beurs met bedrijven en produkten uit de Westhoek door in de Westhoek Expo te Ieper. Het succes van deze eerste beurs leidt tot de organisatie van de tweede beurs van 9 tot 13 november aanstaande.

Het doel van de Jaycee's en van de Kamers voor Handel en Nijverheid uit de Westhoek is drievoudig: zaken doen in eigen regio, gezamenlijk het ondernemingschap in de Westhoek manifesteren en de bevolking sensibilizeren.

'Open netwerk'

Op 21 december 1988 wordt in de Provinciale Industriële Hogeschool te Kortrijk een symposium ingericht over 'Open netwerk voor Informatiesystemen'. Daarbij worden zowel de telecommunicatie als de informatika (computer) bestudeerd.

Zowel de techniek als de Europese richtlijnen komen aan bod, evenals de huidige en toekomstige openbare en private netten.

Voor inlichtingen: PIH, Kortrijk 056/21.54.65.

'Antwerpen moet groter worden'

Door de Uitgeverij Lannoo nv te Tielt, de Katoen Natie nv en Seaport Terminals nv te Antwerpen werd een boek uitgegeven van de hand van de heer F. Huts, Voorzitter van de Katoen Natie - Seaport Terminals, één van de grootste stouwerijen en goederenbehandelaars van de Antwerpse haven.

Het werk is in een interviewtaal geschreven. Het houdt een sterk pleidooi in om tot een nog grotere samenwerking te komen tussen de havens van Antwerpen, Gent en Zeebrugge, vooral in een perspectief van een te voeren konkurrentiële strijd tegen Rotterdam.

Dit hedendaags pamflet is spontaan, helder en agressief. Het is mooi, handig en rijk-geïllustreerd uitgegeven door Lannoo.

INTERNATIONAL BIO-SYNTHETICS

INDUSTRIËLE ENZYMEN
voor de wasmiddelenindustrie,
de zetmeelindustrie

Komvest 43, 8000 Brugge (België)
Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

TE HUUR
KORTRIJK: KENNEDYPARK
NIEUW INGERICHT KANTOOR
(150 m²)

Inl.: afspraak tel. 056/22.39.98

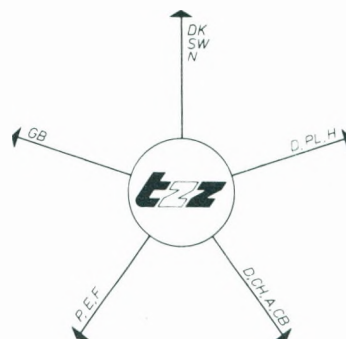
TRANSPORTZONE
ZEEBRUGGE

VERKOOPT GRONDEN VOOR:

- Containertransport, -fabrikatie en -herstelling
- Koel- en diepvriesloodsen
- Loodsen voor opslag, overslag en stockage
- Tank-cleaning
- Garagefaciliteiten
- Douane- en spoorwegloodsen

VERKOOPT KANTOREN VOOR:

- Expeditiebedrijven
- Douane
- Banken
- Administratieve diensten, enz.

Inlichtingen: Walram Romboutstraat 6, 8380 Brugge-Lissewege - Tel. 050/54 54 29 - Telex via 82 137

Expansiesteun Pinguin

De firma Pinguin uit Langemark, producent van diepvriesgroenten, ontving op 17 oktober jl. vanwege de Vlaamse Executieve, een steun in het kader van de expansiewetgeving. Bij Pinguin wordt 75 miljoen fr. geïnvesteerd in gebouwen en materieel. De tewerkstelling moet van 28 tot 50 personen stijgen.

'Atlas van de Westhoek'

Zopas verscheen de 'Atlas van de Westhoek — Steden en dorpen van de Westhoek'. Dit indringende portret van het 'grootste plattelandsgebied in Vlaanderen' werd opgemaakt door Samenlevingsopbouw Veurne-Diksmuide en Riso West-Vlaanderen. Het betreft een samenbrengen van zoveel mogelijk basisgegevens omtrent de leefbaarheid van de 18 gemeenten, 92 deelgemeenten en 102 woonkernen, uitgedrukt in kaarten en tabellen.

De Atlas is opgesplitst in 4 delen: bevolking, wonen, werken, diensten en voorzieningen. Alle kaarten en tabellen worden samengevat in een tekst met evoluties en vaststellingen.

Kostprijs: 400 fr. + 70 fr. verzendingskosten.

Bestellen bij Riso West-Vlaanderen, Iepersteenweg 56, 8178 Diksmuide-Woumen.

Expansiesteun Linopan

Op 17 oktober 1988 werd door de Vlaamse Executieve steun verleend in het kader van de expansiewetgeving aan Linopan nv uit Wielsbeke, waar 349 miljoen fr. worden geïnvesteerd in een kontinupers voor houtspaanderplaten. De tewerkstelling zou van 66 naar 80 worden opgevoerd.

Daarnaast bestaat er nog een firma Linopan Industries nv die, met 28 tewerkgestelden, vlaslemen platen produceert.

BN produceert opnieuw containers

BN, Spoorwegmateriaal en Metaalkonstruktie uit Brugge heeft, na een periode van inaktiviteit in de branche van de containers, zopas een nieuwe bestelling ontvangen die werk verschaft tot begin 1989.

Na een reeks van 1.000 40'-containers voor Canada Maritime, werd zopas gestart met 800 stalen containers (40') voor CMB.

Deze nieuwe bestellingen zijn een gevolg van een wijziging op de wereldmarkt, waarbij de concurrentie uit Zuid-Korea zwakker werd ingevolge een drastische stijging van de kostprijs aldaar.

Zeepziederij Grijspeerdt 100 jaar

De zeepziederij Grijspeerdt uit Roeselare werd in 1888 opgericht en is dus 100 jaar.

De produktie startte met bruine zeep in metalen emmers, produktie die tot 1960 stand hield. Daarna werd er overgeschakeld op vloeibare zeep in flessen en op een ganse gamma van detergents, afwasmiddelen, waterverzachters en shampoo's. Het uitwerken van formulaties is een specialiteit van het bedrijf.

Met vier tewerkgestelden wordt per jaar ongeveer 100 ton geproduceerd.

Het afzetgebied is Frankrijk en België.

EOGFL subsidieert Eurofreez

Eurofreez nv, aardappelverwerkingsbedrijf uit Proven, ontving vanwege het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) een subsidie van 18 miljoen fr.

Eurofreez heeft de laatste jaren reeds 140 miljoen fr. geïnvesteerd; nieuwe terreinen werden aangekocht, gebouwen uitgebreid, het machinepark vernieuwd. Een eigen waterzuiveringsstation kostte ruim 40 miljoen fr.

**Ook als u geen klant bent,
hebt u in 20 minuten
uw lening op zak.**

Gemeentekrediet
de bank op z'n best

Publikaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

- O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*
O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*
G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*
West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*
Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Repertorium Toeleveranciers (2e druk) - Kunststoffen en Rubber, 1988, 750 fr.
Repertorium Toeleveranciers (2e druk) - Metaalsektor, 1986, 750 fr.*
Repertorium Toeleveranciers - Sektor elektrotechniek, 1987, 750 fr.
Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 1.500 fr.

Reeks Wes (BTW en port ingegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt, 1968, 410 blz., 297 fr.
- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.
- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Fransman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus, De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen, 1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz., 819 fr.

* Uitgeput

Reeks facetten van West-Vlaanderen (BTW en port ingegrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- 3 S. Beernaert, De Waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 158 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 103 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 177 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.
- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 105 fr.
- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.
- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Tewerkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 159 fr.
- 18 Infrastructurale behoeften, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 19 Strukturaalanalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Strukturaalanalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Strukturaalanalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek, 1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse toeristische markt, 1986, 176 blz., 600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieu-effectenrapportering, 1987, 112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodsbeleid voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz., 85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz., 154 fr.

Rapporten Toeristisch Onderzoek (TO)

Abonnement TO 1987: 1.400 fr. (BTW en port ingegrepen).
Buitenland: 1.621 fr. (port en kosten ingegrepen).

- 116 Het toeristisch prijsindexcijfer van de Belgische Kust. Resultaten voor de periode 1986-87, 1987, 24 blz.
- 117 Toeristische Index WES Kust en Achterland, 1987, 10 blz.
- 118 Toeristische Gedragingen en Attitudes van de Belgen in 1985, deel I en II, 1987, 186 blz.
- 119 Toeristische Gedragingen en Attitudes van de Belgen in 1985, deel III-V, 1987, 179 blz.
- 120 Marketingstrategie voor de Duitse toeristische markt, 1988, 384 blz.

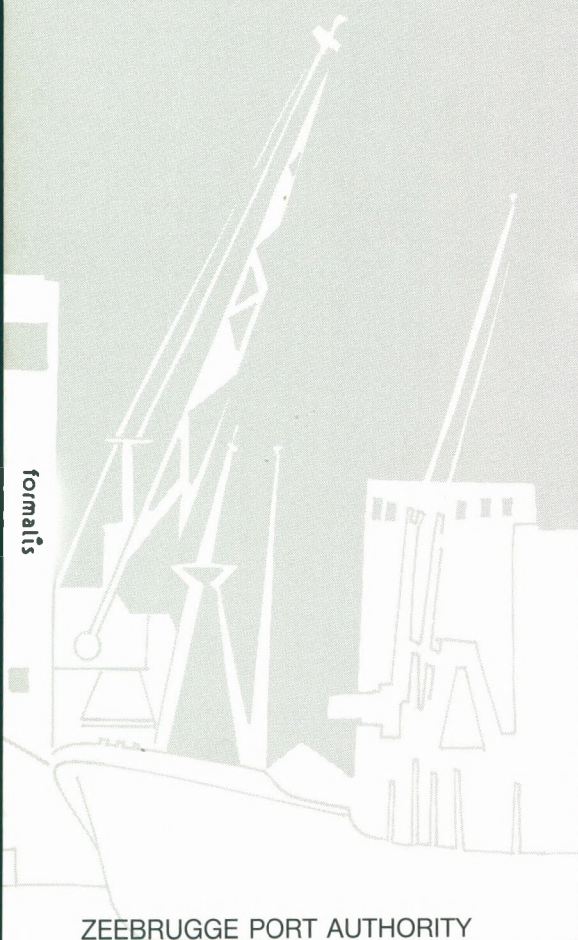
Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van het jaar, de reeks 'TO' uitgezonderd.
België: 705 fr. (BTW ingegrepen).
Buitenland: 920 fr. (port en kosten ingegrepen).

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

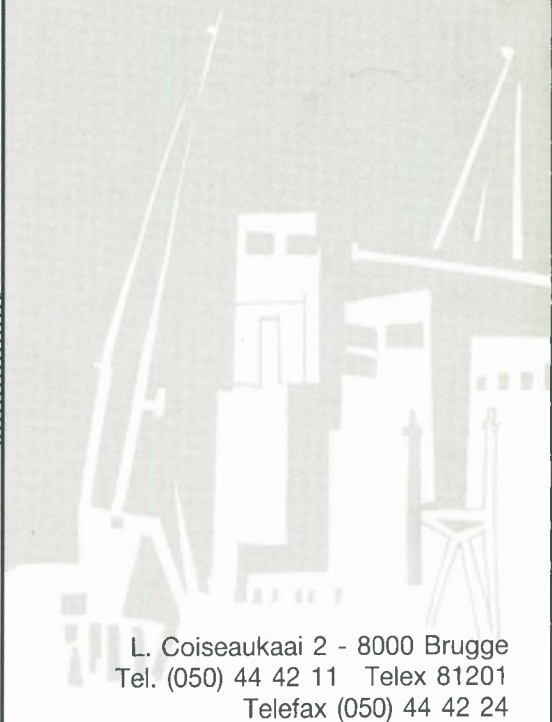
Abonnement 1988: 325 fr. (BTW en port ingegrepen).
Buitenland: 450 fr. (port en kosten ingegrepen).

**If you think North Sea
think
ZEEBRUGGE**

ZEEBRUGGE PORT AUTHORITY

L. Coiseaukaai 2 - 8000 Brugge
Tel. (050) 44 42 11 Telex 81201
Telefax (050) 44 42 24